

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik LXL., št. 12
december – grudni

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava za tisk Delo Repro, d.d.
Tisk Euroadria, d.o.o., v Ljubljani
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik
Marjan Toš

Odgovorni urednik
Boris Leskovic

*Franc Černigoj, Borut Jesenko,
Edvard Krašna, Boris Kryštufek,
Franc Ličer, Janko Mehle, Igor
Pičulin, Boštjan Pokorny, Vojko
Stadler.*

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovca izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-mailu (ali na
disketi + izpis), uradne dopise,
potrjene z žigom in podpisom odgo-
vorne osebe ŽLD/LD, in fotografi-
je pa v originalu ali na CD. Pripišite
tudi svojo telefonsko številko.
Nenaročenih rokopisov in fotografij
ne vračamo!

Uredništvo glasila Lovca
Župančičeva 9 – p.p. 505
1001 Ljubljana
e-mail: lovca@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 4 €,
od 15 do 25 besed 5 €,
od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno in
plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d.d., Ljubljana:
02010-0015687097.

Foto: E. Mihavec – Diana

IZ VSEBINE:

M. Toš:	Budnica za boljše čase?	596
M. Toš:	Znamo in zmoremo!	597
F. Rotar,		
B. Leskovic:	Naših 100 let ali 100 let v kraljestvu Zlatoroga	598
IZ DNEVNEGA TISKA		602
M. Hafner:	Značilnosti sušenja rogovja srnjakov	604
B. Krže:	Ostati ali oditi?	607
B. Strmole:	Izbira lovškega noža	609
R. E. Širnik:	Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem	611
PO LOVSKEM SVETU		612
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska	612
LOVSKO PIRPOVEDNIŠTVO		613
D. Krapež:	Boginja Diana, hvala ti!	613
F. Černigoj:	Javni natečaj za najboljšo literarno besedilo z lovsko tematiko – poročilo	616
F. Troha:	Divji lovec	617
LOVSKA ORGANIZACIJA		621
F. Rotar:	Generalna vaja pevcev in registrov je bila v Tunjicah	621
F. Rotar,		
B. Leskovic:	Odmevni novinarski konferenci na avstrijskem Koroškem in v Ljubljani	622
R. Gašperšič:	Zbor praporov gorenjskih lovskih družen v počastitev 100-letnice lovstva na Slovenskem	623
F. Ekar:	Strokovni razgovor o lovskem načrtovanju v LD Jezersko	625
L. Števanec:	Izšel je drugi zvezek Grlečevih skladb za lovske rogove	626
B. Leskovic:	Planinska zveza Slovenije podelila Lovski zvezi Slovenije zlati častni znak PZS	626
S. Gabrijel:	Prvo lovsko tekmovanje v streljanju s kratkocevnim lovskim orožjem v ZLD Novo mesto	627
Z. Mastnak:	Srečanje lovcev Savinjsko-Kozjanske ZLD – Celje	627
L. Kramberger:	Jubilej obeležili s slavnostnim koncertom	628
K. Košir:	Lovski nogomet tokrat v LD Rakitna	628
B. Žerdin:	Dvojni jubilej LD Moravci	628
C. Zavolovšek:	60 let LD Gornji Grad	629
F. Koščak:	60 let LD Cajnarje	630
J. Švab:	60 let LD Koprivna - Topla	631
B. Kanižar:	60 let LD Fram	631
JUBILANTI		632
LOVSKI OPRTNIK		633
F. Černigoj:	Medveda si moraš zaslužiti ...	633
F. Rotar:	40., jubilejni mednarodni sejem Lorist v Novem Sadu	634
F. Kulovec:	Srečanje veteranov, »polharjev« in še kaj ...	635
B. Leskovic:	Nova grafična podoba podjetja Nimrod, d. o. o.	636
B. Leskovic:	B. Kryštufek in B. Flajšman: Polh in človek	638
V SPOMIN		639
LOVSKA KINOLOGIJA		640
J. Weber:	Uporabnostna preizkušnja v delu po KS na Babnem Polju	640
J. Pečar:	Uporabnostna preizkušnja lovskih psov po umetnem KS	640
D. Šveglj-		
Žnidaršič:	Tekmovanje lovskih terierjev – VUP v spomin dr. Lacknerja	640
M. Bauman:	ŠPP in JZP ptičarjev v Staršah	641
KZS:	Predvidena legla	642

SLIKA NA NASLOVNICI:

Raca mlakarica: *Anas Platyrhynchos*

Foto: Martin Rovšček, Diana

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.-31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

mladica:

1. 5.-31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.-31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.-31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.-31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.-31. 12.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in jagnjeta obeh spolov:

1. 8.-28. 2.

ovca:

1. 8.-31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:

1. 8.-31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov, enoletni obeh spolov:

1. 8.-31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.-31. 1.

svinja:

1. 7.-31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.-31. 12.

Poljski zajec

1. 10.-15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.-28. 2.

Jazbec

1. 8.-31. 12.

Lisica

1. 7.-15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.-31. 3.

Navadni polh

1. 10.-30. 11.

Alpski svizec

1. 9.-30. 10.

Pižmovka

1. 8.-31. 3.

Nutrija

1. 1.-31. 12.

Fazan

1. 9.-15. 1.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.-15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.-15. 1.

Šoja

20. 8.-28. 2.

Sraka

1. 8.-28. 2.

Siva vrana

10. 8.-28. 2.

Budnica za boljše čase?

Toliko neverjetnih »preobratov«, kot smo jim bili priča prav v letošnjem, jubilejnem letu, se najbrž ne zgodi pogosto. Živahno dogajanje potrjuje prepričanje, da smo končno prenehali stopicati na mestu in se lotili odločnejših potez za zavarovanje naših strateških interesov. Vsi naši odzivi glede novele zakona o divjadi in lovstvu so bili odločni, pokončni in dostojanstveni, pa čeprav z grenkim priokusom nekorektnega potiskanja na rob za nas še kako pomembnega dogajanja. Čeprav so tudi v mnogih medijih zapisali, da je praznovanje naše 100-letnice minilo »z grenkim priokusom«, lahko vseeno odgovorimo, da smo to grenkobo prenesli mirno, brez pretresov ali celo notranjih nemirov. Tudi navzven smo se pokazali kot dobro organizirana skupnost, ki je, upoštevajoč dolgo tradicijo slovenske zelene bratovščine, pred shodom v Cankarjevem domu povsem mirno in kulturno izrazila svoj protest zoper novelo Zakona o divjadi in lovstvu. Zdi se, da nam je kljub mnogim poskusom javnega napeljevanja, da bi bolj kot o stoletnici govorili o naših odklonilnih mnenjih zoper omenjeno novelo, vendarle uspelo izpostaviti izročilo našega stoletnega delovanja in ga dostojno prenesti v najširšo javnost. V tem vidim pomembno sporočilno vrednost našega jubilejnega leta, ki sicer še vedno mineva v znamenju velike negotovosti in tudi povsem upravičenega nezadovoljstva zaradi napovedanih zakonskih sprememb. Če bi se znali vedno in povsod tako dobro postaviti za svoje cilje (ne trdim, da je tudi v tej zgodbi vse optimalno in da ne bi moglo biti kaj še boljše), bi bila naša tranzicija mnogo krajša in tudi mnogo manj boleča. A kot kaže, še ni (do)končana in tudi zato so povsem na mestu nekatera resna opozorila o nenehni »pripravljenosti« na takojšnje odzive vedno znova aktualna. Lahko bi celo zapisali, da smo na preži in da nam ni mogoče očitati mlačnosti ter slabe akcijske pripravljenosti za morda tudi javen in še odločnejši protest, če bi bilo treba tudi z njim opozoriti javnost na dogajanje, s katerim se ne moremo strinjati in ki bi lahko dolgoročno škodilo interesom lovstva, posledično pa predvsem prizadevanjem za ohranitev narave in divjadi kot njenega neločljivega živega dela. Upajmo, da javni protesti le ostajajo skrajno sredstvo ali izhod v sili in da bomo v mirnem, kulturnem dialogu dosegli želeni cilj!

Najbrž so v takem duhu razmišljali tudi člani Odbora za pripravo aktivnosti zoper predlagano novelo Zakona o lovstvu (če bi bilo treba, je bil zamišljen tudi javni shod oziroma javni protest kot resnejše opozorilo javnosti, da se slovenski lovci ne moremo in ne bomo strinjali z zakonskimi spremembami na področju lovstva), ki jih je obravnaval Upravni odbor LZS. Na seji 9. novembra letos so med drugim ugotovili, da je Državni zbor 30. oktobra obravnaval novelo Zakona o divjadi in lovstvu in da je obravnavi na balkonu velike dvorane prisluhnilo tudi kakšnih 80 lovcev. V Ljubljano so prišli lovci samoorganizirano in so razpravo spremljali pozorno, povsem mirno, oblečeni v slavnostnih lovskih krojih in tako tudi na zunaj opozorili, da kot pripadniki ene največjih okoljevarstvenih, nevladnih organizacij želijo v hramu slovenske demokracije v živo slišati, kaj predstavniki ljudstva menijo o predlaganih spremembah lovske zakonodaje. To je bila zelo posrečena in odločna poteza, ki bi bila lahko dober zgled za v prihodnje, zlasti še zaradi načina in kulturnega pristopa naših zastopnikov. Člani odbora so se seznanili s potekom dogajanja v parlamentu in z informacijo, da naj bi poslanci o predlagani noveli glasovali 19. novembra (a te točke niso uvrstili na dnevni red naslednje seje). Sklenili so, da bodo stali-

šča o morebitnem protestnem shodu sprejeli naknadno in o tem seznanili tudi Upravni odbor LZS. Člane Upravnega odbora so hkrati pozvali, naj se udeležijo glasovanja o noveli Zakona o divjadi in lovstvu v Državnem zboru, ki ji bodo znova prisostvovali tudi predstavniki slovenskih lovcev. Predlagali so še, naj bi povzetek razprave o noveli Zakona o divjadi in lovstvu objavili v glasilu Lovec. To se bo tudi zgodilo, daljši povzetek pa bo za objavo pripravil član odbora in predsednik Komisije za lovsko kulturo in stike z javnostjo pri LZS Marjan Fortin. Dobro je, da vemo, pri čem smo in s kom imamo opravka!

Zaradi aktualnosti tematike naj zapišemo, da je bila tej temi namenjena velika pozornost tudi na sejah Upravnega odbora LZS, ki je večplastno obravnaval posledice morebitnega sprejetja omenjene novele. V bistvu je bil sprejet program nadaljnjih aktivnosti, ki predvideva veto Državnega sveta na zakon in nato še vlogo za ustavno presojo. O njej smo med vrsticami slišali tudi v zakulisju slavnosti v Cankarjevem domu, omenjal pa jo je nekdanji prvi mož lovske organizacije Bojan Lepičnik. Člani upravnega odbora so postregli tudi z nekaterimi podrobnostmi glede medijske obravnave problematike. Slišati je bilo, da je o tem izčrpno poročal Dnevnik, da pa naj bi bilo Delu naročeno, da ne sme pisati o LZS (Zapisnik 10. seje Upravnega odbora LZS od 5. 10. 2007). A je ob 100-letnici Delo kar izčrpno poročalo, vključno s predstavitevijo novih knjižnih edicij, ki so bile predstavljene na tiskovni konferenci na sedežu LZS. Očitno so si mnenja o načinu protesta in izražanju stališč med člani Upravnega odbora LZS tudi precej deljena. K sreči pa le prevladujejo ocene, da bi strožji oziroma večji javni protesti (ali celo shodi) odmevali negativno in ne bi nič bolj prispevali k želenim ciljem. Imajo pa prav vsi tisti, ki opozarjajo, da je treba izkoristiti vsa pravna sredstva za zaščito naših skupnih interesov in da je treba o dogajanju čim bolj celovito seznaniti članstvo. Informacijski pretok bo moral biti tudi sicer hitrejši in objektivnejši; tudi s pomočjo spletnih strani. A to ne velja le za omenjeno problematiko, pač pa za celotno dejavnost LZS oziroma lovske organizacije nasploh. In tudi ta trditev ni od včeraj!

Sprejemanje novele je bilo za marsikoga priložnost testiranja politične podpore za cilje lovstva in lovske organizacije. Ob tem velja spomniti, da se je že leta 1990, v času družbenih in političnih sprememb na Slovenskem, Lovska zveza jasno, glasno in javno opredelila za nepolitično, nestranksko in naravovarstveno organizacijo. To je v različnih preigravanjih in kombinacijah že treba vedeti, saj gre za našo strateško usmeritev, ki mora zato ostati nenačeta! Kljub temu naj nanižamo še nekaj drobnih paberkov glede stališč do novele, ki so jih v daljših razpravah nanizali predstavniki poslanskih skupin. Mag. Janez Kramberger (SLS) je menil, da je slovensko lovstvo opravilo pomembno delo in da ne želijo, da bi zakon razdvajal lastnike gozdov in lovce. Novelo bodo podprli. Marjetka Uhan (NSi) je opozorila, »da se v Sloveniji pase, redi, vzgaja, lovi in strelja divjad večinoma na zasebni lastnini in tega ne more nihče zanikati, kajti 80 % gozdov v Sloveniji je v zasebni lasti, preostalo v državni.« Predlagane novele NSi ne bo podprla. Alojz Posedel (Zares) je ocenil, da ta zakon ne more in ne sme biti sprejet. »Osnovno poslanstvo lovske organizacije je ohranjanje ravnovesja v naravi, lov je okoljevarstvena funkcija.« Zmago Jelinčič Plemeniti (SNS) je odločno povedal, da bodo proti temu zakonu. »Lovci so delali, vlagali, skrbeli za divjad in za gozdove, za podmladek divjadi. Danes

pa to ni nič pomembno. Bomo pa hodili gledat divje živali v živalske vrtove, pa tisto kakšno ubogo srno, ki jo bo pa kdo videl v gozdu, tisto bodo pa tako ali tako še malo potolkli kakšni gospodje v talarjih.« Mag. Franc Žnidaršič (DESUS) je povedal, da poslanska skupina Desus predlaganega zakona ne bo podprla, zaradi tega ne, »ker je slab kompromis med veljavnim zakonom, ki ima določene ustavno-pravne napake oz. nedorečenosti in med skrajno varianto uvajanja privatnih lovišč in privatnega lovstva v tej državi. Vlada pri pripravi novele ni upoštevala mnenja stroke, torej Lovske zveze Slovenije, kar pomeni, da ignorira tiste, ki se na lov in lovstvo spoznajo, ki so v staleže divjadi vlagali desetletja svojega truda, entuziasma, znanja in sposobnosti.« Marija Pozsonec (druge narodnosti) je izpostavila problem škode od divjadi, zlasti na Goričkem, »kjer divjad uniči celoletni pridelek, na naše njive prihaja iz madžarskih gozdov, potepta in poje vse.« Franc Sušnik (SDS) je dejal, »da so v SDS prepričani, da ta zakonski predlog ne uvaja privatnih lovišč, niti neposredno, in da je ta zakonska ureditev tista, ki trajno omogoča multifunkcijsko rabo gozdov kot pretežnega dela lovišč, s poudarkom na trajno prostem vstopu v te skupne vrednote.« Janko Veber (SD) je opozoril, »da rešitve v predlaganem zakonu resnično niso dobre za razvoj lovstva, zato zakona ne bomo podprli. Socialni demokrati smo mnenja, da je divjad naravno bogastvo in država kot lastnik upravlja s prostoživečo divjadjo ter da je lovska pravica samostojna pravica.« Mag. Borut Sajovic (LDS) pa je menil, da imamo v Sloveniji »skoraj 22.000 lovcev, ki opravijo 1.850.000 prostovoljnih ur. Če bi to pretvorili v delavnik, pomeni, da mora sistem zaposliti 650 ljudi. Lovci streljajo relativno malo. Da se je kult trofeje v Sloveniji spremenil, smo porabili skoraj 15 let, da je danes lovцем pomemben naravovarstveni vidik, pa tudi pobiranje smeti, delo v lovišču, preprečevanje škode, vse manj pa trofeje. Zakonov, ki slabšajo stanje, v LDS nismo in ne bomo podprli«. In kaj poroče minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Iztok Jarc? Novela – a le po njegovem – ne uvaja koncepta zasebnih lovišč, »prav tako z ničemer ne posegamo v zdajšnjo organiziranost lovstva. Koncesijo lahko dobijo le LD, ki morajo biti članice LZS, ne morejo je dobiti niti posamezniki niti društvo, ki ni LD ali ni članica LZS. Vsi koncesionarji bodo morali izpolnjevati pogoje glede strokovne usposobljenosti, zagotavljanja čuvajske službe in drugih tehničnih pogojev, določenih v koncesijskem aktu vlade. LD, ki je koncesionar že v skladu z osnovnim zakonom, deluje tudi v javnem interesu in je nosilka javnega pooblastila za naloge, določene v osnovnem zakonu«.

Komentar o vsem povedanem ni potreben. Počakajmo, kako se bodo odločili poslanci in kaj bo obveljalo na koncu. Odločni in samozavestni pa le ostanimo! Ne more škoditi ...

Dr. Marjan Toš

Foto: F. Rolar

Neposredno pred začetkom proslave v Cankarjevem domu je potekalo tudi množično podpisovanje peticije proti noveli Zakona o divjadi in lovstvu.

Iz urednikovega zornega kota

Znamo in zmoremo!

Ob stoletnici organiziranega lovstva na Slovenskem (ta jubilej bomo očitno še lep čas omenjali in tudi prav je tako) je med drugim tudi Radio Maribor namenil nekaj programskega časa predstavitvi zdajšnjega slovenskega lovstva. Oddaja je naletela na soliden odmev in je bila bolj dokumentarno-feljtonska kot informativna. Zato v njej tudi niso prevladovali siceršnji »nizki udarci« ali vsesplošno udrihanje po zeleni bratovščini, ki smo ga velikokrat vajeni pri mnogih medijskih predstavitvah naše organizacije. Zlasti v zadnjem obdobju smo priče velikemu pretiravanju in posploševanju za vsako ceno, ne da bi znali razlikovati »zrno od plevela« ali »dobro od slabega«. Je pa tudi mariborsko radijsko kramljanje o slovenskem lovstvu opozorilo na nekaj zanimivih iztočnic, ki so vredne širše pozornosti. Izpostavljeno je bilo dejstvo, da je klasičnega lova še izredno malo, zato pa toliko več resnega in odgovornega prizadevanja za ohranitev naravnega okolja, ki se odraža tudi v mnogih drobnih opravilih lovcev v dobro narave in divjadi. Ponavadi taka opravila spregledajo, zato pa so toliko bolj na udaru javnosti primeri negativne prakse, ki nam sicer ne morejo biti za vzor, a hkrati nasprotnikom tudi ne edini argument za posplošeno kritiko. Izpostavljeno je bilo tudi dejstvo, da se lovska organizacija stara, da je priliv mladih članov dokaj skromen in da tudi zato pred nami ni ravno »blesteče prihodnosti«. V taki, sicer nekoliko posplošeni trditvi je kar nekaj resnice, a vseeno bi se težko strinjali z njo. Kljub težkim časom, ki jih lovska organizacija preživlja že lep čas, je namreč splošno zanimanje za vključevanje še vedno precejšnje. Ponekod je večje, drugje manjše, odvisno tudi od negativne prakse iz preteklosti, ko smo se novih članov branili »kot hudič križa«, si izmišljevali najrazličnejše astronomske visoke pristopnine, ki so segale v tisoče takratnih mark ipd. To je le drobec iz zanimivega radijskega paberkovanja, v katerem je bila izpostavljena tudi zgodovinska vloga, ki jo je slovenska lovska organizacija odigrala v času, ko se je bilo treba odločno zavzeti za slovenske narodne interese. In prav to dejstvo bi danes nekateri radi pozabili ali potisnili na stranski tir, saj je močan argument za dokazovanje naše pokončne drže izpred sto in še več let, ko tudi v lovstvu ni bilo »lahko biti Slovenec«.

Nasploh smo bili lovci ob svojem prazniku medijsko izpostavljeni kot že dolgo ne. V obilici različnih novinarskih zvrsti v tiskanih in elektronskih medijih je bilo ob 100-letnici v ospredju dogajanje ob sprejemanju novele ZDLov-1. To naj bi bil »grenak priokus« naše stoletnice, so opozarjali novinarji in komentatorji. A zdi se, da je bil vse skupaj vendarle dokaj posrečen maneuver za argumentiranje naših stališč, ki smo jih tokrat znali braniti »pokončno in dostojanstveno«. Tega je bilo v preteklosti le premalo in najbrž tudi zato plačujemo previsoke obresti. Če bi vselej, ko je bilo potrebno (in tega je bilo v zadnjih letih v izobilju) »udarili po mizi z močjo argumentov«, bi bilo morda manj nepotrebnih zapletov in izgubljanja energije. Verjamem, da smo se »iz te šole« vendarle nekaj naučili in da bomo po svoje razumeli tudi zaključne besede našega dolgoletnega sodelavca in eminentnega lovskega strokovnjaka Blaža Kržeta na slovesnosti v Cankarjevem domu, »da bi bilo dobro pozabiti na stare zame-re in spet strniti moči«. Verjamem, da je mislil iskreno in da bodo mnogi naši dolgoletni sopotniki, ki so bili tako ali drugače žrtve »notranjih konfliktov« in nerazumevanja (ali tudi prezgodnjega »kikirikanja«), sprejeli povabilo in še (znova) sodelovali. Zdaj potrebujemo vse, ki kaj znajo in zmorejo! Tudi takšne, ki bodo s svojo vizijo odpirali nove poti najumnim spremembam, ki so še kako potrebne in brez katerih najbrž ne bo naslednjega stoletnega jubileja! A vse, kar je starega, ni za staro šaro; marsikaj je mogoče popraviti in nadgraditi, nekaj pa odroma v ropotarnico zgodovine, v knjige ali muzeje – tam je lahko dragocen dokument ali muzejski eksponat, pričevalec nekega časa. Zdajšnji čas pa terjaja odločnost in pokončno držo – ne za ohranjanje nostalgije po starih časih, pač pa zaradi let, ki prihajajo.

Dr. Marjan Toš

Naših 100 let ali 100 let v kraljestvu Zlatoroga

Nedavno smo v Lovcu zapisali, da je vsak jubilej, tudi tisti, ki za širšo okolico ni tako pomemben, vreden spomina, pozornosti in praznovanja. Tako so lani, pa tudi letos 60 let delovanja svoje LD dostojno praznovala mnoge lovske družine. Letos si je posebne pozornosti in dostojnega praznovanja še kako zaslužila naša stoletna tradicija organiziranega lovstva. Slovenski lovci, še vedno nas je tam okrog 22 000, smo svoj jubilej praznovali prav v času, ko sedanja politika in drugi novodobni »veleposestniki« niso naklonjeni slovenski lovski organizaciji. Čeprav dobro vedo, da je LZ Slovenije v tujini zelo cenjena in spoštovana, prav zaradi njenega uspešnega poslanstva skozi stoletje to zavestno preslišijo, kar se vedno bolj kaže; nekateri v Sloveniji nas vedno manj cenijo in želijo prikazati drugačne. Se pa vsaj ve, zakaj!

Zato je bilo še kako prav, da smo se potrudili in na dostojen način proslavili svoj stoletni jubilej. Takšen jubilej doživi le malokatera generacija! Za slovenskimi lovci je 100 let res uspešnega organiziranega lovstva in do zadnjih nekaj let tudi izjemne enotnosti. Pred nami je zdaj še ne povsem jasno novo obdobje, v katerem bomo morali, kot kaže, zopet bolj strniti naše vrste ter obraniti naše skupne interese, obenem pa pozabiti na vse slabosti in težave, ki so nas mnogokrat ločevale in zaznamovale. Da smo temu kos, smo že večkrat dokazali. Še posebno se je to izkazovalo 27. oktobra v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani, na osrednji proslavi ob 100-letnici našega lovskega poslanstva. Kako zelo ponosni smo lahko, da se je zgodila tako pestra, zanosna in privlačna lovska kulturna prireditev. Čeprav s takšnimi velškanskimi projekti lovci nimamo izkušenj, so večinske ocene udeležencev in poznavalcev, da take v Sloveniji še ni bilo! Zlasti pa, da je ob tej priložnosti (resda po nekoliko skrajšanem postopku) LZ Slovenije razvila tudi nov prapor, za katerim bomo ponosno stopali v novo stoletje, starega pa bomo shranili v slovenskem Lovskem muzeju v Bistri. Po prvih odzivih naših članov, ki so bili v dvorani, in drugih, ki so si posnetek proslave lahko ogledali 17. novembra v popoldanskih urah na 2. programu TV Slovenije, lahko brez zadrege sebi v pohvalo zapišemo, da slovenski lovci nismo uspešni samo na področju varstva narave, divjih

Čast razvitja novega prapora Lovske zveze Slovenije je pripadla nekdanjemu predsedniku LZS in starosti slovenskih lovcev Brunu Skumavcu, za praporščaka pa je bil ponovno izbran Janez Kramar.

živali in njihovih habitatov, pri izobraževanju članstva, na področju lovske kinologije, strelstva in lovske kulture, temveč da imamo v sebi tudi velike (skrite) organizacijske sposobnosti.

A namesto, da bi naša lovska organizacija ob svoji 100-letnici dobivala iz domovine čestitke in priznanja, tudi od vedno bolj zaletave, večkrat tudi premalo razsodne politike, so se namesto tega zadnje dni oktobra nad lovce in njeno LZ Slovenije zgrinjali črni oblaki. Odkrito in brez sramu nam je vodilna politična garnitura grozila z nam vse prej kot spodbudno novelo zakona o lovstvu in divjadi. Ne glede na vse ne moremo mimo tega, da ne bi zapisali, da so za marsikaj v preteklosti in tudi dandanes krivi tudi drugače misleči med nami, ki so prav tako z nami v lovskih vrstah! S pomočjo svojih (ne)novih prijateljev si namreč taki posamezniki na vse kremplje prizadevajo razrahljati in naposled zrušiti trdne temelje naše skupne stoletne tradicije in vse, kar smo nadgradili v sto letih.

Ker našega glasila ne berejo samo slovenski lovci doma in v tujini, ampak tudi drugi ljubitelji in simpatizerji naše bratovščine na drugih koncih sveta, je prav, da nekoliko obširneje opišemo, kako smo proslavili 100 let v kraljestvu Zlatoroga tisto soboto, 27. oktobra, v Cankarjevem domu. Že pred osrednjo proslavo je bilo v okviru naše stoletnice v Mariboru tudi 34. srečanje SLPZ in rogistov. Proslave se je poleg 1.200 lovcev iz vseh koncev

Slovenije udeležilo tudi nekaj povabljenih delegacij, tujih evropskih lovskih zvez (Bolgarije, Madžarske, Hrvaške, Srbije, BiH, avstrijske Koroške), naših zamejskih slovenskih lovskih organizacij, nam sorodnih organizacij iz domovine, naravoslovcev in drugih, ter CIC z **Dietrom Schrammom** in **V. Varičakom**, ki so do zadnjega sedeža napolnili največjo, Gallusovo dvorano Cankarjevega doma. Da se bo omenjeni oktobrski večer brez dvoma zapisal v zgodovino

Voditelja na proslavi sta bila Romana Šalehar in Dejan Pevčevič.

Poleg govora ministra za okolje in prostor Janeza Podobnika, ki je predstavil nekaj zgodovinskih dejstev naše organizacije in pohvalil dejavnost LZS, je predsednik LZS (na fotografiji) v svojem govoru kritično spregovoril tudi o zadnjih dogodkih glede novele lovskega zakona.

V imenu vseh prejemnikov priznanja LZS se je v aktualnem nagovoru za izkazano čast zahvalil Blaž Krže.

slovenskega lovstva in se bo zgodil velik in nepozaben lovski »D«, je bilo opaziti že dobri dve uri pred uradno proslavo. Pred obema glavnima vhodoma v Cankarjev dom se je zbrala velika množica lovcev, mnogi so pred vhodom podpisovali tudi peticijo proti noveli zakona. K nepozabni podobi in vtisom so svoje prispevali tudi številni prapori mnogih LD in območnih LZ. Za dobro praznično počutje sta skrbeli skupini slovenskih lovskih rogistov, ki sta udeležence proslave pozdravljali z lepimi melodijami.

Proslava se je začela tako, kot se spodobi za tako visok jubilej. Tokrat se je začelo z lovsko himno, himno narave. Čeprav se je v Gallusovi dvorani prebujalo zgodnje spomladansko jutro, smo se vsi obiskovalci počutili, kot da smo v naravi, v temnem gozdu, v katerem se prebujajo gozdne živali. Baletni plesalec in koreograf Siniša Bukinac se je zbujal

s soncem; kot žival v svoji neposredni živalskosti; melodično in zanosno, da so se nam ježili lasje ... Nato je na zaslon pred nami, na jaso, pristopical v svoji svatbeni drži naš že toliko let zavarovani gozdni trubadur, gozdni baletnik – veliki divji petelin ter odpel za lovsko ušesa najlepšo himno gozda. K popolni harmoniji so svoje dodali še zvoki lovskih rogov **Premurskih in Notranjskih rogistov**.

Zakaj ni bilo državne himne, so se spraševali mnogi že v dvorani, pa tudi po proslavi? Njim v pojasnilo: lovska proslava ni bila državna proslava, na kateri je treba obvezno igrati državno himno; bila je društvena. Zato si je LZS lahko privoščila nekoliko simbolične samovolje; morda tudi zaradi zadnjih dogodkov vladne garniture, povezanih z našo prihodnostjo ... Tudi zakon, ki opredeljuje

potek takih proslav, kot je bila naša, lovška, ne predvideva državne himne, nič narobe pa seveda ni, če je. Sicer pa imamo lovci, po mnenju scenarista **Tomaža Letnarja**, ki je ob našem sodelovanju napisal scenarij za proslavo, tako ali tako več naravnih himen. In res jih imamo! Imamo vendar tako številčen »gozdni orkester«, ki je edinstven v Evropi, **saj pri nas še vedno živijo tudi tiste gozdne živali, ki jih drugod že dolgo nimajo več!**

Tudi v nadaljevanju sta pomladanski gozd in subjektivni pogled kamere, ki se je sprehajala skozi gozd, dajala občutek, kot bi vsa dvorana hitela za kamero, v gozd. Dramski igralec **Dejan Pevčević** je v slavnostni obleki mladoporočenca šepetaje recitiral **Zeleno pesem** (Kajetana Koviča). Na odru se mu je vsa v belem, s šopkom rdečih rož, kot nevesta, pridružila dramska igralka **Romana Šalehar**. Recitirala je: »Lov je kot ljubezen, je strast in sla, je izkušnja, je intimnost dveh ljubimcev, ki pretaka isto kri. Budi jo isto vznemirjenje in preveva ju ista usodnost. Lov je vedno bolj za preživetje. Nekoč v pradavnini človeka, danes je boj za preživetje živali, boj za spoštovanje narave, za krhko ravnovesje. Lovec ne more zatajiti tistega primarnega, ko je na sledi, tistega kar vzburja ženske in kali moške, lahko pa z izkušnjo, z zavestjo in vedenjem izživi svojo družbeno vlogo varuha narave v času, ko se spet in do obisti zavedamo prežemajoče povezanosti in soodvisnosti z naravo. In kdo bi to bolje razumel kot lovec. Lovec je danes varuh narave. Modrost, z vsako pomladjo prebujeno mladost v neskončnem teku letih časov ljudi in živali!«

Pred pozdravnim nagovorom predsednika LZ Slovenije **Bogdana Mahnet**a sta dolgoletni cenjeni predsednik LZS

Prva vrsta je bila rezervirana za povabljene častne goste in tuje delegacije. Žal je ostal nezaseden le sedež za predstavnika ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, čeprav so prejeli pet vabil.

Foto: A. Vrščaj

Bruno Skumavec in praporščak **LZS Janez Kramar** razvila nov prapor LZS Slovenije. Nato je povezovalc Dejan z izbranimi, a vendar zanosnimi besedami dejal: »Sto let! Sto let je prisproda večnosti. Sto let je zgodovina. Nocoj je svečano zaradi stotih let dela, užitka v sožitju in bitju z naravo in vznesenosti ... Lovci, danes je vaš dan«. Že med govorom predsednika Mahneta so tiho prišli na oder **Domžalski** in **Štajerski rogisti**, po govoru okoljskega ministra **Janeza Podobnika** pa še združeni lovski pevski zbori **Dekani** in **Medvode**. Gallusovo dvorano je prevzela neuradna lovska himna Pozdravljeni, nam lovci vsi ... Nato so se v dokaj bogatem in pestrem kulturnem programu na odru izmenjevali skoraj neopazno in tiho: **Fake orkester** v razširjeni sestavi s **pralovcem**, ki je mojstrsko odpiskal lovsko pesem na najstarejši instrument, pihalo, najdeno v jami pri Divjih babah, nadalje baletni plesalci, lovski pevci in rogisti ter mlada pevka **Ana Vipotnik**, ki je izvrstno in doživeto odpela pesem *Jager pa jaga*. Operni pevec in lovec, baritonist **Marko Kobal**, je izjemno zapel med slovenskimi in zamejskimi lovci priljubljeno pesem *Jest sem en frišen jager*. Z združenimi lovskimi pevci je Kobal navdušil dvorano tudi s pesmijo *Srečni lovec*.

Tudi violinistka **Oksana Pečeny**, ki je spremljala všečno pripovedovanje neveste Romane, ko je navzoče spomnila, da je leta 1910 Slovensko lovsko društvo pisalo pismo **F. S. Finžgarju**, ki ga je tudi spodbudilo k pisanju lovske črtice Na petelina. V pismu župniku, tudi lovcu, je dr. **Ivan Lovrenčič**, tedanji urednik glasila Lovec, ki ga je Slovensko lovsko društvo začelo izdajati davnega leta 1910, med drugim napisal tudi tole: »Obračamo se na vas z vljudno prošnjo stopiti v kolo sotrudnikov Lovca. Vaše spretno pero bi bilo za naš list izvanredno dragocena pridobitev, naši čitatelji bi gotovo z največjim zanimanjem čitali in v spomin ohranili vaša dela. Poznamo vas po slovesu, kot navdušenega lovca, po vaših delih pa, kot enega prvih naših beletristov. Leposlovje lovskega značaja je v našem slovstvu malodane nepoznano. Ali se vam ne zdi umestno to vrzel zapaževati? Pričakujemo, da se našemu preuljudnemu vabilu v naše in vseh slovenskih lovecev veselje in užitek odzovete, se vam priporočamo, s krepkim lovskim pozdravom.«

Zvoki violine so spremljali tudi Dejana, ko je bral odlomke iz lovske črtice Na petelina. »Petelina sva slišala in videla. Saj ni, da bi morala moriti. Lovec, ki gre samo zato na lov, da bi ubijal, ni lovec ...« Nepozaben je bil tudi nastop Marka Kobala z združenimi pevskimi zbori, ko so ubrano zapeli pesem *Srnica*.

Za konec je zapel še združeni lovski pevski zbor pesem *F. Venturinija* pod taktirko pevovodje **Antona Baloha**.

Navdušila sta tudi Kobal in pianistka z znano *arijo*. Burnega aplavza je bilo deležno tudi igranje Fake okestra *Lisička* je prav zvita zver v sodobni samba izvedbi, zlasti pa ponoven nastop **Siniše Bukinca** (plesal je vlogo lovca, ki po divji jagi in napadu volkov pusti košuto živeti naprej. Vlogo volkov in košute je vrhunsko odplesalo sedem baletnih plesalcev in plesalka ljubljanske opere.)

Nato je sledil slavnostni zaključek skoraj dve uri dolge lovske proslave. »Slovenski lovec ni s puško uničil niti ene same živalske vrste do zdaj. Slovenski lovec tudi ne bo nikoli uničil niti ene živalske vrste!« sta poudarila povezovalca programa Romana in Dejan. Z bučnim ploskanjem smo vsi v dvorani potrdili, da se še kako strinjamo s povedanim. Nepozaben in veličasten je bil tudi nastop združenih lovskih pevcev in rogistov z Markom Kobalom, ki so umetniško vrhunsko zapeli in zaigrali pesem *Zeleni gozd je lovčev raj* ... Lovske pevce in rogiste sta umetniško profesionalno vodila **Anton Baloh** (pevovodja LPZ Dekani) in **Janez Čadež** (pevovodja LPZ Medvode). Še zlasti pa so bili lovci navdušeni nad zahvalo oziroma nagovorom **Blaža Kržeta**, ki se je v imenu vseh lovskih strokovnjakov in dolgoletnih tesnih sodelavcev glasila Lovec zahvalil za priznanje. Žal so bili nekateri odsotni. Za svoj prispevek naši organizaciji ob 100-letnici LZS so dobili posebno priznanje iz rok predsednika B. Mahneta: **Romana Erhatic Širnik, Bruno Skumavec, Maks Konečnik, Marko Bulc, Rudi Rakuša, Aleksander Beer, Peter Šuler, Ciril Štrumbelj, mag. Janez Černač, Tone Gašper, Lado Švigelj,**

Blaž Krže, LPN Jelen - Snežnik, Osnovna šola Most na Soči, Glasilo Lovec, Ribiška zveza Slovenije, Federation of Associations for Hunting and Conservation of the EU (FACE), International Council for Game and Wildlife Conservations (CIC), Klub Diana, Vojko Podgornik, Slavko Kovač, Jurij Mikuletič, Franc Šetinc, Vitomir Mikuletič, Veljko Varičak, dr. Andrej Bidovec in dr. Miha Adamič. Posebno priznanje LZS so imenovani dobili za svoj prispevek na področju varstva divjadi in njenega naravnega okolja, izobraževanja, obveščanja, lovske kulture in za večjo promocijo slovenskega lovstva.

Na posebno željo udeležencev proslave v Cankarjevem domu objavljamo tudi zahvalni govor **Blaža Kržeta**, ki se je zahvalil v imenu vseh prejemnikov priznanja Lovske zveze Slovenije.

»Spoštovani, hvala v imenu vseh in v lastnem imenu. Ne le vaše, tudi naše misli niso zgolj spomini, pač pa pogled v sedanost, ko divjad vedno bolj potrebuje našo pomoč. Vse zahtevnejše naloge pa bomo zmogli le, v kolikor bomo imeli v državi prijaznega sogovornika, ki bo spoštoval naše delo, voljo in energijo; sogovornika, ki nas bo razbremenil vse zahtevnejših birokratskih obveznosti in ki bo, tudi v evropskem duhu, ohranil in krepil globalni nadzor in strategijo pri ohranjanju divjadi in prijazni rabi naravnega okolja.

Mala Slovenija je v združenih Evropi pravi in občudovan biotski fenomen. Nedvomno tudi po naši zaslugi. Fond veli-

kih zveri je ena od naših največjih dragocenosti. To ni le družinska srebrnina, pač pa evropska zlatnina, če si smem izposoditi to prisposodbo, in to v kulturni krajini Evrope, ki v naravi nima skoraj nikakršnih prostorskih rezerv.

Danes sta varstvo in gojitev divjadi odvisna od razmer, ne le v naravnem, pač pa tudi »političnem habitatu«. Slednjemu sporočamo, da imamo in želimo ohraniti takšno organiziranost lovstva, ki uspešno uresničuje načela trajnostne, razumne rabe.

Lovstvo, ob skromnih vlaganjih in prostovoljnem delu članstva, daje velike naravovarstvene učinke. Želimo si tudi, da bi nekoliko razrahljana zgradba slovenske lovske organizacije, katere trdni temelji so lovske družine, spet postala varen dom za divjad in lovce.

Trdijo, da krogle in odlikovanja nikoli ne zadenejo pravih. Tokrat naj bi bilo drugače. Lovska pravičnost zahteva dobro strelsko usposobljenost in odgovornost, zato upam, da so bila ta Priznanja podeljena dovolj preudarno. Vsi prejemniki pa želimo, v to sem globoko prepričan, tudi v prihodnje svoje znanje in izkušnje deliti z vami in slovenskim lovstvom.

Lov je najstarejša človeška dejavnost. Naši pra-predniki so lovili zaradi preživetja, danes pa lovimo, da dolgoročno preživetje omogočamo divjadi! S tem sporočilom moramo prepričljivejši v javnost in si z njim pridobiti večje razumevanje in podporo.

Potem, ko se boste vrnili k vašim in svojim družinam, odnesite s seboj del te pozitivne energije, ki preveva ta prostor in čas. Pozabite na stare zamere, krepite in spodbujajte odgovornost do svetosti življenja, do Narave. Bodite zgled mlajšim! Močnejši in enotnejši bomo sposobni slediti vsem izzivom.

Sedanjemu in bodočemu vodstvu Lovske zveze Slovenije priporočamo sonaravno vodenje, saj tudi v naravi lažje preživi dobro voden trop, ki pravočasno zaznava vse nevarnosti z leve, desne ali iz višav.

Želeli bi nazdraviti z vsemi in vsakim od vas, spoštovane lovke in lovci, in to bomo storili, čeprav le simbolno. Še enkrat hvala! In ne pozabite – zima je pred vrati!«

Halo, halo, halo, tra, ra, ra, ra ... je čisto na koncu prečudovite lovske proslave po Gallusovi dvorani zadonela priljubljena lovska pesem avtorja Frana Venturinja, ki jo je dognano zapel združeni lovski pevski zbor pod vodstvom profesorja Antona Baloha.

Slovenski lovci v svojem stoletnem organiziranem poslanstvu nikoli nismo pozabili na lovske šege in navade; vse

niso napisane, vendar so za slehernega lovca obvezujoča pravila. Nanje nismo pozabili tudi v Cankarjevem domu. Čeprav proslave (beri pogona) nismo začeli s šilčkom žganja, kot nam nekateri zlobno očitajo, da imamo lovci to v navadi, smo pa zato toliko bolj slavnostno, skoraj svečano in bučno sklenili osrednjo prireditev – z zadnjim pogonom – v veliki avli Cankarjevega doma. Tam so vse udeležence čakale polne mize z izbrano hrano, pijačami in sladicami. Ker v nekaj minutah vsi udeleženci resda nismo mogli priti do miz, se je pač dogajalo, da so bili nekateri tudi prikrajšani za kakšno dobroto, tako kot se dogaja tudi v naravi. A konec koncev smo bili vsi deležni pogostitve, sicer pa je pogostitev v avli imela tudi drug namen: snidenje in pogovor s starimi lovskimi tovariši in prijatelji ter spoznavanje sebi enakih iz drugih koncev Slovenije. Eno in drugo nam je šlo dobro od rok. Ko sva se s fotoaparatom sprehajala med udeleženci proslave in pogostitve, so nama mnogi odkrito izražali priznanje in občutke, »da tako lepo pripravljene in tekoče speljane lovske proslave v Sloveniji še ni bilo in je tudi verjetno tudi kmalu ne bo!« Predvsem pa sva opazila, da so se proslave v Cankarjevem domu udeležili lovci, ki jim lovska organizacija pomeni vse (če bi

bilo v veliki dvorani več sedežev, bi jih bilo še veliko več). Vsem tistim, ki jim je bilo omogočeno, da so bili med izbranimi udeleženci proslave, ki so dostojno zastopali tudi vse preostale slovenske lovce doma in v zamejstvu, ki so morali zaradi omejenega števila vstopnic ostati doma, se vodstvo LZS iskreno zahvaljuje; tudi za razumevanje. »Tako složnih in ponosnih slovenskih lovcev že dolgo nisem videl kot nocoj sredi Ljubljane. Stoletnica nas je še bolj zbližala in še bolj strnila ...« je z nekoliko rosnimi očmi izjavil starejši lovec z Dolenjske. Lovski tovariš ob njem pa je odločno dodal: »Naj si teh nekaj naših lovskih (ne)tovarišev, nekateri še vedno hočejo skregati organizacijo, še tako trudi, da naše lovske organizacije kmalu ne bi bilo več, zagotavljam, da jim to nikoli ne bo uspelo,« in zahteval, da to napišemo tudi v Lovcu. Žal tudi vseh drugih mnogih, iz srca izrečenih čestitk in mnenj ne moremo objaviti v Lovcu. Prav tako ob tej priložnosti ne moremo objaviti vseh fotografij s tistimi preprostimi lovci, ki smo jih fotografirali na njihovo željo. Bodo pa njihove fotografije morda prišle na strani glasila ob drugi priložnosti. Za stalno bodo shranjene tudi v arhivu LZ Slovenije in uredništva glasila Lovec.

Fran Rotar in Boris Leskovic

Foto: B. Leskovic

V večernih urah, po proslavi, je predsednik Lovske zveze Slovenije, Bogdan Mahne, priredil v Modrem salonu Hotela Union slavnostni sprejem in večerjo za vse prisotne delegacije tujih lovskih zvez, predstavnike slovenskih lovskih organizacij iz zamejstva in sorodne organizacije ter predsednika Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi (CIC) Dietra Schramma. V sproščenem vzdušju so si izmenjali dobrodošlico, čestitke, priznanja in priložnostna darila. Ni odveč, če slovenskim lovcom prenesemo sporočilo, da so bili vsi prisotni še pod močnim in prijetnim vtisom proslave in nam čestitali. Namestnik koroškega deželneza mojstra Jozef Monz (Avstrija) se je v svojem nagovoru gotovo izrazil z najbolj laskavim in slikovitim priznanjem: »Doslej sem videl že mnogo podobnih proslav in umetniških programov, a to, kar sem danes zvečer doživel v Cankarjevem domu, je bilo res nekaj najboljšega in najodličnejšega ...«

»ŽE STO LET SLEDIMO ISTIM NAČELOM!«

Dnevnik, Delo, Večer ..., **Doktobra 2007 (Tatjana Pihlar, Marjeta Šoštarič idr.).** – Če bo lovski zakon sprejet v obliki, v kakršni je predlagan, predsednik Ekološkega foruma **LDS Božidar Flajšman** napoveduje, da bodo lahko na območjih, kjer so veleposestniki in kjer je gozdove z denacionalizacijo dobila nazaj Cerkev, že trije posamezniki ustanovili lovsko družino in imeli prednost pri pridobitvi lovne pravice. »To pomeni konec obstoječih lovskih družin in s tem Lovske zveze Slovenije, ki je sto let dokazano delovala uspešno, saj imamo izjemno bogat živalski svet,« je prepričan Flajšman. Podobno meni inženir gozdarstva **Janez Črnač**. Po njegovem sta varstvo in gojitev divjadi dolgoročni nalogi, pri čemer kapital in lastnina ne bi smela biti v ospredju. Po njegovem mnenju je cilj novele lovskega zakona, ki jo je predlagalo kmetijsko ministrstvo, oblikovati zasebna lovišča in tako uničiti Lovsko zvezo Slovenije. Biolog dr. **Ivan Kos** je prepričan, da so predlagana zakonska dopolnila trenutno ena največjih groženj našemu naravoslovju, pri čemer je ključni problem ohranjanje velikih zverí. To, kar je zdaj predlagano, po njegovem ni nič drugega kot lici-

tacija lovišč, kar pa pomeni, da bomo Slovenci postali hlapeci v lastnih gozdovih.

Povsem drugače razmišlja **Alojz Sok**, poslanec Nove Slovenije, ki se ne strinja z lovskim zakonom in tudi ne z najnovejšo novelo, ker meni, da se Vlada ni odločila o temeljnem – o vplivu lastnikov na zasebno lastnino. Po njegovem mnenju bodo sokolarji edini, ki bodo pridobili s to novelo. Pri tem ga je najbrž razočaral tudi novi kmetijski minister **Iztok Jarc**, ki je javno zanikal, da novela zakona o divjadi in lovstvu uvaja zasebna lovišča. »Naš namen ni ... uvesti zasebna lovišča, naš namen tudi ni, da bi z drugačnim prednostnim redom pri podeljevanju koncesij uničili Lovsko zvezo Slovenije,« je posebej poudaril minister, ki pa vsaj za nekatere, s katerimi se je tudi prej pogovarjal, ni bil prepričljiv. Hkrati je dejal, da se z zakonom mudi, saj je treba odpraviti nekatere neustavne določbe, povezane z dodelitvijo koncesij za gospodarjenje z divjadjo.

Tudi predsednik Lovske zveze Slovenije **Bogdan Mahne** meni, da za skrajšanje koncesijske dobe ni prav nobenega strokovnega argumenta, temveč da gre za politične pritiske. Mahne opozarja, da so bile vse dosedanje koncesije za izkoriščanje javnega dobra (za gozdove, Škocjanski zatok, Sečovlje ...) podeljene za dvajset let, za sladkovodno ribištvo celo za trideset let, čeprav večina

rib še zdaleč ne živi tako dolgo. »Lovci res nismo pričakovali takšne 'zahvale' za naše stoletno delo,« je še dodal Mahne in spomnil na aktualnost 100-letnice organiziranega lovstva v Sloveniji. To so posebej poudarili tudi na slavnostni prireditvi ob stoletnici organiziranega lovstva na Slovenskem 27. oktobra v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani (kjer kljub poslanim petim vabilom ni sedel noben uradni predstavnik MKGP – op. ur.). Moto proslave je bil: »Že sto let sledimo istim načelom.«

Če povzamemo večino polemičnih sestavkov na to temo, ki so jih napisali bodisi lovci ali biologi, potem velja, kar je 27. 10. zapisal **Jaroslav Jankovič** v Slovenskih novicah: »Desetletna koncesija za upravljanje divjadi je občutno prekratka, kajti dinamika gozda je stoletna in ne desetletna. Kaj bo z zavarovanima risom in volkom, ko se bosta pojavila na zasebnem območju? Se bomo še smeli svobodno sprehajati po gozdu? Ali bodo povsod opozorilni napisali, kot npr. marsikje v Kaliforniji: »Pozor! Ne nadaljujte poti, ker se nahajate na območju, ki je zasebna last!«

Iz daljšega pogovora s **Stanikom Valpaticem**, predsednikom Društva za osvoboditev živali in njihove pravice, objavljenega v Poletu (magazinu Dela in Slovenskih novic), je razvidno, da je tudi društvo kritično do lovskega zakona (in novele), ker v njem

niso omenjene pravice živali, temveč je vse naravnano le v človekovo korist.

VSE MANJ SE UKVARJAJO Z LOVOM

Gorenjski glas in drugi slovenski časniki, oktobra. – »Vse preveč se ukvarjamo s problemi, ki jih v lovišču povzročajo zaraščanje, urbanizacija in pritisk obiskovalcev,« ugotavljajo v LD Begunjsčica, ki je konec septembra praznovala 60-letnico organiziranega lova. Samo avtocesta jim je, na primer, »povozila« 150 hektarjev lovišča in pretrgala številne prehode divjadi med desnim in levim bregom Save. Lovska družina je, kot sta povedala predsednik **Franci Ažman** in podpredsednik **Andrej Avsenek**, za izboljšanje življenjskih razmer za divjad že kupila šest ha travnikov in gozdov, v prihodnje pa bo še več sredstev vlagala v lovišče.

V zadnjem času je bilo več jubilejev lovskih družin, tako na primer tudi v Begunjah na Gorenjskem, kjer so med drugim izdali vsebinsko bogat lovski zbornik. Na slovesnosti LD Mengeš je starešina **Jože Vahtar** med drugim dejal, da bodo lovci po novih predpisih samo še varuhi narave in državni uslužbenci. Mengeški lovci so se zavzeli tudi za zaščito Mengeškega polja.

Foto: M. Cerar – Diana

Foto: M. Pogačnik – Diana

VOLK NAVKLJUB PREGANJANJU VZTRAJA

Delo, Gorenjski glas, 19. 10. (Borut Pust, Cveto Zaplotnik). – »Volk navkljub preganjanju vztraja pri nas,« med drugim ugotavlja prof. dr. **Miha Adamič** v daljšem pogovoru, ki si ga je vredno prebrati. Po njegovem mnenju pri nas volkovi naseljujejo precej manj prostora kot v preteklosti. »To kaže, da se človeka tudi bolj boji in se mu zaradi slabih izkušenj vse bolj izogiba,« dodaja. Ocenjujejo, da v notranjskih in kočevskih gozdovih trenutno živi in pleni od 50 do 100 volkov.

»Po več desetletjih smo na Gorenjskem znova opazili volka,« piše **Miran Hafner**, vodja odseka za gozdne živali in lovstvo v kranjski Območni enoti zavoda za gozdove. Na Gorenjskem je navzoč tudi ris.

SLOVAR LOVSKEGA IZRAZOSLOVJA V TREH JEZIKIH

Delo, 24. 10. (Ivan Lukan). – Slovenci z obeh strani Karavank so uspešno končali projekt in izdali prvi trijezični (slovensko-nemško-italijanski) slovar lovskega izrazoslovja z naslovom *Lov v treh jezikih*. Nosilec in izvajalec projekta je bil zamejski Klub prijateljev lova iz Celovca, novi slovar pa so predstavili v gradu Mageregg pri Celovcu. Vodja projekta je bil **Franc**

Wakounig. Na slovesnosti je bil navzoč tudi predstavnik Lovske zveze Slovenije in območne LZ Koroške **Dušan Leskovec**, ki je poudaril velik pomen projekta za lovstvo v celotnem alpsko-jadranskem prostoru. Za Koroško lovske zveze (Avstrija) je uspešno končani projekt pohvalil njen predsednik **Ferdinand Gorton**.

* * *

Svetovni dan varstva živali (4. oktober) je Obalno društvo proti mučenju živali obeležilo s tradicionalnim koncertom na Titovem trgu v Kopru. Opozorili so predvsem na problematiko zapuščenih psov in nerazumljivo krutost do teh nemočnih bitij.

Primorske novice so 6. 10. poročale, da so večje jate kormoranov nad našim morjem povsem običajen prizor. Takšna jata je v začetku oktobra plavala med Izolo in Koprom, kot bi pozirala ob evropskem dnevu opazovanja ptic.

12. oktobra je Televizija (RTV SLO) poročala o razveseljivem dogodku: risinja s Snežnika ima dva mladiča. Strokovnjaki z oddelka Biotehniške fakultete so odvzeli vzorce dlake, da bi določili spol novorojenčkov. Veselje je tem večje, ker je to prvo leglo te vrste na tem območju.

Opozoriti velja tudi na članek, objavljen 26. oktobra v Dnevniku: po napovedih raziskave, ki so jo opravili na Univerzi v Yorku, bodo v prihodnjih stoletjih visoke temperature vplivale na izumrtje več kot polovice živalskih vrst.

Direkt je 20. 10. (sj) poročal,

da je veterinarska uprava v zadnji tretjini oktobra začela jesensko akcijo oralne imunizacije lisic, ki bo predvidoma trajala do 15. decembra 2007. Iz letal odmetavajo vabe, ki vsebujejo cepivo. To delo opravljajo piloti domačih športnih društev z zato prirejenimi športnimi letali z višine 300 metrov. V tem času psom ni dovoljeno prosto gibanje, kajti stik z vabo bi bil enak ugrizu stekle živali.

Iz Večera povzemamo vest o kar 200 kg težkem medvedu, ki ga je na cesti med Uncem in Rakovim Škocjanom zadel avto. Hudo poškodovani medved je s težavo odkorakal v gozd, a so ga pozneje izsledili člani interventne skupine.

Primorske novice so poročale o novem pokolu na pašniku: le slab mesec po pokolu polovice črede je **Anton Andrej Lukač** iz Kovčic v Brdih ostal še brez ene ovce in edinega plemenskega ovna; tako kot prvič ju je najbrž pokončal klateški pes, čigar lastnik se premalo briga zanj.

Jana je 2. 10. pisala o šestih sestranih bernardinčkih na smetišču in se vprašala, koliko srca imamo za živali. »Živali so del narave, del našega življenja, in vendar je naš odnos do njih še vse prepogosto ne le odklonilen, temveč naravnost krut,« je zapisala avtorica prispevka **Albina Podbevšek**. Ob četrtem oktobru, dnevu živali, se je vprašala, ali se je zadnja leta v Sloveniji kaj spremenilo v korist živali, glede na to, da imamo dobro, povsem evropsko zakonodajo.

Direkt je 18. 10. 2007 pisal o osamljenem štokljinem mladiču. Gnezdo v vasi Mostje pri Lendavi se je letos ponašalo z dvema mladičema. Vendar enemu sojenice niso bile naklonjene. S poškodovanimi perutmi, ki ne dovoljujejo daljšega poleta, je le nemočno opazoval odhod sorodnikov v južne kraje. Ostal je v gnezdu, na bližnjih travnikih išče hrano. Upajmo, da zima ne bo preveč kruta, sicer ga čaka zanesljiva smrt. Lahko le upa, da ga bodo hude lakote rešili dobri ljudje.

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 31. oktobra 2007 je bilo z območja 85 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 264 živali.

Virološki laboratorij Enot za diagnostiko kužnih in drugih bolezni živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 246 lisic, 1 psa, 3 mačke, 1 volka, 3 glave govedi, 1 jazbeca, 1 konja, 2 kuni, 2 ovci, 2 polha, 1 veverico in 1 miš.

Prisotnost virusa stekline je bila ugotovljena pri eni lisici na območju občine Metlika, naselje Sela pri Jugorju.

Jedrč Maurer Wernig,
dr. vet. med.,
vodja Oddelka za zdravstveno varstvo živali VURS

Značilnosti sušenja rogovja srnjakov

Pravilnik o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovskoupravljalnem območju (U. l. RS, št. 120/05) med drugim določa, da je v Evidenčni knjigi odstrela in izgub velike divjadi treba voditi tudi podatke o masi rogovja odstreljenih srnjakov v lovišču oziroma lovišču s posebnim namenom. Glede na to, da lovišča s posebnim namenom pa tudi nekatera druga pri odstrelu vključujejo lovski turizem, pri katerem lovski gost praviloma po končanem obisku odnese rogovje (trofejo) s seboj, je v trofejni list pa tudi v evidenčno knjigo treba vpisati podatek o masi rogovja, ki pa v tem času še ni docela osušeno. V knjigi Ocenjevanje lovskih trofej (Varičak, 1997) je navedeno, da je rogovje osušeno šele po treh mesecih od uplenitve, za določitev mase suhega rogovja pa je treba od mase svežega rogovja odšteti 10 % delež za osušitev. Dosedanje izkušnje nas navajajo k sklepanju, da čas sušenja pa tudi odbitni delež od svežega rogovja najverjetneje nista enaka pri rogovju vseh srnjakov. Zato smo oba podatka želeli preveriti s predstavljeno raziskavo.

Kostno tkivo vsebuje tudi več kot 20 % vode (Fernández-Se-ara/Wehrli/Wehrli, 2002). Timofejewa s sod. (1932 – citi-

ra Bubenik, 1966) navaja, da znaša delež vode v nedora-slem rogovju navadnega jele-na in sika jelena nekaj več kot 11 %. Bubenik (1966) navaja,

da delež vlage v sveže očiščenem rogovju znaša od 15 do 20 %, pri odpadlem rogovju pa od 10 do 15 %, izjemo-ma tudi 20 %. Če želimo rogovje osušiti, je treba iz rogovja odstraniti vodo. Suše-nje rogovja na prostem ali v prostoru, ki je pod vplivom naravnih vremenskih razmer, razen neposrednega vpliva padavin, lahko imenujemo tudi *naravno sušenje*. Sušenje je odstranjevanje vode s površine rogovja in prehajanje vode iz notranjosti na površino. Učinkovito je, če je zago-tovljen ustrezen toplotni tok na objekt sušenja in je hkrati omogočeno odvajanje izhlapevajoče vode. Hitrost suše-nja je odvisna od sušilnih značilnosti rogovja (zgradba in lastnosti kosti), značilnosti prostora, v katerem poteka sušenje, ter od podnebnih raz-mer oziroma sestave in last-nosti zraka (temperatura, zrač-na vlažnost, hitrost kroženja zraka).

Metode dela

Osuševanje rogovja smo proučevali na vzorcu rogovij

14 srnjakov, od tega 7 enolet-nih in 7 dve- in večletnih. Kot začetno vrednost mase rogovja smo upoštevali maso oku-hanega, očiščenega in obelje-nega rogovja s pripadajočim delom lobanje, stehtanega po 20 minutah sušenja na zra-ku (soncu), ko je površinska voda na rogovju, vključno s peroksidom, kot posledica okuhavanja in beljenja, že iz-hlapela. Drugo tehtanje smo opravili po štirih urah od za-četka sušenja, nadalje pa smo tehtali vsak dan po enkrat. Uporabljali smo elektronsko tehtnico z možnostjo tehtanja na desetinko grama natančno. Razen prvega dne smo vedno tehtali v istem zračnem pro-storu, tako da se je v prostoru odrazil vpliv večine zunanjih podnebnih razmer (razen pa-davin). Prvi dan so bila ro-govja približno 4 ure sušena na prostem in izpostavljena soncu, pozneje pa so se sušila v istem prostoru, kjer smo jih tudi tehtali. Rogovja smo teh-tali tri mesece (90 dni). Pri vsakem srnjaku smo zabele-žili tudi srednjo vrednost vi-šine rogovja in zabeležili zna-čilnosti rezanja rogovja od

lobanje. Starost srnjakov smo ocenjevali po menjavi in obrabi zobovja.

Značilnosti rogovja proučevanih srnjakov

Enoletni

Srnjak 1: Uplenjen sredi junija, srednja vrednost višine šil 0,5 cm, šila neočiščena, rez lobanje je potekal po sredini očesne votline. Začetna vrednost mase rogovja je bila 39,7 grama.

Srnjak 2: Uplenjen (izguba zaradi prometa) konec junija, srednja vrednost višine šil 12,5 cm, šila očiščena, rez lobanje po sredini očesne votline. Začetna vrednost mase rogovja je bila 131,0 gramov.

Srnjak 3: Uplenjen konec junija, srednja vrednost višine šil 5,5 cm, šila neočiščena, rez lobanje po sredini očesne votline. Začetna vrednost mase rogovja je bila 51,9 grama.

Srnjak 4: Uplenjen v sredini julija, srednja vrednost višine šil 5,0 cm, šila neočiščena, rez lobanje po sredini očesne votline. Začetna vrednost mase rogovja je bila 51,6 grama.

vrednost mase rogovja je bila 59,8 grama.

Srnjak 7: Uplenjen sredi avgusta, srednja vrednost višine šil 3,0 cm, šila neočiščena, rez lobanje po sredini očesne votline. Začetna vrednost mase rogovja je bila 43,5 grama.

Dve- in večletni

Srnjak 1: Uplenjen sredi junija, starost 2 leti, srednja vrednost višine rogovja 17,5 cm, rez lobanje nekoliko nad sredino očesne votline. Začetna vrednost mase rogovja je bila 182,9 grama.

Srnjak 2: Uplenjen v sredini junija, starost 6 do 7 let, srednja vrednost višine rogovja 20,5 cm, rez lobanje nekoliko nad sredino očesne votline. Začetna vrednost mase rogovja je bila 244,9 grama.

Srnjak 3: Uplenjen konec junija, starost 5 do 6 let, srednja vrednost višine rogovja 18,5 cm, rez lobanje nad očesno votlino. Začetna vrednost mase rogovja je bila 209,9 grama.

Srnjak 4: Uplenjen v sredini junija, starost 2 leti, srednja vrednost višine rogovja 16,0 cm, rogovje s celotno lobanjo. Začetna vrednost mase rogovja je bila 273,8 grama.

Srnjak 5: Uplenjen v začetku julija, starost 5 do 6 let, srednja vrednost višine rogovja 21,5 cm, rez lobanje nekoliko nad sredino očesne votline. Začetna vrednost mase rogovja je bila 187,0 grama.

Srnjak 6: Uplenjen konec julija, starost 6 do 7 let, srednja vrednost višine rogovja 22,0 cm, rez lobanje nad očesno votlino. Začetna vrednost mase rogovja je bila 318,1 grama.

Srnjak 7: Uplenjen konec julija, starost 2 do 3 leta, srednja vrednost višine rogovja 9,0 cm, rez lobanje nekoliko nad sredino očesne votline. Začetna vrednost mase rogovja je bila 101,2 grama.

Rezultati raziskave

Trajanje osuševanja

V enem tednu se je rogovje enoletnih srnjakov od začetka sušenja osušilo na vrednosti, ki se pozneje niso več pomembneje spreminjale. Pozneje se je sicer masa rogovja še nekoliko spreminjala v odvisnosti od vremenskih značilnosti (zračna vlaga, temperatura ...), vendar odstopanja niso bila velika. Tovrstni največji odkloni od srednje vrednosti mase rogovja od sedmega dne naprej so znašali od 0,2 do 1,5 grama, v deležu od srednje vrednosti mase rogovja (od sedmega dne naprej) pa so znašali od 0,7 do 1,3 % mase rogovja. Podobne rezultate smo odkrili pri osuševanju rogovja dve- in večletnih srnjakov, le da je trajalo nekaj dni dlje kot pri enoletnih. Pri vseh dve- in večletnih srnjakih iz našega vzorca je masa rogovja najpozneje v desetih dneh sušenja dosegla vrednosti, ki se pozneje niso več

omembe vredno spreminjale. Največji odkloni od srednje vrednosti mase rogovja od desetega dne naprej, ki so bili rezultat vremenskih sprememb, so znašali od 0,4 do 1,5 grama, v deležu od srednje vrednosti mase rogovja (po desetih dneh) pa so znašali od 0,23 do 1,1 % mase rogovja. Podatki so za posamezne srnjake razvidni iz **preglednice 1**.

Spremembe mase rogovja

Pri enoletnih in dve- in večletnih srnjakih se je rogovje s pripadajočim delom lobanje najbolj osušilo v prvih dveh dneh. Velike razlike so nastale že med obema tehtanjem v prvem dnevu (začetna vrednost po 20 minutah, drugo tehtanje po 4 urah sušenja).

Delež mase rogovja je pri posameznih **enoletnih srnjakih** med sušenjem, glede na začetno vrednost, znašal:

srnjak 1: po 4 urah 84,1 %, drugi dan 74,8 %, tretji dan 74,8 %, po sedmih dnevih 74,8 %;

srnjak 2: po 4 urah 95,3 %, drugi dan 90,3 %, tretji dan 88,6 %, po sedmih dnevih 88,0 %;

srnjak 3: po 4 urah 86,3 %, drugi dan 77,1 %, tretji dan 72,6 %, po sedmih dnevih 72,4 %;

srnjak 4: po 4 urah 81,8 %, drugi dan 76,6 %, tretji dan 76,6 %, po sedmih dnevih 76,5 %;

srnjak 5: po 4 urah 87,3 %, drugi dan 80,5 %, tretji dan 80,1 %, po sedmih dnevih 79,9 %;

srnjak 6: po 4 urah 92,6 %, drugi dan 83,3 %, tretji dan 82,9 %, po sedmih dnevih 83,1 %;

Foto: B. Leskovic

Srnjak 5: Uplenjen konec julija, srednja vrednost višine šil 1,2 cm, šila očiščena, rez lobanje po sredini očesne votline. Začetna vrednost mase rogovja je bila 49,8 grama.

Srnjak 6: Uplenjen v začetku avgusta, srednja vrednost višine šil 2,5 cm, šila očiščena, rez lobanje po sredini očesne votline. Začetna

Preglednica 1:

Spremembe v masi rogovja v obdobju od 8. do 90. in od 11. do 90. dneva sušenja

Srnjak	Srednja vrednost (g)	Maksimalni odklon (g)	Maksimalni odklon (%)	Srnjak	Srednja vrednost (g)	Maksimalni odklon (g)	Maksimalni odklon (%)
Enoletni srnjaki (od 8. do 90. dneva)				Dve- in večletni srnjaki (od 11. do 90. dneva)			
1	29,7	0,2	0,7	1	172,8	0,8	0,5
2	115,9	1,5	1,3	2	226,1	1,0	0,4
3	37,8	0,5	1,3	3	198,5	0,7	0,4
4	40,0	0,5	1,2	4	233,0	1,2	0,5
5	39,5	0,5	1,3	5	177,0	0,4	0,2
6	49,4	0,6	1,2	6	295,9	1,5	0,5
7	31,9	0,4	1,2	7	78,1	0,9	1,1

srnjak 7: po 4 urah 83,9 %, drugi dan 74,5 %, tretji dan 74,5 %, po sedmih dnevih 73,8 %.

Vrednosti pri **dve- in večletnih srnjakih** so bile naslednje:

srnjak 1: po 4 urah 97,1 %, drugi dan 95,6 %, tretji dan 94,9 %, po desetih dnevih 94,4 %;

srnjak 2: po 4 urah 96,2 %, drugi dan 94,5 %, tretji dan 93,5 %, po desetih dnevih 92,2 %;

srnjak 3: po 4 urah 97,0 %, drugi dan 95,6 %, tretji dan 95,5 %, po desetih dnevih 94,5 %;

srnjak 4: po 4 urah 98,3 %, drugi dan 94,4 %, tretji dan 93,4 %, po desetih dnevih 84,8 %;

srnjak 5: po 4 urah 97,0 %, drugi dan 95,9 %, tretji dan 95,2 %, po desetih dnevih 94,9 %;

srnjak 6: po 4 urah 98,3 %, drugi dan 94,5 %, tretji dan

93,4 %, po desetih dnevih 93,1 %;

srnjak 7: po 4 urah 97,0 %, drugi dan 89,1 %, tretji dan 83,5 %, po desetih dnevih 77,4 %.

Pri enoletnih srnjakih se je rogovje po štirih urah sušenja osušilo za vrednosti od 4,7 % do 16 % glede na začetno vrednost mase rogovja. Razpon vrednosti v drugem dnevu sušenja je znašal od 9,7 % do 25,5 %, v tretjem dnevu sušenja od 11,4 % do 27,4 %, končni razpon vrednosti po sedmih dnevih pa od 12 % do 27,6 % glede na začetno maso. Glede na naš, sicer majhen vzorec ugotavljamo tesno povezavo med začetno vrednostjo mase rogovja s pripadajočo lobanjo in končno stopnjo osušitve. Rogovja enoletnih srnjakov s pripadajočo lobanjo z začetno vrednostjo mase okrog 40 gramov so se osušila za okrog 25 %, z začetno maso okoli 60 gramov za

okrog 20 %, močnejša rogovja (šilar) z začetno maso rogovja okoli 130 gramov pa manj. V našem primeru ugotavljamo osušitev za okrog 12 %. Manjše kot je rogovje oziroma večji kot je delež lobanje ob rogovju, za večji delež se osuši rogovje.

Pri dve- in večletnih srnjakih se je rogovje po štirih urah sušenja osušilo za vrednosti od 1,7 % pa do 3,8 % glede na začetno vrednost. Razpon v drugem dnevu sušenja je znašal od 4,1 % do 10,9 %, končni razpon glede na začetno vrednost pa od 5,1 % do 22,6 %. Za dve- in večletne srnjake lahko ugotovimo, da se je najbolj osušilo rogovje srnjaka št. 7 z začetno maso 101,2 grama, in sicer za 22,6 %. Bolj se je osušilo tudi rogovje srnjaka št. 4 z začetno maso 273,8 grama, vendar s celotno lobanjo (rogovje ni bilo rezano), in sicer za 15,2 %. Za rogovje obeh srnjakov je značilen precejšen delež lobanje ob rogovju. Preostali srnjaki so se osušili v vrednostih od 5,1 % do 7,8 %, in sicer so se trije srnjaki z začetno maso rogovja okrog 200 gramov osušili za 5 do 6 %, dva srnjaka z maso rogovja 250 do 300 gramov pa za 7 do 8 %.

Sklepne misli

Predstavljene rezultate raziskave lahko povzamemo v naslednje ugotovitve:

- Rogovje srnjakov skupaj s pripadajočim delom lobanje se pri sušenju na prostem (ali v zračnem prostoru ob sušenju vsaj nekaj ur na soncu) osuši na »zračno« suhost najpozneje v desetih dneh.
- Osuševanje rogovja enoletnih srnjakov s kratkimi šili (»gumbarji«) je končano v treh do štirih dneh.
- Po doseganju »zračne« suhosti se masa rogovja v odvisnosti od vremenskih značilnosti še spreminja, vendar so spremembe minimalne; znašajo do 1,3 % mase rogovja.
- Končne vrednosti suhega rogovja se glede na začetne vrednosti gibljejo v širo-

kem razponu: od 5,1 % do 27,4 %.

- Delež je odvisen od začetne vrednosti mase rogovja in od deleža lobanje v skupni masi rogovja.
- Pri mlajših srnjakih s kratkimi šili (»gumbarji«) znašajo vrednosti, na katere se rogovje osuši, okrog 20 do 25 %.
- Pri srnjakih z daljšimi šili ugotavljamo 12 % vrednosti (enoletni - rez po sredini očesnih votlinic) in 22 % (dve- triletni, rez nad sredino očesnih votlin).
- Pri odraslih srnjakih z maso rogovja od 170 do 320 gramov ugotavljamo osušitev v razponu od 5,1 do 7,8 %.
- Rogovje s celotno lobanjo se je osušilo za 15,2 %.

Viri:

Bubenik, A.B., 1966. Das Geweih. Hamburg-Berlin, 214 s.

Maria A. Fernández-Seara, Suzanne L. Wehrli, Felix W. Wehrli, 2002. Diffusion of Exchangeable Water in Cortical Bone Studied by Nuclear Magnetic Resonance. Biophys J, January 2002, p. 522-529, Vol. 82, No. 1 <http://www.biophysj.org/cgi/content/full/82/1/522>

M. A. Fernández-Seara, S. L. Wehrli, F. W. Wehrli, 2002. Spatially resolved water diffusion in cortical bone. Proc. Intl. Soc. Mag. Reson. Med. 10. <http://cds.ismrm.org/ismrm-2002/PDF1/0256.PDF>

Varičak, V., 1997. Ocenjevanje lovske trofeje. Magnolija, Ljubljana, 192 s.

Miran Hafner,
spec., univ. dipl. inž. gozd.
miran.hafner@zgs.gov.si

Zahvala

Zahvaljujem se vsem lov-
cem **LD Jošt**, ki so prispe-
vali rogovja za meritve.

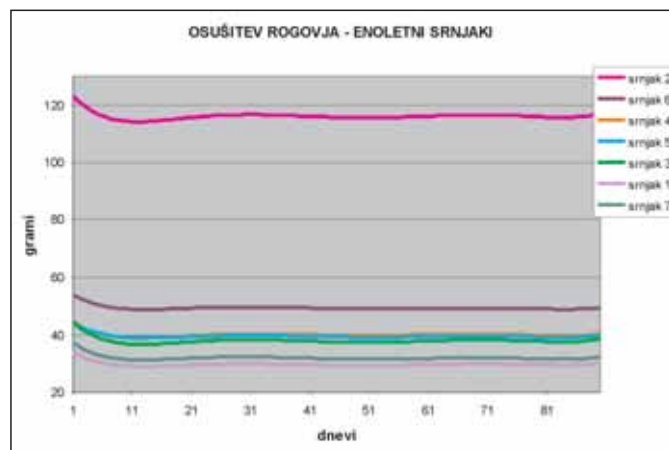
Popravek

Pri računalniški pretvorbi do-
kumenta za tisk je v članku **Mira-
na Hafnerja** pri preglednici 1 **Te-
lesne mase uplenjene jelenjadi**
po lovskoupravljaljskih območ-
jih v obdobju 2000-2004 (Lo-
vec, 11/07, str. 550) nastal nepravilni zamik podatkov za dve enoti proti levi. Tako veljajo v preglednici pri **LUO 9 (Savinjsko-Kozjansko)** telesne mase pri tele-
tih (J- 66,7 in K- 72,5) za enoletne živali, pri enoletnih (J-115,5 in K- 65,2) pa za 2- do 4-letne živali. Za neljubo napako se avtorju in bralcem opravičujemo.

Uredništvo

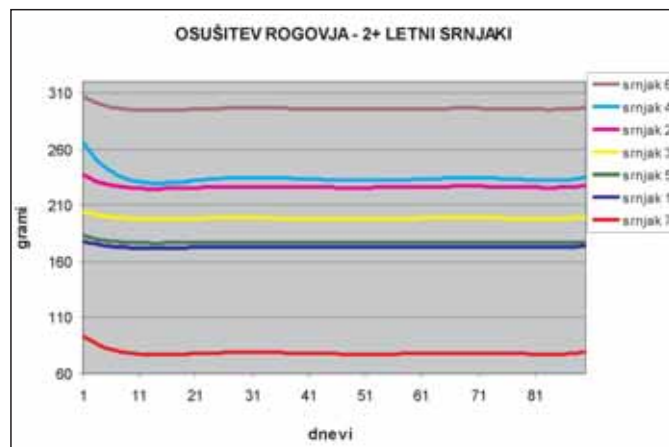
Grafikon 1:

Dinamika osuševanja rogovja enoletnih srnjakov

Grafikon 2:

Dinamika osuševanja rogovja dve- in večletnih srnjakov

Ostati ali oditi?

Nova spoznanja o razširjanju srnjadi

Ko srnjad izpolni prvo leto življenja, se sreča s številnimi, za prihodnost zelo pomembnimi spremembami. Življenje, v katerem je za vse poskrbela mati, se spremeni v razmere samostojnosti. Izbira prihodnjega bivalnega okolja ni zgolj posledično težka odločitev za mlado srnjad, pač pa tudi predmet velikega zanimanja lovcev.

Vodeči biolog Norveškega inštituta za raziskovanje narave, dr. **John Linnell**, je nedavno predstavil nove izsledke o tem, kaj vse vpliva in odloča o življenju »polmočnih« lanščakov in mladice potem, ko morajo zapustiti mater in iti na svoje.

V 18 letih raziskav o srnjadi je omenjeni znanstvenik označil (markiral) na stotine mladičev srnjadi. Mladiči so bili, gledano strogo znanstveno, zgolj številke. Kljub temu pa so zlasti nekateri dodali pomemben individualni prispevek. Čeprav so številni mladiči zgodnje žrtve kosilnic, lisic in podhladitve, pa so nekatere lahko spremljali skozi vse, razmeroma dolgo življenje, in to zahvaljujoč dvema dejstvom. Kot prvo so bile to raztegljive, tako rekoč sorastoče ovratnice z oddajniki, ki so delovali do starosti okrog dveh let. Ugotovitve iz raziskav so

iz dveh raziskovalnih predelov. Prvi je izredno raznolik otok Storfosna (1000 ha) iz srednje Norveške, kjer so raziskave na srnjadi potekale v letih 1989 in 1994, drugi pa iz predela borealnih gozdov jugovzhodne Norveške, kjer so z raziskavami začeli leta 1995 in še niso končane. Druga srečna okoliščina je bila, da so pozneje nekatere označene mladiče odlovili še enkrat in jim z zamenjavo ovratnice podaljšali opazovalno obdobje. V raziskovalnem predelu Storfosna so telemetrično spremljali 120 lanščakov in mladice, v južni Norveški pa doslej okrog 40. Številne zanimive raziskovalne ugotovitve so bile zbrane tudi v raziskavah o srnjadi v sosednji Švedski.

Ko mladič preživi prve tri mesece, se njegova pričakovana življenjska doba naglo poveča. Ko se sredi avgusta izteče prsk, mladiči spet tesno sledijo materi, lahko bi rekli »ob nogah«.

Zima je za srnjad družabnejši del leta, zlasti takrat in tam, ko se na dobrih pasiških zbere več srnjadi v sicer spremenljive trope. Spomladi se življenjske razmere spet korenito spremenijo. Aprila in maja je socialna povezanost srn in mladičev vse ohlapnejša in nekako ob prvem

rojstnem dnevu (teoretično je 1. april datum prehoda v starejši razred) se morajo tedaj že lanščaki oziroma mladice ločiti od mater.

Čeprav je v različni literaturi navedena trditev o nasilnem vedenju srne do mladičev v omenjenem času, pa raziskovalci tega niso opazili niti v enem primeru. Povsem naravno pa je, da teritorialni srnjaki lanščake preganjajo ob vsaki priložnosti. Mladice nimajo takih težav, vendar se morajo tudi same sprijazniti s samostojnim življenjem. Pri tem so pogosti različni zapleti.

Nekateri lanščaki, npr., se poleti napotijo na presenetljivo dolge poti in zahajajo v območja več kot 100 km in več daleč, kar je razmeroma veliko, če vemo, da je povprečni bivalni okoliš odrasle živali nekaj 10 ha.

Na otoku Storfosna je bilo veliko takih primerov, saj so živali redno spremljali s pomočjo telemetrije študenti kolesarji. Zanimivo je, da so predvsem mlade enoletne živali poskušale preplavati na okrog 500 m oddaljeno kopno. Nekaterim je uspelo, druge so namero opustile in se odpočile na vmesnih čereh in ne tako redke utonile; našli so jih naplavljenе.

»Domačini so nas čudno gledali, ko smo telemetrične raziskave opravljali tudi s čolnov,« je poročal dr. John Linnell.

V jugovzhodni Norveški pa so morali čolne in kolosa zamenjati z letalom. Lanščaki in mladice so se selili v smeri in na razdalje, ki si jih ni nihče predstavljal. Rekordno razdaljo je opravila mladica, ki se je od mesta markiranja oddaljila za kar 130 km daleč na Švedsko. Ta primer in številni drugi so potrdili, da si enoletna srnjad nedvomno išče nov okoliš ali po naše rečeno novi dom.

Številne ugotovitve prejšnjih raziskav o odselitvah oziroma razporeditvah srnjadi (angleško – *dispersal*, nemško – *sich verteilen*) so izhajale iz odstrelov oziroma povozov markiranih živali. Ni pa bilo znano, kaj se je dogajalo med markiranjem in koncem njihovega življenja. Čeprav so bile podobne ugotovitve tudi v omenjeni raziskavi, je večina podatkov, zbranih s telemetrijo, postregla tudi s svojevrstnimi presenečenji.

Pozno jeseni, tik pred začetkom zime, se veliko mladice pa tudi nekatere starejše srne, za katere je veljalo trdno prepričanje, da so se odselile, vrnejo »domov« v obnovljeno družinsko skupnost matere in drugih srn v zimskem tropu.

Na otoku Storfosna so bila taka dogajanja manj izrazita, saj je bila razdalja manjša kot kilometer. V drugem, celinskem jugovzhodnem območju pa so bila dogajanja bistveno drugačna. Mladica, ki se je po neodvisnosti od matere domnevno za vedno odselila kar 45 km daleč, se je vrnila natančno ob prvem snegu. Drugače rečeno: s telemetrično ovratnico opremljena srna, za katero so bili trdno prepričani, da je storila ravno obratno.

Naslednjo pomlad se večina takih srn, tedaj že dveletnic, vrne v poletna stanišča, nekatere pa ne. Čeprav je bil vzorec razmeroma majhen, pa je pomemben podatek, da so se naslednjo zimo ponovno vrnile v rojstni kraj.

Srna, ki so jo v času poročanja še vedno telemetrično spremljali, je poskrbela za pravo učno uro o nevarnostih in napakah prezgodnjega sklepanja. Kot mladica se je odselila kakih 30 km daleč. Njena mati je ostala v okolišu, kjer je poglela mladiča, ki je prerasel v omenjeno mladico, ki si je poiskala nov življenjski prostor in tam ostala polni dve leti. Poleti 2005 je omenjena srna poglela dva mladiča, predvidena za poznejšo izselitev. Zgodilo pa se je povsem drugače. Zima 2005/2006 je bila bogata s snegom in srna se je, z obema mladičema, v pojavila v rojstnem kraju.

Če bi imeli opraviti zgolj z najdbo markiranih značk, bi bili prikrajšani za najpomembnejše podatke. Podatek o ušesni markici v poletju ali jeseni bi vodil k sklepu, da se je srna odselila dlje kot se je

res. Če bi markirano srno opazili šele pozimi, bi napačno sklepali, da je ostala tam. Žal srne ne živijo dovolj dolgo, da bi natančneje vedeli, kje so se želele naseliti.

Dejansko so dejstva pri srnjadi »zdaj tukaj, zdaj tam« raziskovalce napotile k razmisleku, kaj je mišljeno s pojmom »dispersija oz. razporeditev«. Zanimivo je dejstvo, da tudi v enem primeru niso ugotovili skupne sezonske selitve matere in mladice. Zato ne moremo govoriti o tradicionalnem izseljevanju, pa tudi ne o ustaljenih selitvenih poteh srnjadi.

Kaj se je torej mogoče naučiti iz takih različnih in raznovrstnih informacij? Ugotovitve z otoka Storfosna so zanimive, saj se je v petih letih raziskav številčnost od 10 povečala na 40 glav/100 ha kot posledica 3-letne opustitve odstrela. V tem času so ugotovili, da se je zmanjšala nagnjenost mladice k izseljevanju.

Foto: H. Oršanič – Diana

To se je potrdilo s tremi dejstvi. Prvo je, da srnjaki lanščaki oziroma mladice potrebujejo manjši poletni bivalni okoliš. Drugič, manjši del srnjadi je živel na tistem delu otoka, ki ga pokriva močvirje, torej s slabšimi razmerami, kot so na preostalem delu otoka, kjer so odlavljali srnjad. Tretje dejstvo pa je, da je le malo srnjadi poskušalo oditi oziroma odplavati z otoka.

Razumljivo je, da so nekateri podatki podrejeni dejstvu, da so tam otočne razmere. Pomisleki so upravičeni. Vendar pa se nekatere ugotovitve presenetljivo ujemajo z raziskovalnim območjem v jugovzhodni Norveški z desetkrat manjšo številčnostjo srnjadi. Ugotovljena je bila jasna težnja, da je delež odseljenih lančakov in mladice v predelih z manjšo številčnostjo izrazito večji kot v tistih z veliko. Z drugimi besedami: v nasprotju

s splošnim prepričanjem in dosedanjim vedenjem o srnjadi se je pokazalo, da se izseljevanje enoletne srnjadi ob veliki številčnosti zmanjša, ob majhni pa povečuje. Zakaj? Sklepajo, da je motiviranost za selitev soodvisna od značilnosti oziroma sposobnosti. Na otoku Storfosna so se ob večanju številčnosti telesne teže mase rogovja enoletnikov izrazito zmanjšale. Od tod tudi sklep, da so telesno šibki lanščaki in mladice telesno in verjetno tudi psihično nesposobni premagovati vse zahteve in posledice izselitve. Končno naj bi »gumbavost« lančakov zmanjševala tudi njihovo vpadljivost in s tem agresivnost teritorialnih srnjakov do njih.

V jugovzhodni Norveški naj bi bilo odločilno, da se srnjad naseljuje v predelih, kjer doslej sicer ni živela; navzočnost sovrstnikov naj bi namreč potrjevala potrebno kakovost habitata. Srnjad, ki so jo poskusno naseljevali v prazne predele, se je selila v okolje, kjer so bili sovrstniki.

Izjemno zanimivo vrednotenje teh trditev izhaja tudi iz rekonstrukcije širjenja srnjadi v Skandinaviji. V sredini 19. stoletja je živela le v nekaterih predelih južne Švedske. Zdaj je dosegla obale Barentsovega morja na visokem severu, kar pomeni razdaljo več 1000 km. Če pogledamo časovni potek širitve, ugotovimo, da se je v kmetijskih, rodovitnih predelih južne Švedske širila okrog 5 km na leto, v bornih severnejših pokrajinah pa je bila hitrost kar 35 km na leto.

In kaj je z razlikami med lanščaki in mladici? Pri večini vrst parkljaste divjadi je med obema spoloma velika razlika v tem, da so samci tisti, ki potujejo dlje in pogosteje. Srnjad je tudi pri tem izjema. Mladice se selijo prav tako kot lanščaki; v resnici so bile pri mladich ugotovljene celo daljše selitvene poti.

Kaj lahko povzamemo iz vsega navedenega? Najpomembnejša se zdi ugotovitev, da ima srnjad kot parkljasta divjad veliko sposobnost prostorskega širjenja in da ima v sebi velik selitveni potencial. Lanščaki in mladice se selijo daleč: tudi 100 kilometrov in več. Vendarle so take selitve lahko kompleksne, saj se nekatere živali vračajo v rojstni predel. Delež srnjadi, ki rojstni predel zapusti za vedno, in razdalja, ki jo pri tem premaga, je zelo različna in pogosto drugačna od naših domnev in zdrave pameti. Še dolgo bo trajalo, da bodo znane vse podrobnosti, kdo mora oditi in kdo lahko ostane v rojstnem okolju. Še težji bo odgovor na vprašanje o posledicah vseh zadev za posamezno žival. Pri srnjadi je najbolj vznemirljivo, da vedno, ko spoznamo in verjamemo v novo dognanje, ugotovimo, da smo komaj na začetku ...

Blaž Krže

Izbira lovskega noža

V naši reviji v zadnjem času ni bilo veliko napisanega o nožih kot enem najpomembnejšem in nepogrešljivem pripomočku za lovce. Problematika te lovčeve opreme žal tudi ni dovolj obdelana v nobenem lovskem priročniku in je le mimogrede omenjena na teoretičnih pripravah na lovski izpit. Vem pa, da imamo tudi med lovci kar nekaj dobrih poznavalcev (in zbiralcev) tega področja, ki bi jih bilo treba spodbuditi, da bi podrobneje obdelali tudi to tematiko.

V tem prispevku ne nameravam delati reklame za določene proizvajalce nožev, temveč le opozoriti na najpomembnejše podrobnosti, na katere mora biti lovec pozoren ob nakupu lovskega noža.

Večina novopečenih lovcev ima ob nabavi opreme za lov kar nekaj težav z izbiro primernega orožja, ki je odvisno od vrste divjadi, ki jo nameravajo loviti, terena, tipa lovišča in ne nazadnje tudi od finančnih možnosti posameznika. Nakupu lovskega noža največkrat namenijo manj pozornosti, čeprav je ravno tako pomemben kot orožje, optični pripomočki, obleka, obutev, nahrbtnik in druga oprema. Ponavadi ob nakupih opreme začetniki nimajo poleg pravih poznavalcev, zato se mladi lovci pogosto odločajo za večje nepreklopne nože, ki jih nosimo za pasom, vendar pa so za naše lovske potrebe oblikovno največkrat neprimerni. Kakovosten lovski nož lahko stane 100 € ali več, kar je lahko za nekatere le preveliko finančno breme. Tudi to je vzrok, da v lovskih rokah pogosto vidimo izdelke, ki nikakor ne sodijo k naši lovski opremi.

Še ne dolgo nazaj so lovci uporabljali tudi tako imenovan *bodež* (*nicker*), ki je imel koničasto obliko rezila, včasih tudi daljše od 10 centimetrov. Ročaj je bil največkrat izdelan iz paročka jelenje

Klasična oblika lovskega noža. Tako imenovani bodež (nicker) je bil nekdanj, pri nekaterih lovcih je še dandanes, obvezen del lovske opreme. Mnogi ga nosijo v stranskem hlačnem žepku na stegnih.

Ena od oblik lovskega noža za izkoževanje divjadi (skiner). Rezilo je daljše in »zmerno« ukrivljeno.

veje, iz srnjakovega roga ali iz spodnjega dela gamsovega roglja. Zaradi omejenih možnosti izbire ustreznega jekla je bilo rezilo največkrat iz nerjavnega jekla.

razširjena srnjad, ne bomo zgrešili, če bo nov nož primeren predvsem za iztrebitev te divjadi. Nož naj bo vsekakor preklopen z dolžino rezila največ 8 do 9 cm, izdelan iz

Splošno uporabljen preklopni lovski nož s tremi oblikami rezila, ki lovcu odlično služijo v razmerah, ko lovi pretežno manjšo parkljesto divjad.

Preklopni lovski nož za izkušene lovce, ki znajo prerezati trebušno steno divjadi pod vampom ob pomoči kazalca in sredinca leve roke in zato ne potrebujejo posebnega rezila.

Dandanes je na trgu mogoče dobiti nož iz široke ponudbe vrhunskih lovskih nožev in tudi razne ponaredke dvomljive kakovosti.

Pri nakupu noža je pomembno, da vemo, za kakšen lov ga bomo največkrat rabili. Ker je v Sloveniji najbolj

nerjavnega jekla in ne pretežak, če ga bomo slučajno nosili v žepu. O kakovosti rezila se bomo seznanili pozneje. Zelo uporabno je dodatno rezilo z zaobljeno konico, s katero lahko prerežemo kožo in trebušno mišičje od dimelj do prsnega hrustanca. Taka

oblika rezila namreč preprečuje, da bi začetniki zaradi nepredvidnosti ali neznanja prerezali vamp divjadi in bi z vsebino po nepotrebnem onesnažili notranjost trupa.

Kot tretji, zelo priročen del preklopnega noža, je izredno uporabna žaga. Predvsem pri mladičih in mlajši srnjadi sicer lahko medenico prerežemo in razpremo dokaj preprosto kar z rezilom po medeničnem šivu. Pri starejši srnjadi in težji divjadi pa to ni več mogoče ali vsaj ni preprosto. V ta namen je izredno uporabno tretje rezilo v obliki kline – žagice. Medenično kost lahko prežagamo in nato lažje odstranimo zadnji del debelega črevesa z danko. Ta del noža je uporaben tudi kot lovčev pripomoček v primerih, ko si mora na visoki preži odstraniti nekoliko debelejšo vejo, ki mu zastira pogled, odrezati palico kot oporo pri hoji ali za prislonitev puške ob strelu in podobno.

Pri preklopnih lovskih nožih je zelo pomembno ali celo obvezno varovalo, ki preprečuje, da bi se rezilo med uporabo nenadoma zaprlo, pri čemer bi lahko nastale hude ureznine. Proizvajalci nožev so razvili že kar nekaj oblik ali sistemov takšnih varoval. Izvedba ni toliko pomembna, pomembno je, da je zanesljivo.

Opisani nož je za lovca splošno uporabljen, za prav posebne namene pa lahko uporabimo tudi druge oblike.

Posebno obliko, in pri tem tudi nekoliko daljše rezilo, imajo noži, namenjeni za izkoževanje divjadi, s tujko imenovani *skinerji*. Z večnamenskim žepnim preklopnim nožem bomo, npr., izredno težko kakovostno izkožili divjega prašiča, pri čemer so poleg ustreznega noža pomembne tudi lovčeve izkušnje. Posebej za take namene so v rabi noži s polkrožno obliko rezila, ki omogočajo daljši rez za kakovostnejše odločevanje kože od sloja podkožne tolsče.

Poleg omenjenih oblik nožev poznamo še vrsto drugih specialnih oblik, ki so tudi primerni za lovsko rabo.

V svetu se je zadnja leta pojavila vrsta proizvajalcev kakovostnih lovskih nožev, kot so (z one strani luže): Kershaw, Buck, Cold Steel, pa nemška Puma in Herbertz iz Solingena, Marttiini in Roselli s Finske, Muela iz Španije in še mnogo drugih. Tudi pri izbiri noža samo na podlagi priznane znamke lahko naredimo veliko napako. Večina proizvajalcev nožev uporablja za izdelavo rezila jekla različne kakovosti. Vedno moramo biti pozorni na kakovost jekla (rezila) in njegovo trdoto. Če teh podatkov ne moremo nikjer zaslediti, je kakovost največkrat vprašljiva. Tudi noži, za katere bo pisalo, da je rezilo narejeno iz jekla *stainless*, navadno ni vedno kakovostno jeklo. Noži,

katerih kakovost rezil bo označena s **440C**, **ATS 34** ali **154 CM** – po ameriških normah –, bodo zanesljivo dobro služili. Tudi Sandvikovo jeklo z oznako **13C26** nas ne bo razočaralo. Izredno dobro so se izkazala orodna jekla z oznako **A-2** in **D-2**, čeravno so komaj še v razredu nerjavnih kakovosti. Lahko pa kupimo nož priznane Pume z oznako jekla **420** ali **Aus 6A**, s katerim ne bomo zadovoljni, čeprav cena verjetno ne bo nizka. To je namreč kakovost jekla v spodnjem kakovostnem razredu. Ko bomo s takim nožem zadeli ob kost, bo kmalu potrebno ponovno brušenje, kar pa na terenu ni vedno mogoče. Povsem drugače se bo izkazal nož iz jekla **440C** in prej omenjenih podobnih kakovosti, ki spadajo v zgornji srednji kakovostni razred jekel za izdelavo nožev. Največkrat najdemo le

oznako **440**, kar pa ni dovolj! V okviru te navedbe se lahko skrivajo kakovosti **440A**, **440B** ali **440C**, katerih kakovost se tudi veča v takem zaporedju. V zadnjem jeklu je večji odstotek ogljika (C) za tvorbo izredno trdih karbidov, ki so pogoj za vzdržnost noževega rezila (ostrine). Zato je pri tem jeklu tudi večja vsebnost molibdena (Mo) kot pomembnega legirnega elementa. Lahko bomo zasledili tudi nože z oznako jekla **CPM**, **BG-42** ali **S30V**, ki so izredno trdi in so v rabi za vojaške namene in za izdelavo borbenih nožev. Takim se raje izognimo, saj bomo imeli, zaradi izredne trdote, velike težave pri obnovi ostrine rezila.

Pri izbiri noža je naslednji pomemben podatek trdota rezila ali po domače obstojnost ostrine. Če je trdota premajhna, bomo morali tak nož zelo pogosto brusiti. Nasprotno pa

bo spet nastal problem, kako nabrusiti nož z veliko trdoto jekla. Težko bomo namreč našli ustrezno sredstvo, da bomo rezilo spet ustrezno nabrusili. **Najprimernejša trdota rezila naj bi bila od 56 do 59 HRc Rockvelove lestvice.**

Končno ob nakupu noža ne smemo pozabiti na obliko ročaja, ki bo prilagojena naši dlani. Če bomo pri tem naredili napako, bomo pri daljši uporabi takega noža čutili posledice, je pa tudi možnost poškodbe.

Če smo se odločili za nakup kakovostnega lovskega noža, si moramo zagotoviti ustrezen pribor za brušenje in si pridobiti tudi primerno znanje s tega področja. Morda bomo naslednjič obdelali še to, za mnoge neznano temo.

Branko Strmole

Fotografije nožev so povzete iz katalogov in so zgolj simbolične.

Foto: M. Rovšek – Diana

Kaj vse so o divjadi, lovu in lovci pisali časopisi na Kranjskem ...

Piše: mag. Romana Erhatič Širnik

(Nadaljevanje)

Nasprotujoči si interesi kmetijske in lovske dejavnosti

Nasprotja med lovom in poljedelstvom so stara toliko, kot sta stari navedeni dejavnosti. Na Slovenskem so se nasprotja zaostila v drugi polovici 19. stoletja. Lovcev je bilo vedno več, lovska zakonodaja pa ni bila urejena. Samo redki posamezniki so menili, da je mogoče združiti obe dejavnosti (kmetovanje in lov), vendar je moral biti človek najprej poljedelec in šele zatem lovec. Zatrjevali so, da so nteresi kmetijstva vedno pomembnejši od lovskih. Vendar je imel tudi lov pravico do obstanka, lovstvo pa bi moralo biti urejeno s primerno zakonodajo.

Po nekaterih predlogih bi morali biti glede odnosov »lov – kmetijstvo« bolj strpni in paziti, da ne ena ne druga stran ne bi utrpela škode.

Dober lovec – slab gospodar

Za lažje razumevanje tedanjih razmer bomo najprej osvetlili, kdo bi bil po prepričanju trdnih kmetov lahko lovec. Za ponazoritev služi prispevek s konca 19. stoletja, objavljen v Kmetovalcu, uradnem glasilu Kranjske kmetijske družbe. Po njihovem mnenju lov ni bil slovenska šega ali slovenska navada in tudi ne slovanska strast. Stari Slovani so obdelovali polja, redili živino, sadili sadno drevje in vzgajali čebele. O njihovi vnemi in veselju do lova ni bilo zapisanega ničesar. Lov je bil germanška (nemška) šega, slovenski lovci pa so se lovske strasti navzeli od Nemcev. To so označili za obžalovanja vredno in škodljivo za kmečko gospodarstvo. Zelo malo je bilo kmetov, ki so bili lovci, hkrati pa tudi dobri gospodarji, pošteni, redoljubni in krščanski možje. V splošnem je veljalo: *priden lovec – slab gospodar*. Kmetom, ki so bili tudi lovci, so očitali, da zanemarjajo svoje posestvo in živino. Ob nedeljah so hodili na lov z lovci iz domačega kraja, med tednom pa tudi z gosposkimi lovci. Tako so zapravljali dragoceni čas, po lovu pa tudi denar v gostilni. Strastni lovci so sčasoma zanemarili tudi vero. Namesto k maši so hodili na lov in se srečevali s posvetnimi lovci, ki niso potrebovali verske tolažbe. Zato so se kmetje v lovski družbi spridili, nekoliko podivjali, izgubili veselje do božjih stvari in gospodarjenja na kmetiji. Kmečkim gospodarjem, ki so sinove želeli vzgojiti v pridne gospodarje, so svetovali, naj sinov nikoli ne puščajo na lov.

Nelovci so zastopali stališče, da je lov postranska zabava in šport bogatašev, ki ga izvajajo na stroške ubogih kmetov. Najbolj zavzeti nasprotniki so zatrjevali, da zaradi lova nazaduje kmetijstvo. Zahtevali so opustitev lovskih zakonov, saj bi kmetijstvo tako dobilo možnosti za razvoj. Najglasnejše so bile zahteve po uvrstitvi zajca med *roparske zveri*. Obtožb glede zajca ne bomo ponavljali, saj se ne razlikujejo od že objavljenih prispevkov.

Stališče lovcev je bilo, da bi se sadjarji morali namesto nad zajcem hudovati nad svojo zanikrnostjo, ker niso zavarovali dreves. Nelovcem so očitali nepoznavanje lovskih obveznosti. Dokazovali so, kako skrbijo za divjad, koliko noči žrtvujejo, da bi jo obvarovali pred zvermi in divjimi lovci. Nego in vzrejo divjadi so primerjali z vzrejo domačih živali, le da je bila domača živinoreja intenzivna, vzreja divjadi pa ekstenzivna. Poudarjali so, da lovec ustrelj samo tisto žival, ki je odveč, ter

da je vzreja divjadi težavno delo. Dokazovali so, da so bili tudi lovci večkrat oškodovani. Če je pozimi zajec zašel v ograjen vrt, ga je tam lastnik ustrelil. Če ga je pri tem zalotil lovec in zahteval žival, se je kmet izgovarjal, da mu je v ograjeni posesti dovoljeno loviti. Podobno je bilo v gozdovih, skozi katere so vodile javne poti. Tam so domači psi, ki so spremljali gozdne gospodarje ali njihovo služinčad na delu v gozdu, preganjali srnjad. Če bi lovec ustrelil psa, ki je preganjal srnjad, bi ga lastnik ovadil zaradi uničevanja tuje lastnine.

Po objavi prispevka, ki je zagovarjal lov in sožitje s kmeti in kmetijsko dejavnostjo, je uredništvo dobilo vrsto ogorčenih protestov. Skupno jim je bilo samo nestrinjanje z objavljenimi stališči. Zanje je lov bil in ostajal postranska zabava ter šport bogatašev, lovski zakon pa od vseh zakonov najbolj krivičen do kmetov. Zahtevali so, naj bi si lovec priskrbel hrano le z lovom, tako kot je moral kmet s svojimi skromnimi pridelki preživeti sebe in družino. Tudi kmetje (nelovci) so divjad primerjali z domačo živino. Razlike so bile očitne. Če je domača žival zašla v gozd in jo je tam zalotil gozdni čuvaj, je moral kmet plačati odškodnino, pa čeprav škode ni bilo. Domače živali, ki so ljudem najbolj koristile, so bile omejene v svojem gibanju. Divjad, ki je bila za večino ljudi brez vsake koristi, je uživala prednost in svobodo, smela je celo oškodovati kmeta. Zahtevali so, da tako kot domača živina ne sme v gozd na pašo, tako zajec ne sme v sadovnjak in na polje. V primeru, da zaide, pa mora lovski upravičenec plačati odškodnino. Grajski gospodje (lovski upravičenci) naj bi – kot bi to morali storiti kmetje v sadovnjakih – primerno zavarovali svoje gozdove, da domače živali ne bi mogle zaiti vanje (vendar le tiste, v katerih kmetje niso imeli pašne pravice). Bogatim lovcem, ki so tako zelo cenili zajca in drugo divjad, so svetovali, naj uživajo le mleko in meso divjadi in naj s temi pridelki oskrbujejo tudi meščane.

Na Kranjskem so bile zakupnine za kmete vedno prenizke. Lastniki zemljišč so zatrjevali, da bi se drobižu rade volje odpovedali, saj so bile škode zaradi lova in divjadi veliko večje. Škode ni povzročala samo divjad, temveč tudi lovci in njihovi orjaški psi na lovu. Zato je bila ena od zahtev, da je treba prepovedati lov na poljih, posebno poleti. Lov naj bi bil dovoljen le na livadah, v gozdovih in hribih; tam bi lovci lahko počeli, kar bi jim bilo ljubo.

(Se nadaljuje.)

Viri:

Anon. 1895. Pustite lov. Kmetovalec. Letnik 12, št. 22, str. 171
Barbo A. 1895. O lovu in poljedelstvu. Kmetovalec, letnik 12, št. 2, str. 10–12
Gogala K. 1895. O lovu in poljedelstvu. Kmetovalec. Letnik 12, št. 4, str. 44

Na kratko iz tujega tiska ...

Avstrija: Po sklepu evropskega sodišča iz Luxemburga morajo vse avstrijske zvezne dežele prilagoditi svoje lovske zakone in predpise, še posebno kar zadeva tradicionalni spomladanski lov na divjega petelina in ruševca. Isto sodišče je že dva meseca prej opozorilo Avstrijo zaradi pomanjkljive uveljavitve t. i. *Habitatne direktive*, kar pomeni, da bo morala ta država zdaj pohiteti z izpolnitvijo zahtev evropskega sodišča, če se želi izogniti visokim denarnim kaznim. Evropsko sodišče je posebej kritiziralo zvezni deželi Zgornjo Avstrijo in Koroško, češ da še posebno ignorirata varstvo ptic. Zgornja Avstrija naj bi varovala zgolj domače redke in ogrožene vrste ptic, medtem ko so nekatere druge vrste, kot so sraka, šoja in vrane, celo izvzete iz varstva. Prav tako pri divjem petelinu, ruševcu in sloki ne spoštujejo in varujejo ptic v času gnezdenja in vzreje mladičev, nekatere vrste pa imajo predolge lovne dobe in prekratek lovopust, kar je v nasprotju s t. i. *Ptičjo direktivo*. Tudi na Koroškem naj bi bile vrste, kot so siva in črna vrana, šoja, navadna kavka, sraka, domači vrabec, izvzete iz skupine popolnoma zavarovanih živalskih vrst. Poleg tega naj bi deželni lovski zakon opredeljeval lovne dobe na črno in sivo vrano, šojno ter srako, čeprav naj to ne bi bile lovne vrste. Za divjega petelina, ruševca, sloko, črno lisko ter goloba grivarja pa naj bi veljale lovne dobe od obdobja razmnoževanja in vzreje mladičev. Podobne nepravilnosti so bile odkrite tudi za večino drugih avstrijskih zveznih dežel. Tako naj bi na Tirolskem, Štajerskem in v Salzburgu lovili divjega petelina in ruševca v času razmnoževanja, enako naj bi veljalo zgolj za ruševca v Voralbergu. Prav tako naj bi bil dovoljen tudi lov na sloke v spomladanskem času razmnoževanja v nekaterih zveznih deželah.

(Pirsch, 16/2007)

Poljska: Štirje nemški prebivalci so se med obiskom te države okužili in nevarno zboleli za nevarno boleznijo trihineloza. V deželi Westpommern (Zahodno Pomorjansko) se je od sredine junija s to boleznijo okužilo več kot 200 ljudi, od katerih

Foto: M. Pogacnik - Diana

Boj dveh ruševcev

so jih 73 prepeljali v bolniško oskrbo. Trihineloza je razširjena po vsem svetu, vendar pa je v državah z obveznim pregledom mesa za javno potrošnjo redka. Podobno se je na Poljskem okužilo le malo ljudi z mesom iz javne potrošnje, za katero je obvezen pregled. Mnogo pogostejše so okužbe z nepregledanim mesom divjih prašičev. V tej državi so bili izbruhi bolezni v podobno velikem obsegu v letih 2002 in 2003, in sicer prav tako v deželi Westpommern.

(Pirsch, 16/2007)

Finska: V severni provinci Kainnu živijo zadnje črede divjih skandinavskih severnih jelenov. Poleg njih v tej državi živi tudi približno 250 volkov, katerih število se v zadnjih letih stalno veča. Pred petimi leti so biologi, ki se ukvarjajo z divjimi severnimi jeleni, našli še več kot 1.700 živali, katerih število se je v tem času zmanjšalo na zgolj 900 živali. Ker volkove varujejo mednarodne konvencije in evropski predpisi, severnih jelenov pa ne, je po mnenju finskega kmetijskega ministrstva zaradi volkov zelo ogrožena populacija divjih gozdnih severnih jelenov. Na drugi strani pa je pristojna evropska komisija Finsko že več-

krat kritizirala zaradi prevelikega števila izdanih dovolilnic za odstrel volkov.

(Pirsch, 16/2007)

Romunija: V južnih Karpatih, v bližini naselja Zarnești, je lovec odkril ostanke 50-letnega moškega, ki naj bi ga pokončal medved. Dva dni pred tem je medved prišel v tamkajšnje naselje in zelo poškodoval nekega moškega, preden je vaščanom uspelo s sekirami in vilami pregnati žival iz naselja. Poleg tega je v neposredni bližini vasi medved pokončal osem ovc. Komaj tri tedne pred nesrečnim dogodkom je medved, prav tako v južnih Karpatih, ubil ameriško turistko, ki je bila v skupini sprehajalcev.

(Pirsch, 16/2007)

Nemčija: Nekateri politiki na Bavarskem zahtevajo izločitev bobra s seznama zavarovanih vrst ter ponovno proučitev statusa te vrste v tej zvezni deželi. Zahteve gredo celo v smer zahtev po povečanem lovu na to vrsto, predvsem zaradi škode v kmetijstvu, gozdarstvu in vodnem gospodarstvu, ki se hitro veča. Zdajšnjo številčnost bobrov na Bavarskem ocenjujejo na 8.000 do 9.000 živali. Težave

nastajajo tudi v nekaterih drugih zveznih deželah. Tako naj bi samo na Donavi, kjer so bobre naselili v 60. in 70. letih minulega stoletja, živelo približno 6.000 bobrov.

(Jäger, 9/2007)

Nemčija: Raziskovalci univerzitetne klinike iz Ulma so ugotovili, da je največja verjetnost za okužbo z malo lisičjo trakuljo (*Echinococcus multilocularis*) prek psov, še posebno, če so ti nagnjeni k uživanju miši. Okužba prek nabranih borovnic ali drugih gozdnih sadežev pa je zelo malo verjetna. Možnost okužbe prek psov lahko zelo zmanjšamo z rednim in preventivnim zdravljenjem psov z ustreznimi preparati ter z rednim umivanjem rok pred jedjo. Inkubacijska doba, torej čas od okužbe do pojava bolezni, lahko traja celo 10 do 15 let! Če se s to trakuljo okuži človek, je praktično obsojen na dosmrtno uživanje ustreznih zdravil. Če pa bolni ne zdravi, se pri človeku lahko konča tudi s smrtjo. V Nemčiji se na leto na novo okuži 13 do 23 ljudi s to nevarno boleznijo.

(Wild und Hund, 18/2007)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

To je zgodba brez tistih dodatkov, da bi se lepše slišalo ali bi bilo lepše videti. To je le moje osebno doživljanje iz decembrskih dni leta 2004. Dni, ki jih bom lahko le še podoživljal. In za kakršne se splača živeti!

Ne vem, ali sem bolj čakal na dopust ali na december. Prišla sta kar oba. Že ves teden prej sem prijateljem, sodelavcem in domačim razlagal: »Ne iščite me, ker me ne bo!« Pozabil bom na vse obveznosti, prekinil stike z vsem, kar me veže na umetni svet, ki ga je v zadnjem obdobju ustvaril človek. Zbežal bom v prostranosti Trnovskega gozda, med divjad, v svet, kjer bom prislunil skalnim strminam, grapam in predvsem sebi.

Jutri bo tisti dan, ko bom lahko po dolgem času spet lovil trofejnega jelena in starejšo kozo ...

* * *

dlaka, po hrbtu in bokih; kot bi bila posuta s plastjo pepela. Srečeval sem jo ves avgust in september. Želel sem jo fotografirati od blizu, a njene previdne narave ni bilo mogoče ukaniti. Vedno mi je zbežala v strmine proti Trebuši. S pogledom sem spremljal njeno sivo telo in njene spretnke skoke po prepadnih stenah; vse dokler je ni požrla globina Porobanovcave grape. Poznal sem jo že dalj časa. Pred dvema letoma je še vodila trop in kozlička. Nato je lani nekam izginila in mislil sem že, da jo je vzela zima. Le kje je zdaj? Vse poletje sem se bal, da bo kroglja kakšnega naključnega nedeljskega lovca prebila njeno telo.

Pa moji jeleni, le kje so zdaj, ko imam čas? Tisti mogočni, ki so se mi razkazovali, ko nanje

Boginja Diana, hvala ti!

DARKO KRAPEŽ

1. nagrada javnega tečaja revije Lovec (2007) za najboljšo zgodbo z lovsko tematiko.

Avtor jo je poslal pod psevdonimom Robán.

Pred mano na mizi so fotografije, ki sem jih posnel v prejšnjih letih. V rokah držim podobo kože starke, ki sem jo pred devetimi leti uplenil pod Poldanovcem. Doslej je to moja edina prava staraka iz Govcev. Zabrisan siv obraz, visoki, že razpadajoči rogli. Spominjam se tistega zimskega dne, ko sem iz največjih prepadov pod Poldanovcem s terierko Cito in uplenjeno kozo v nahrbtniku plezal proti lovski stezi. Spomin mi uide v Zelene robé, v ruševje onkraj Stopnic ...

... Vse poletje se je tam zadrževal gams samotar z visokimi in razkrcenimi rogli. Bila pa je tam tudi kozja staraka brez kozlička in tropa. Njeno starost sta izdajali le medlo siva barva obraza in

po pravilih naše lovske družine še nisem imel pravice streljati. Njihove podobe se mi vrstijo pred očmi ... V Medvedjem vrhu me je ob stečini, kjer sem čakal, obiskal pravi mogočnej; bolj po telesu kot po rogovju! Pravilni osmerak, zagotovo z meter dolgimi, močnimi vejami. V jutranji zori je prišel prav do mene in celo fotografiral sem ga – a na film sem ujel le njegovo megleno podobo.

Spominim se, ko sem zarana zalezoval rukajočega jelena! Kakšna lepota je šla pred menoj čez jaso! Z nizko sklonjeno glavo! Samo strmel sem v njegovo rogovo in prešteval številne parožke. Mislim, da je bil šestnajsterak. Kako je njegov grozeči glas odmeval skozi tiho in jasno jutro ter odgovarjal tekmeču

onkraj jase! Celoten gozd je bučal, v meni pa je butalo srce, polno skušnjav. Nato sta se udarila in ob napenjanju dveh močnih teles je glasno pokalo njuno rogovo. Jaz pa s fotografskim aparatom v roki v teku proti njima, na drugo stran jase. Škoda, ker je šibkejši prehitro popustil in se pogнал v divji beg. Močnejši je zmagovalno zarukal z glasom, ki se mi je zazdel kot iz gozdnih mračnih votlin in ki je spremljal skoke bežečega poraženca. Ker pa je pod mojo nogo je počila veja, je to tako zmotilo zmagovalca, da je s sklonjeno glavo in razprtimi nosnicami takoj začel iskati novega tekmeča. Naravnost proti meni se je pogнал, z vso svojo orjaško postavo in besom v očeh. Stopil sem za široko bukev in s pogledom in vsem svojim telesom »pil« mogočno telo. Ponujal se mi je in mi hkrati grozil. Narava se mi je razkazovala v vsej svoji lepoti. Prišel je nekaj metrov do mene, nato pa obstal.

Očitno je začutil človekovo bližino. Razširil je nosnici in glasno vlekel zrak vase. Odskočil je, za trenutek postal, zarohnel, nato pa v vsej lepoti – kot lipicanec – zdirjal v vrh Vrtca. Na vrhu je še dvakrat zarohnel in me tako pozdravil v slovo. Le kje sta zdaj oba mogočnega Medvedjega vrha? Tako sem razmišljal in zaspal s fotografijami v rokah. Še prej pa sem se odločil: zjutraj grem v Smrekovo drago in Govce!

Ko sem se prebudil, sem se razveselil zgodnjega jasnega jutra. Neučakano sem izdeloval ovinke gozdne ceste skozi Porodano. Avto sem pustil za Anino kočo. Oprtan z nahrbtnikom, dvogledom, puško in cepinom sem zakorakal proti Bukovcu. A nekaj sem pogrešal – kot bi nekaj pozabil? Potem sem se spomnil mojega zvestega spremljevalca brak-jazbečarja. Kako žalostno me je pogledal tisto jutro, ko sem se, oblečen v zeleno in s puško, odpeljal brez njega. Le v mislih sem se mu opravičil: »Car, danes grem na lov za starko. Doma ostaneš, saj sem za njen oster sluh v prepadnih Govcih še sam preveč.«

Zamišljenega me je predramilo pomrzlo, suho listje, ki je zašumelo pod težkimi čevlji. Stopil sem previdneje in se po pobočju, mimo medvedjega brloga, dvigal v strmino Bukovca, ki so ga obsijali prvi jutranji žarki in prav takega sem imel najraje. Na sedlu sem se razgledal po stoletnem bukovem gozdu. Nekaj časa sem postal in globoko zajel svež zrak. Še vedno je dišalo po jeseni in za tisti čas je bilo pretoplo. Nato sem se spustil v strmino proti Trebuši ...

Več kot trideset gamsov sem videl tisti dan. Tudi do strela na staro kozo, z že precej sivo dlako po telesu in velikim vampom, sem skoraj prišel. A bil sem preveč nestrpen, neučakan, kot bi se mi kam mudilo. Preveč sem hlastal; kot človek, ki po dnevih stradanja pride do obilja hrane.

Iz Govcev v Zeleni rob sem se zvečer vračal utrujen, vendar potešen, vesel in poln pričakovanja naslednjega dne. Odločen sem bil, da naslednje jutro dobim mojo kozo starko.

Spet me je v Smrekovi dragi pričakalo lepo, a nekoliko hladnejše jutro. Bil sem že tisti, pravi. Nikamor se mi ni mudilo, nekje v sebi sem čutil nekaj velikega. Prihajalo mi je nasproti in se naseljevalo vame.

Dan sem pričakal na smreki, ob mlaki za Anino kočo. Predajal sem se spominom, ki so me vezali na tamkajšnje mesto. Srečanja z jeleni, srnjaki, divjimi prašiči ... Pa moj medved! Prav tam mi ga je pred leti, v jasni mesečni noči, po-

darila Diana! Z nasmehom sem se spomnil SMS-sporočila, ki sem ga od tod, po uplenitvi močnega merjasca, poslal prijateljem: »Uplenil merjasca, kraj Smrekova draga; noč kot iz ledu izklesana, obsijana z medlo svetlobo lune – Diana hvala!«

Nato sem zakorakal proti Zelenemu robu, proti mojemu tropu gamsov. Kako naj se jim približam? Ali z leve, kjer sem jih prejšnji dan videl nazadnje, ali z desne, Krekovške strani? Spustil sem se z Zelenega roba proti Trebuši. Vmes sem na izpostavljeni razgledni skali postal in čakal. Kmalu sem globoko pod sabo, v nasprotni grapi, zaslišal skoke po suhem listju. Gamsi! Bili so trije srednje stari kozli, ki so se med seboj lovili, nato pa izginili v naslednjo grapo. Po prepadni steni sem splezal na levo stran grape. Na pobočju, poraslem s posamičnim nizkim grmičevjem in travo, je bilo veliko gamsjih sledov. Ko sem prečkal prisojni del grape in se spustil niže, kjer sem prejšnji dan pustil trop s staro kozo, sem imel občutek, kot da me od nekoč opazujejo. Previdno sem se spuščal in oprezal po pobočju navzdol. Sproti sem pregledoval vsak obronek, vsako pasišče, kamen, drevo. Nikjer jih ni bilo.

Počasi sem ponikal v dno grape.

Listje je bilo še rahlo vlažno, zato so bili moji koraki dokaj tihi. Po gamsjih sledih sem se povzpел na manjši obronek sredi grape in se razgledal. Naletel sem na medvedji iztrebek in se spraševal, kaj je tod iskal kosmatinec. V iztrebku je bil samo bukov žir, ki ga je bilo tisto leto obilo. Počutil sem se kot v deveti deželi, nekje drugje, ne v tem svetu – v svetu, ki je bil nekoč in ga žal zdaj ni več.

Počasi sem stopal v desno, proti strugi Ipavška. Kot bi želel prečkati neviden zid iz tega v oni svet, v novo, neznano deželo ... Vznemirjenost v meni pa se je večala; čutil sem jih nekje blizu. V meni se je prebujal pralovec.

Vzpenjal sem se po strmih pobočju in sledil gamsjim stečinam. Vsak korak je bil dogodek zase, novo iskanje, oprežanje, nova odločitev. Nad seboj sem zaslišal kotaleče se kamenje, ki se je valilo izpod parkljev pasočih se živali. Skalno pobočje, koder sem hodil, je bilo poraslo z grmovjem in šopi trave. Kar čudil sem se, kje vse rastlinice dobijo dovolj zemlje s hranili za svojo rast. Povrh pa so še tako trdno zarasle s kamnom, da prenašajo mojo težo, medtem ko se vzpenjajoč opiram nanje in jih grabim.

Tedaj sem na drugi strani grape zaslišal skoke in žvižg gamsa. Zlil sem se z obronkom in oprezal v tisto smer. Kozel, star okrog tri leta, je prav otročje zaupljivo gledal proti meni in se nato spet začel pasti. Ni bil prepričan, kaj ga je zmotilo. Prilepljen na strmino sem počasi plezal naprej. Zlezel sem na razgledni rob med nekaj redkih borovcev in skušal biti čim bolj neopazen. V grapi na levi sem jih spet zaslišal. Kmalu sem zagledal srednje starega kozla s slabo razkrečenimi roglji; pasel se je in oprezal proti meni. Vedel sem, da ni sam in da se nekje blizu njega pasejo še drugi. Skočil je na obronek in se zazrl v globino. V tišini, ki je sledila, sem zaplezal proti Zelenemu robu. Preplezal sem konec roba in se iz nevarnih strmin spustil v redki bukovi gozd z debelo plastjo odpadlega listja. V njem so bili vidni sveži sledovi gamsov. Gaz v listju se je med drevjem risala kot na zemlje-

vidu. Tod so hodili tisti trije gamsi, ki sem jih opazoval zjutraj! O tropu s staro ni bilo sledu. Mogoče je odšla še višje proti Zelenemu robu? Spet sem se vzpenjal v strmi svet, na zeleni obronek, porasel z rododendronom. Tod so se gamsi pogosto zadrževali in pozimi jih je bilo še najlepše opazovati. Ura se je bližala dvanajsti. Kar čutil sem jih nekje blizu! Iz nahrbtnika sem vzel malico in nekaj pojedel. V pobočju, tik pod Zelenim robom, sem spet zaslišal kotaleče se kamenje. »Vstali so,« sem pomislil, in kmalu sem jih res zagledal. Srednje stara koza, kozliček in še dva mlajša gamsa. Sprva so se pasli po obronkih pod Zelenim robom, nato pa so divje zdirjali mimo mene v grapo na moji desni. Niso me opazili, saj so se spet začeli mirno pasti. Spraševal sem se, kam je izginila stara koza s tropom. Gor, v Zelenem robu je nisem pričakoval. »Gotovo je kje v grapah, od koder sem pravkar pri-

šel,« sem pomislil. Odločil sem se za ponoven spust proti Trebušci, Zelene robove pa sem želel pustiti za zvečer, ko se bom vračal domov. Skozi gosto poraščeno pobočje sem se spuščal previdno, vendar me je kljub temu izdajalo suho listje. Prav nesramno je šumelo pod mojimi težkimi čevlji. Kar stekel sem v dolino, saj sem vedel, da so me v grapi slišali že vsi gamsi. Delal sem korakaste skoke in od časa do časa obstal. Žvižgi gamsov v nasprotnem pobočju so me naznanjali, spremljali pa njihovi skoki v grapo. Povsod je piskalo, videl pa nisem nobenega, saj mi je pogled zakrivala podrast. Za nekaj časa sem se usedel v redkem gozdu. »Tu nekje ste, stari kozli in koze!« Z dvogledom sem prečesal sončne bregove na nasprotni strani. Nič. Zlezel sem na vrh roba in se zagledal v grapo na moji levi. Tam nekje sem pričakoval tudi mojo staro in njen trop, ki mu pa tisto leto ni bila več zvesta. Njen čas se je počasi iztekal, tudi ni več vodila kozlička in postajala je vedno bolj samotarska in skrivnostna. Komaj sem pogledal čez rob, že sem pod seboj opazil tistega srednje starega kozla, ki sem ga videl zjutraj. Počasi je prečkal grapo in se pasel, ne da bi vedel zame. Hotel sem ga fotografirati, a mi je njegova postava izginila za robove stene. Odločil sem se za spust po desni grapi še nekoliko nižje, kjer bi našel kakšno razgledno točko. Previdno sem preplezal nevarni del in se spet, v previdnejših skokih, poganjal v dolino. Splasil sem mlajšega gamsa, ki je takoj po žvižgu zdirjal v grapo in za seboj puščal razmetano poznojesensko listje. Razjezil sem se sam nase, saj sem bil preveč glasen; zbal sem se, da sem prestrašil še gamse v naslednji grapi.

S previdnimi koraki sem se bližal zaobljeni zajedi med obronki. Počasi sem pogledal čez rob. Sredi prvega dela grape sem zagledal samotnega gamsa. Stal je za starim, že povsem strohnelim izruvanim drevesom. K očem sem prislonil daljnogled in okamnel. Vame je zrla bela glava moje koze starke! Glede na belino se mi je zdel njen trup kar črn. Lastnim očem nisem mogel verjeti! Koza se je zagledala v dolino pod seboj in mi pokazala še drugi del svojega sivega obraza. Zabrisana sivo črna lisa se je širila od oči proti koncu gobca. Dolga, široka glava z visokimi roglji. Starka ... Naposled sva se le srečala. Nekam utrujeno se je spet ozrla proti meni. Njena čutila so bila izostrena, saj je gotovo slišala žvižg gamsa, ki sem ga malo pred tem spodil z obronka.

Počasi sem dvigal puško in med bukovimi vejami iskal starkino pleče. Koza se je spet zazrla v dolino in bila kot na

trnih; kot da se bo vsak čas pognala v globino grape. Gledal sem njen desni bok in se s prislonjeno puško nekoliko dvignil ob mladem bukovem drevesu. Tam je bil prostor med vejami čist. Čeprav je vse v meni vrelo, je bila puška mirna. Križ strelnega daljnogleda se je ustavil malo više na njenih plečih. Rahel dotik sprožilca in v grapi je jeknil pok. Koza je padla na mestu in se skotalila kakšnih deset metrov niže. Potegnil sem se čez rob in sede onemel. Kot bi mi srce prenehalo biti, kot bi v meni obmorovala kri. Roki, s katerima sem k očem stiskal daljnogled, sta drhteli. Moje noge so bile brez moči, kot bi vanje nalil mavec, ki se počasi strjuje. Zrl sem v umirajoče telo moje koze. V zadnjih krčih je stegnila glavo naprej in mi pokazala vso svojo belino. Odmev poka se je že poleg, v grapi je spet zavladala tišina in slišati je bilo le še nežno pretakanje čiste gorske vode med kamni in belim ostrim peskom. V meni pa je vrelo, kot bi se sproščala energija vseh let, ki sem jih preživel v Govcih. Kot bi iz mene skakali spomini vseh črnih postav ... Tropi, ki so sledili starim vodnicam, kozli prskači s sklonjenimi glavami in visokimi »čopi«, strmeče postave na obronkih, neskončna občudovanja, ocenjevanje obraznih mask, barv, postav, vedenja lepih črnih teles, ki so naposled bežeča izginjala v globinah grap ... Pa dolgi kilometri plezanja, plazenja, padanja, vstajanja, polomljeni nohti, neštete krvave praske, modrice ... Nahrbtniki, polni kamene soli ...

Leta so minevala in zdaj sem tu. Uboga pokora s polnimi očmi solza. Utrgal sem si enega najlepših cvetov tega skrivnostnega sveta. Kar čutil sem očitke vsakega kamna posebej, stoletnih bukev, očitke nevidnega očesa, ki je od nekdaj strmelo vame in me opazovalo ... Počasi sem vstal in si rekel: »Zdaj je, kar je. Saj sem jo iskal in si jo po mojem tudi zaslužil!«

Začel sem se spuščati v grapo, do kolen bredel listje, padal in se pobiral. Zmotili so me enakomerni gamsovi skoiki. Pritekel je po grapi navzdol. Previdno se je spuščal navzdol in sproti oprezal. Počasi se je bližal mestu, kjer je ležala mrtva koza. Radovedno je ovohaval zrak in zavohal starkino zadnjo sled. Ko se je približal mrtvi kozi, je odskočil. Zavohal je njeno kri. Tedaj je po grapi pritekel še drugi kozel in se ji prav tako začel približevati, vendar je odskočil še prej in stekel za prvim.

Še vedno omočičen in z grenkobo v prsih sem se nestrpnostno in obenem radovedno približeval mrtvi kozi. Naredil sem zadnjih nekaj korakov na vrh obronka, ki me je še ločeval od nje. Zdaj sem

jo zagledal: beloglavo, z visokimi smolnatimi, že skoraj razpadajočimi roglji. Spoštljivo sem jo prijel za glavo, nato pa ji narahlo razgrnil dlako za roglji. Druga za drugo so se vrstile letnice.

Poklical sem prijatelja, z dušo in telesom »gamsarja«, ki je, čeprav nekje daleč, preživel dan z mislijo ob meni. Rekel sem mu: »*Pri njej sem in sem naj-srečnejša duša na svetu. Najmanj šest-najst jih ima, natanko pa ti ne morem reči, saj še nisem prišel k sebi!*«

On pa nazaj: »*Iz srca – moj lovski blagor! Narava že ve, komu podariti! Uživaj, kolikor le moreš!*«

In sem užival ... Sam, v gamsji družbi, ob šumenju potoka. Utrgal sem vejico rododendrona, in jo potisnil moji starji v gobček kot zadnji grizljaj. Znova in znova sem štel letnice na njenih rogljih. Zdaj sem jih naštel sedemnajst. »*Diana, hvala ti!*«

Naposled sem kozo pripravil za nošnjo in jo privezal na nahrbtnik. Zakorakal sem v strmino. Po tistem delu grape sem se vzpenjal prvič. S pogledom sem iskal prehode in se previdno plazil navkreber. Nič mi ni bilo težko, nič se nisem bal strmine in dolge poti do avta. Tudi očitkov Narave nisem več slišal; imel sem občutek, da me je spet sprejela in da skupaj z menoj igra na vse strune lepote življenja. Govci se mi že dolgo niso zdeli tako lepi. Občudoval sem vsak kamen, vsako drevo, Trebušo pod seboj, gore v daljavi. Srce mi je bilo melodije ansambla Gorski cvet: »*Gora, veš, da čutim v srcu še tvoj sijaj. Vem, da na tem svetu še obstaja skriti raj. Vedno rad se vračam k tebi, Gora, bom nazaj ...*«

Dopust se mi je komaj začel in že naslednji dan sem po Kozjih stenah zalezoval jelene. Bil sem povsem sproščen in čist, sam pred sabo in pred njo – Naravo.

Javni natečaj za najboljše literarno besedilo z lovsko tematiko

Poročilo o rezultatih natečaja 2007

Na javni natečaj za najboljše literarno besedilo z lovsko tematiko v letu 2007 (objavljen v: Lovec, 3/2007) je prispelo kar 18 avtorskih besedil. Predvsem s kakovostjo večine poslanih prispevkov je natečaj zagotovo dosegel svoj namen: spodbuditi pisce lovskega slovstva, da ustvarijo dobro literarno besedilo z lovsko tematiko, ki bo morda celo preživelo naš čas.

Tričlanska žirija (Franc Černigoj, Edvard Krašna in Janko Mehle), ki jo je imenoval Uredniški odbor Založništva LZS, je tokrat imela res težko delo, in to predvsem pri razvrstitvi prispevkov za 2. in 3. mesto. Z odločitvijo za najboljše besedilo ni bilo težav, saj smo ga vsi trije člani komisije ocenili z najvišjo oceno. Naslednja štiri besedila pa so bila ocenjena z enakim številom točk, zato smo se odločili, da si po dve delita 2. in 3. mesto.

Avtor **zmagovalne zgodbe** z naslovom **Boginja Diana, hvala ti!** (Darko Krapež iz **Ajdovščine**, nadel si je psevdonim **Robán** – morda v pomenu 'skalni rob, robje, robovi'?) je zagotovo Lovec, pisano z veliko začetnico. Ena sama radost, eno samo veselje do življenja, občudovanje in čudenje kipi ter prekipeva iz njegovega pisanja. Čutiti je, da z Naravo živi v popolnem sozvočju. Tak odnos le še pogloblja s svojim odgovornim in lovsko visoko moralnim ravnanjem.

2. mesto si po sklepu komisije delita besedili **Pfff ... je že ležavo** (Franc Stele iz **Ljubljane**, psevdonim **Silvo Ferlež**) ter **Učiteljica narave** (Slavko Prezelj iz **Preddvora**, psevdonim **Anžon Žbontar**). Prvo pripovedovanje je deloma v bohinskem narečju in tudi zato zelo živo, polno lovske latinščine, sočnih ljudskih izrazov in rekel. Učiteljica narave pa je napisana lahkotno, kramljajoče, s pravo mero humorja, tako da malenkostna razvlečenost in skonstruiranost zgodbe niti ne motita preveč. Obe besedili sta svetli, neobremenujoči ter sproščujoči, kar v sodobnem času zagotovo manjka marsikomu od nas.

3. mesto si delita zgodbi **Kri za kri** (Stanko Grč s **Prevalj** s psevdonimom **Kostka**) ter **Zgodba v kaluži** (Jernej Marolt iz **Velikih Lašč** s psevdonimom **Logarjev**). Obe sta dokaj spretno napisani. Prva je klasična 'ravbšičarska' pripoved iz prejšnjih časov (z okvirno in vložno zgodbo), ko je bil krivolov skoraj nuja. Zgodba v kaluži pa je rahlo humorno obarvana lovska zgodba iz našega časa, z veliko mero lovskega čutenja in občutenja.

Izpostaviti moramo še besedilo **Zapisan gozdovom** (Nikolaj Lapuh iz **Radovljice** s psevdonimom **M. Podhomski**), ki je napisano v zelo bogatem jeziku. Avtor se izraža lahkotno, skoraj virtuosno. Hkrati je v njegovi pripovedi zelo močno ekološko sporočilo. Žal pa v njej pravzaprav ni lova, omenjen je le kot delček vsega, kot člen v naravi, tako da ji nagrade nismo mogli prisoditi. Že v naslovu našega natečaja je bilo namreč izrecno poudarjeno, da je natečaj »za najboljše literarno besedilo z lovsko tematiko«. Bo pa zagotovo objavljena v našem glasilu.

Še kar nekaj preostalih prispevkov je dovolj kakovostnih, da bodo postopoma objavljeni v Lovcu.

Za ocenjevalno žirijo:
Franc Černigoj

Frank Troha, Barberton, Ohio

(prvič objavljeno v *Glasu naroda* – New York, petek, 19. december, 1930)

Kratka pripoved Divji lovec kaže jezikovne značilnosti časa, v katerem je nastala, torej 30-ih let – v sintaksi in besedišču (nekaj »jugoslovan-skih« besed, besednih zvez ...) – pa tudi, da je to delo ljubiteljskega pisca in literata, ki še nima posebne pisateljske kilometrine za seboj.

Nekaj del Franka Trohe smo v Lovcu že objavili, nekaj pa jih verjetno še bomo, saj se lepo podajo doslej znani slovenski lovski beletristiki. Pripoved je sicer tekoča in vredna objave v glasilu Lovec. Kot zanimivost naj še zapišemo, da so ameriški časopisi v prvi polovici 20. stoletja ponatisnili tudi več člankov iz Lovca. (To besedilo je za objavo uredil Jane Weber.)

Nekega večera je svojo željo razodel ženi. Ona se je kar ustrašila njegovega pripovedovanja, kajti znano ji je bilo, da je že več lovcev postalo nesrečnih. On pa hoče celo divji lovec postati; kar streslo jo je, ko je pomislila na to. Kako nevarno bi bilo, kako sramotno, ako bi ga zasledili. Ne, je odločno zavrnila njegove besede, tega ne smeš storiti. Boljše je, da imamo skromno življenje s pičlo hrano, nego uživati meso v večnem strahu, poleg tega se pa še podajati v nevarnost. Ne, tega ne smeš storiti in ubogati me moraš.

FRANK TROHA

Divji lovec

Pod bregom na koncu vasi je stala lesena ter s slamo krita koča gozdarja Stezarja. Malo vstran se je nahajal boren lesen in istotako s slamo krit hlev, zavetišče domačih živali, ki sta jih imela gozdar in njegova družica. Namreč: dve kozi, prašiča ter nekaj zajcev in kokoši. To je bilo vse njuno imetje. Koča, hlev in malo vrta je bilo vse skupaj ograjeno s kamenito ograjo.

Gozdar Jernej Stezar je bil še mlad človek. Njegova starost se je nagibala šele v trideseto leto. Kot sin edinec, je podedoval svoje skromno posestvo po starših, kateri so mu umrli v času, ko se je nahajal pri vojakihi. Tisto je bil njegov najhujši udarec, kar jih je doživel do tedaj.

Ko je odslužil vojaško dolžnost, se je podal v osamljeno kočo, katero sta mu zapustila oče in mati. Kakor brez uma je taval sem in tja, ne vedoč kaj bi ukrenil. Napravil je načrt, da bo kočo prodal in odšel v tuji svet. V mislih je imel Ameriko. Pa se je na prigovarjanje svojih prijateljev premislil in ostal v domačem kraju. Kočo in hlev je nekoliko popravil, nato je bila pa njegova prva želja, da si poišče družico.

Po enem letu in nekaj mesecih, odkar se je bil vrnil od vojakov, se je zaljubil v čedno dekle revnega stanu. Dekle iz boljših krogov ga ne bi bilo vzelo, kajti v tistih časih se je bolj na premoženje in doto oziralo nego na ljubezen.

Ko je Stezar pripeljal nevesto na svoj dom, mu je postala zvesta družica ter je prenašala vestno ž njim trpljenje in dobrote. Slednjih nista imela posebno dosti, kajti znano je, da skromen gozdar ne more nuditi svoji družini posebnega razkošja. On je redno delal v gozdu, rano odhajal ter se v mraku vračal domov. Siromašno življenje je bilo kolikor toliko prijetno, in dnevi so jim gladko potekali.

Nekako po dveh letih zakonskega življenja, se jima je rodilo dete moškega spola. Z rojstvom otroka, je nadaljnji žarek veselja posijal v njuno življenje. Ko se je vrnil z dela, je bilo njegovo prvo vprašanje po otroku. Ona mu je večkrat z otrokom v naročju hitela naproti in po nekaj poljubih sta se vsa srečna podala v kočo, kjer je bila že pripravljena skromna večerja. Nekateri trdijo, da je sreča v bogastvu in v izobilici. Tega se ni moglo trditi pri Stezarju in njegovi družici, kajti bila sta srečna in vesela, kljub svojemu siromašnemu življenju.

Kakor se plevel vrine med žitno klasje, tako se je nekega dne oprijela strastna želja Stezarja, ki se je ni mogel več otresti. V gozdu je že neštetokrat videl grajske in druge lovce v lepi lovski opremi s puškami na rameh. Začel je razmišljati, ali ne bi tudi jaz lahko ustrelil smo, jo skrivaj prinesel domov, pa bi bilo mesa za več dni. Od zaslužka se je le malokdaj dalo odtrgati za pribojšek v mesu.

Ko je to izrekla, ga je tako proseče pogledala v oči, da ni imel nikakega odgovora, s katerim bi zavrnil njeno svarilo. Preveč jo je ljubil, zato jo ni hotel več žaliti s svojim namenom. Toda strast, katero se mu je vkovala v srce, se mu ni dala več vtrgati. Navidez se je delal, kot da je odstopil od svojega načrta, ampak v srcu je ostalo, za kar se je zavzel.

Ko se je vršil sejem v bližnji vasi, se je tudi on podal tja, da nakupi potrebne stvari zase, ženo ter otroka. Na sejmu se je sestal s svojim starim znancem in prijateljem, od katerega je kupil lovsko puško. Ko se je v noči vrnil domov, je puško neopaženo skril v hlevu. Tedaj se je prvič zgodilo, da je nekaj skrivnega napravil.

Kadar moč nekaj pred svojo ženo skriva, tedaj njegova duša ni mirna, zato ne more tajiti. Njegova žena je zapazila koj naslednjega dne, da je postal nekam raztresen v besedah in nič več tisti, kot je bil. Začela je že s strahom razmišljati. Morda se je njegova ljubezen ohladila do nje? Začela je strahoma zreti v bodočnost in v temne dni, kateri jo čakajo. Teh misli se je pa zopet otresla, kajti je bila preveč prepričana o njegovi ljubezni. Zato si je predstavljala druge vzroke njegove raztresenosti, ker verjeti ni mogla, da bi se ljubezen do nje tako hitro in tako iznenadenoma ohladila.

Dolgo pa je ni mučilo tisto razpoloženje, kajti v nekaj dneh je prišla stvari do dna. V hlevu je nekega dne, ko je imela opravilo pri živalih, našla skrito puško.

Tako se je bila prestrašila tiste najdbe, da je skoro omedlela. V njeni duši se je pa vse drugo odigralo, kot bi kdo mislil. On se ji je naenkrat v srce zasmilil ter je vzkliknila samo pri sebi: – Ubogi siromak! Svoje strasti ne more ukrotiti. Tedaj je dobro vedela, da je zadnjič radi tega odstopil od svojega namena, ker je ni hotel več žaliti. Preveč rad jo je imel in videl je, kako je bila v strahu zanj.

Ko se je zvečer vrnil z dela, mu je povedala o čudni najdbi v hlevu.

Rekla mu je: – Poglej, Jernej, našla sem puško v hlevu, kaj bi rekel, kdo jo je skril tam in koliko časa je mogla že tam biti?

V njem se je moralo nekaj posebnega odigrati, kajti napravil je strahovito čuden obraz. Hipno je pa prišel do prepričanja, da bo pred ženo težko kaj skrivati. Objel jo je, ter ji rekel: – Odpusti, moja ljubljena, brez tvoje vednosti sem delal, moja strast je prevelika, tebe nisem hotel več vznemirjati, ker sem videl, kako se bojiš zame. Sedaj je pa vse razkrito in moji načrti so se razbili.

V njeni glavi so se pojavile zopet druge misli. Rekla mu je: – Ne bom ti več branila, ako ne moreš krotiti svoje strasti. Delaj kakor veš, toda čuvaj se.

– Ne boj se, draga, vse bo dobro, kajti nisem tako neizkušen človek, kot misliš. Znan mi je gozd, znano mi je orožje, za to se ti ni treba bati, da se mi bo kaj hudega pripetilo.

Ko je to izrekel, jo je zopet poljubil, nato je pa stopil v sobo in vzel otroka v naročje. Vse je bilo pozabljeno, ni poznal tuge in gorja in niti malo se ni počutil utrujenega, čeprav je težko delal ves dan.

Nastopili so kratki, mrzli predbožični dnevi. On je odhajal na delo v gozd, ko je bila še tema in istotako se je v temi vračal. Na predbožični dan si je pripravil puško, razdril jo na dva dela, da jo je lahko skril pod vrhno suknjo. Ženi je rekel pred odhodom: – Morda me ne bo ob času domov, zato ti ni treba biti v strahu zame, kajti brez plena ne bom prišel. Mi moramo pa tudi Božič praznovati kot drugi ljudje, ki so bolj premožni.

Nje se je pa ponovno lotila čudna bojazen. Še enkrat mu je rekla ter ga hotela odvrniti od njegovega sklepa. On ji je pa še samo to odgovoril:

– Bog ni ustvaril divjačine samo za ene ljudi, tudi za nas mora biti nekaj.

Nato se je poslovil od nje in otroka; naglo prestopil prag in odšel v temni gozd.

Po vasi je bilo ves dan splošno vrvenje. Vse se je pripravljalo na sveti večer in na božične praznike. Odrasli dečki so nosili iz gozda božična drevesca in mah. V trgovinah je kar mrgolelo kupcev, ki

so si kupovali potrebne stvari. Gospodinjje so se sukale okoli peči, šle iz ene sobe v drugo ter pripravljale potrebno jedačo za praznike.

Istotako je tudi Stezarjeva Mici pripravljala, kolikor si je pač mogla nabaviti. Ni imela tako vsega na razpolago kot druge žene, toda vseeno je hotela napraviti vesel in zadovoljen Božič sebi, možu in otroku. Ni pa imela tistega veselja, kot ga je nekoč, nekaj tajna sila jo je zavirala, da ni imela istega uspeha kot si ga je želela.

Ko se je dan nagibal h koncu, je solnce še enkrat krasno posijalo ter rasprostrlo svoje žarke v slovo Zemljanom, kot bi jim hotelo reči: Vesele praznike Vam želim vsem skupaj. Praznujte jih, kakor Vam srce poželi.

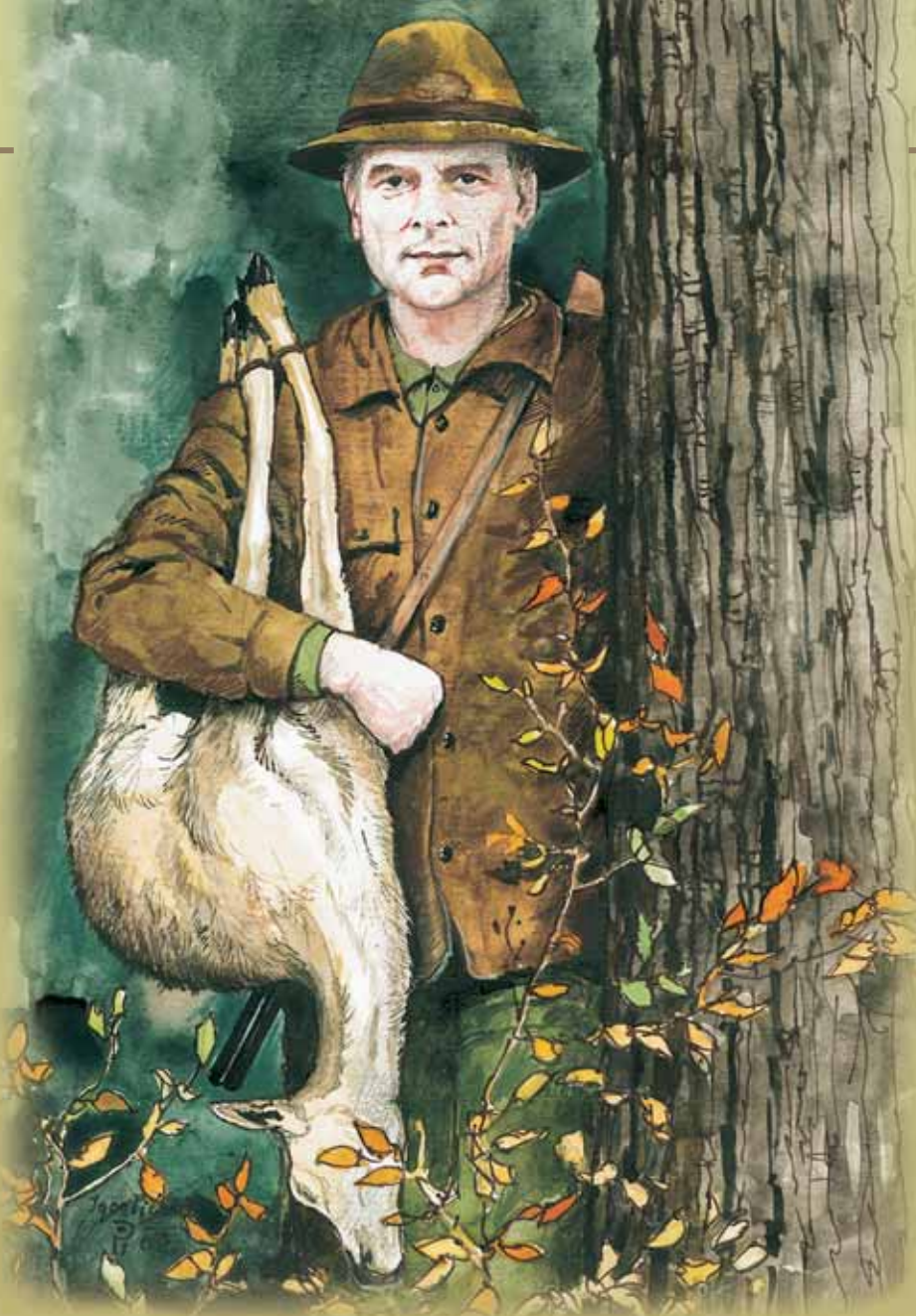
Ko je nastala temna noč, je ona v strahu hodila prisluškovat na večni prag, ako bo začula odmev njegovih korakov, toda vselej je šla obupana nazaj v sobo, kajti o njem ni bilo ne duha ne sluha.

Na nebu je zamigljalo brez števila zvezd. V zvoniku se je začulo božično zvonjenje. Iz vasi je odmevalo petje mla-

dine in lajanje psov. Verni ljudje so poklekali okoli stolov in molili rožni venec. Kjer so bili bolj pobožni, so celo vse tri dele zmolili, nato so pa pričakovali polnočnice. Mladina se je zbrala po hišah, prirejala zabavne igre in si pripovedovala pravljice in druge pripovedke. Mnogo jih je bilo, ki so se veselili polnočnice, ko je pa polnoč nastopila, jih je zaspanec omagal in šele zjutraj so se spomnili, da so zaspali polnočnico. Zamuda se ni dala več popraviti, zato je bilo treba čakati drugega Božiča.

Božičnega miru pa ni bilo v Stezarjevi koči. Njega ni in ni hotelo biti iz gozda. Ura za uro je brzela naprej. Ona je vse pripravila. Čakala ga je jed, postavljene so bile jaslce in mala oljnata lučka je gorela pred njimi. Ona je opravila svojo molitev, katera je bila zelo raztresena in pretrgana, kajti hodila je neprestano, morda desetkrat prisluškovat, ako se vendar že vrača. Toda nič!

Nastopila je polnočna ura, zven je naznanil, da se je pričela polnočnica. Solze so jo oblile, ko se je spomnila, kako je vse lepo imela zasnovano. Sklonila se je

k otroku, ga vzela v naročje, stopila pred razpelo ter vzdihnila:

– Križani Jezus, nocoj praznujemo tvoje rojstvo, vrni mi ga živega in zdravega.

Toda vse zaman, njega ni bilo. Ura se je zopet pomaknila naprej. Nje se je polajščala groza. Otroka je položila zopet na posteljo, sklonila se je k njemu ter začela britko ihteti.

Naenkrat je pa omagala. Omamilo jo je kratko spanje, iz katerega so jo strašne sanje prebudile. Stresla se je po vsem životu, ne vedoč ali so sanje, ali je živa resnica.

Sanjalo se ji je, da se ji je nekaj po zraku bližalo. Prikazen se ji je zdela kot angelj z rasprostrtimi krili. Ko se ji je pa približal, se je naenkrat izpremenil v smrt, pravo koščeno smrt, z belim plaščem, s katerim jo je hotela objeti.

Stresla se je ter odskočila od postelje. Okoli hiše je zažvižgal piš burje. Počelo je biti hladneje. Popravila je ogenj v pečici, nato se pa zopet podala pred vežna vrata in prisluškovala. Začelo je snežiti v močnem metežu. Njo je stisnilo pri

srcu – mislila je, da ji bo kar počilo od prevelike tuge. Upanje je izgubila, pomislila je na strašne sanje. Stopila je v sobo, kot glasna prišla otročička ter začela glasno kričati: On je mrtev, on je mrtev! Otrok moj, izgubil si očeta.

Pritiskala ga je na prsi, hodila po sobi in začela misliti, kam bi se obrnila za pomoč. Groznih trenutkov ni mogla več prenašati sama. Zavila je otroka, ga stisnila k sebi ter se podala k svoji prijateljici v vas.

Grozno so se jo prestrašili, ko se je tako rano pojavila in vsa objokana. Izpraševali so jo, kaj ji je in kaj se je zgodilo. V nji je pa divjal boj. Bala se je povedati resnico. Pomislila je zopet: morda je pa še živ, ne smem ga izdati. Kaj bi bilo, ko bi se izvedelo, da je bil postal divji lovec. Vedela je, da bi mu kazen ne izostala, zato je sklenila molčati o puški in njegovem namenu.

Sosed je bil pa mož, katerem so bile znane marsikatero razmere in zato je začel sam ugibati, da se ne bi kaj sličnega pripetilo, kot se je že divjim lovcem. Zato ni niti malo dvomil, da se ni tudi

Jernej lotil nepostavnega lovenja divjačine in se pri tistem opraviu ponesrečil.

Obupano žensko je potolažil. Počakati je treba, da se napravi dan, potem, ako ga še ne bo od nikoder, bo treba zbrati potrebne može in ga iti iskat.

Ko se je napravil dan in so se ljudje zopet zbrali pri jutranji maši, je že napolnil glas, da je Jernej Stezar se ponesrečil nekje v gozdu. Odločni možje so se zbrali in se podali v gozd. Iskanje je bilo pa vse zaman. Vsako morebitno sled je pa še sneg izbrisal, ki je v ranemu jutru zapadel.

Gozdarja niso mogli najti. Kot bi se vdrl v zemljo, ni bilo ne duha ne sluha o njem. Pretekli so dnevi, tedni in meseci, gozdarji in lovci so nešteto pregledali, hribovje in doline, za Stezarjem se ni pa našla niti najmanjša sled. – Ljudje so vse ugibali, toda njih ugibanje je ostala prazna bajka, nič drugega.

Nesrečna žena je le še to rekla:

– Ko me je Bog tako strašno kaznoval, naj bi mi dal vsaj znamenje, da bi vedela, kakšno smrt je storil moj ljubljeni nesrečni mož in da bi saj vedela, kje leže njegove kosti.

To je bila njena še edina želja, katera se ji je pa končno izpolnila. Ko je nastopila zopet hladna jesen, so v hribovitem gozdu gozdarji obsekovali smrekove hlode ter jih spuščali v dolino.

Nekega dne jim je hlod zdrsnil po strmini ter telebnil v bližnji prepad. Eden gozdarjev pravi: Kam je pa tega vrag zakotalil, najbrž je izgubljen za vedno.

Vseeno se je hotel prepričati, kako globoko je telebnil. Previdno se je približal breznu, se prijel za malo drevesce ter se sklonil nad globočino. Tedaj se je pa hipno nazaj odmaknil od strašne groze! V prepadu je ležal okostnjak. Hlod, ki se je zakotalil in padel v prepad, je telebnil na okostnjaka in ponovno pretrl že tako nesrečne kosti.

Istočasno je bila smrt gozdarja Stezarja pojasnjena. Gozdarji so odšli domov in sporočili ljudem in orožnikom, kaj so našli.

Dospeli so s potrebnimi vrvmi na kraj prepada in spustili na vrveh dva moža v prepad, ki sta pobrala nesrečno iztrohnelo truplo Stezarjevo. V prepadu je bil tudi živalski okostnjak, poleg je pa ležala tudi zarjavela in od hloda razbita puška.

Tedaj je bila cela stvar pojasnjena.

Ponesrečeni Stezar je bil ustreli srno. V svoji zmedenosti in skrivanju pred drugimi lovci in gozdarji se je vračal mimo prepada s plenom domov. Tedaj ga je pa zadela britka usoda. Na sneženi skorji mu je najbrž spodrsnilo in strmoglavil jev globočino. Vsakdo si mora misliti, kako strašna in grozna je bila njegova smrt, zlasti še, ako ni bil takoj mrtev.

Volitve organov in predsednika LZS

V skladu s sklepi, ki jih je sprejela Kandidacijska komisija LZS, so bile v volilnih okoliših Celje, Gorenjska, Idrija, Kočevje, Ljubljana, Maribor, Pustinja-Bistriška, Novo mesto, Posavje - Krško, Prlekija in Koroška opravljene kandidacijske konference (KK) za kandidiranje kandidatov za člane Upravnega odbora LZS. Prav tako sta bili zaradi nesklepčnosti v celoti ponovljeni KK v volilnem okolišu Gorica in Zasavje. Na podlagi kandidacijskih konferenc v navedenih volilnih okoliših je kandidacijska komisija na svoji 6. seji, 12. 11. 2007, pripravila **nov predlog kandidatne liste** za predsednika in organe LZS, ki je bil predmet obravnave tudi na KK LZS, in sicer 25. 11. 2007. Po obravnavi je KK LZS na temelju prvega odstavka 10. člena Pravilnika o določitvi volilnih okolišev ter o kandidiranju in volitvah organov in funkcionarja LZS soglasno določila naslednjo:

KANDIDATNO LISTO ZA PREDSEDNIKA IN ORGANE LZS

KANDIDATA ZA PREDSEDNIKA LZS (po abecednem vrstnem redu):

Srečko - Feliks Krobe, roj. 21. 5. 1962, stan. v Mariboru, zaposlen v Ljubljani kot poveljnik specialne policijske enote. Po poklicu je mag. kadrovsko-izobraževalnih znanosti. Je član LD Kog, kjer je lovski čuvaj in preglednik uplenjene divjadi, opravlja pa tudi funkcijo tajnika LD. Pri ZLD Ptuj - Ormož opravlja funkcijo tajnika in je član Statutarno-pravne komisije in Komisije za stike z javnostjo ter stalni član njihovega predavateljskega aktiva. V okviru LZS opravlja funkcijo člana Komisije za izobraževanje. Za funkcijo predsednika LZS je bil kandidiran v 9. volilnem okolišu Maribor in 20. volilnem okolišu Koroška.

Bogdan Mahne, roj. 4. 10. 1952, stan. v Postojni, zaposlen v Cerknici kot odvetnik. Po poklicu je univ. dipl. pravnik. Je član LD Črna jama (Postojnsko-Bistriška ZLD), kjer vodi disciplinsko komisijo. Pri Postojnsko-Bistriški ZLD je član upravnega odbora, predsednik disciplinskega razsodišča, stalni član njihovega predavateljskega aktiva ter član izpitne komisije za opravljanje lovskega izpita. Zdaj opravlja funkcijo predsednika LZS. Za funkcijo predsednika LZS tudi v naslednjem mandatnem obdobju je bil kandidiran v 1. volilnem okolišu Bela krajina, 10. volilnem okolišu Notranjska, 11. volilnem okolišu Postojnsko-Bistriška, 17. volilnem okolišu Prlekija in 18. volilnem okolišu Ptuj - Ormož.

KANDIDATI ZA ČLANE UPRAVNEGA ODBORA LZS (razvrščeni glede na število dobljenih glasov):

Zap. št.	Naziv volilnega okoliša	Kandidati za člane UO LZS
1	BELA KRAJINA	Anton Vrščaj
2	CELJE	Maksimiljan Arlič Drago Bahun Avgust Reberšak Brane Podgoršek
3	GORENJSKA	Peter Belhar Branko Žiberna
4	IDRIJA	Bojan Breitenberger
5	KOČEVJE	Štefan Vesel
6	OBALNO-KRAŠKA	Stanislav Vatovec Boris Slavec
7	KOPER	Franko Križman
8	LJUBLJANA	Lado Bradač Anton Lukančič
9	MARIBOR	Branko Kurnik Marjan Gselman Štefan Cmrčnjak
10	NOTRANJSKA	Edvard Lenarčič
11	POSTOJNSKO-BISTRIŠKA	Franc Keš
12	GORICA	Jakob Čeferin Bogdan Krivec
13	GORNJE POSOČJE	Franc Ličer
14	NOVO MESTO	Jože Smodej Franc Jarc
15	POSAVJE - KRŠKO	Miha Molan Janez Krivec Aleš Ilc
16	PREKMURJE	Arpad Köves
17	PRLEKIJA	Anton Holc
18	PTUJ - ORMOŽ	Emilijan Trafela Vladimir Kovačič
19	ZASAVJE	Ivan Malešič Franc Trebušak Egon Casagrande
20	KOROŠKA	Jožef Grah Jože Samec

Kandidatna lista bo sestavni del gradiva za sklic občnega zbora in delnih občnih zborov LZS. Nov rokovnik za izvedbo delnih občnih zborov in volilnega občnega zbora LZS pa bo določil Upravni odbor LZS na svoji seji, ki bo predvidoma konec novembra 2007.

Branko Vasa, prof. – predsednik KK LZS

KANDIDATI ZA ČLANE NADZORNEGA ODBORA LZS:

Zap. št.	Naziv volilnega okoliša	Kandidati za člane NO LZS
1	BELA KRAJINA	Franc Jakljevič
2	CELJE	Peter Habjan
3	GORENJSKA	Viljem Tomat
4	IDRIJA	Vladimir Babič
5	KOČEVJE	
6	OBALNO-KRAŠKA	Miha Pogačar
7	KOPER	
8	LJUBLJANA	Igor Peklar
9	MARIBOR	Stane Petar
10	NOTRANJSKA	
11	POSTOJNSKO-BISTRIŠKA	Dušan Simšič
12	GORICA	
13	GORNJE POSOČJE	Srečko Žerjav
14	NOVO MESTO	
15	POSAVJE - KRŠKO	Anton Podgoršek
16	PREKMURJE	
17	PRLEKIJA	
18	PTUJ - ORMOŽ	Milan Emil Masten
19	ZASAVJE	Branko Pintar
20	KOROŠKA	Janez Dunaj

KANDIDATI ZA ČLANE RAZSODIŠČA LZS:

Zap. št.	Naziv volilnega okoliša	Kandidati za člane Razsodišča LZS
1	BELA KRAJINA	
2	CELJE	
3	GORENJSKA	
4	IDRIJA	Jože Leskovec
5	KOČEVJE	
6	OBALNO-KRAŠKA	
7	KOPER	Janko Brezovnik
8	LJUBLJANA	Borut Lenardič
9	MARIBOR	Marjan Malek
10	NOTRANJSKA	
11	POSTOJNSKO-BISTRIŠKA	Aleksander Dekleva
12	GORICA	Alojz Hvala
13	GORNJE POSOČJE	
14	NOVO MESTO	
15	POSAVJE - KRŠKO	Andrej Bobek
16	PREKMURJE	Ludvik Riturper
17	PRLEKIJA	Janez Konrad
18	PTUJ - ORMOŽ	Boris Kočevcar
19	ZASAVJE	Peter Cestnik
20	KOROŠKA	Viktor Seidl

KANDIDATI ZA ČLANE ODBORA ETIČNEGA KODEKSA:

Zap. št.	Naziv volilnega okoliša	Kandidati za člane Odbora etičnega kodeksa LZS
1	BELA KRAJINA	
2	CELJE	
3	GORENJSKA	Bruno Skumavec
4	IDRIJA	Silvij Stravs
5	KOČEVJE	Jože Cenčič
6	OBALNO-KRAŠKA	
7	KOPER	
8	LJUBLJANA	
9	MARIBOR	Zmago Tinta
10	NOTRANJSKA	
11	POSTOJNSKO-BISTRIŠKA	Stanislav Prosen
12	GORICA	Zvonimir Kelher
13	GORNJE POSOČJE	Marko Obrekar
14	NOVO MESTO	Miha Božič
15	POSAVJE - KRŠKO	
16	PREKMURJE	
17	PRLEKIJA	
18	PTUJ - ORMOŽ	Peter Fras
19	ZASAVJE	
20	KOROŠKA	

Mag. Nataša Oven, generalna sekretarka LZS

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

REVIJA ZA LOVSTVO, LOVSKO KINOLOGIJO IN VARSTVO NARAVE

LXL. LETNIK

UREDNIK

BORIS LESKOVIC

LJUBLJANA, 2007

Kazalo LXL. LETNIKA – 2007

Uvodnik:

Černigoj Franc: Jubilejni zborniki – odraz nekega zaključenega obdobja	60
Mahne Bogdan: V stečine novega leta!	4
Enotno, zelo, soglasno	292
Modrost za mladost	352
Že sto let sledimo istim načelom	480
Šuler Goran: Kako naslednjih deset let?	540
Šuštarč Niko: Kratka, a koristna razprava	172
Toš Marjan: »Kaj pa je tebe treba bilo?«	116
Zavod za lovstvo – darilo za stoletnico	232
Ne sramujmo se lovskega stanu	353
Med dvema ognjema ali kako se izogniti avtogolom?	420
Nekaj se mora spremeniti	421
Hribarji in Lovrenčiči nam manjkajo!?	480
Po praznovanju (še) prenova?	541
Budnica za boljše case?	596
Znamo in zmoremo!	597

Iz dnevnega tiska: 6, 62, 118, 174, 234, 294, 354, 422, 482, 542, 602,

Steklina na območju Slovenije: 7, 63, 119, 175, 235, 295, 355, 423, 483, 543, 603

Mnenja in predlogi:

Arlič Maksimiljan: O določitvi volilnih okolišev ter kandidiranju in volitvah organov in funkcionarjev LZS	298
Bradač Lado: O obstoju območnih lovskih zvez na primeru ZLD Ljubljana	180
Černač Janez: Lovski fevdalizem na pohodu	544
Jonozovič Marko: »Obtožujem« je strel v prazno! Pa kaj potem?	296
Kastelic Jože: Pogled še z druge strani »rampe«	183
Kokalj Jože: Slovensko lovstvo v novem stoletju	299
Križ Anton: Zeleni križ da, vendar mimo Večne poti	544
Krže Blaž: 100 + 100 = 200!	183
Likar Marjan: Moje pismo delegatom ZLD-jev!	357
Oven Nataša: Odgovor	358
Rotar Franc, Leskovic Boris: Naših 100 let ali 100 let v kraljestvu Zlatoroga	598
Rutar Vojko: Kako je (bil) z dvojnimi ali večkratnim članstvom v lovskih družinah?	484
Skumavc Bruno: Kako gospodarimo z divjadjo mi in kako drugi?	359
Šetina Franc: Kako je z dvojnimi ali večkratnim članstvom v lovskih družinah?	356
Širnik Erhatic Romana: Slovenski lovski muzej – da ali ne?	360
Šubic Anton: Neresnične trditve o namerah nekaterih OZUL	233
Šubic Miha: Replika	485
Šuštarč Niko: Pojasilo	485
Vešner Drago: Bomo sami sebi največji sovražniki?	299

Naš intervju:

Krže Blaž: Igor Simšič – Po mojem mnenju »zlata doba« za divjad še traja!	252
Toš Marjan, Franc Kangler – Na odprta vprašanja moramo vedno znova opozarjati!	546

Članki in razprave:

Ambrožič Ivan: Ugotavljanje bolezni kroničnega hiranja (CWD) jelenjadi v Sloveniji	301
Vzroki za izgube pri planinskem orlu	554
Avbar Bojan: Zdaj vemo, čigava je divjad	236
Černač Janez: Jaso ni klobasa!	240
Obtožujem! Pa kaj potem?	241
Hafner Miran: Značilnosti sušenja rogovja srnjakov	604
Zdajšnja kakovost jelenjadi v Sloveniji	548
Jug Dušan: Za enotnejše upravljanje na obmejnem območju	17
Južnič Stanislav: Lovske knjige deželnega glavarja Volfa Turjačana	192
Kavčič Boris: »222 Rem in .223 Rem ali »lisičja medicina«	13
Pristrelitev puške risanice – I.	65
Pristrelitev puške risanice – II.	131
Pravila varne uporabe strelnega orožja	486
Košir Rado: Kugy in trentarski lovci	562
Krofel Miha: Po risovem sledu	556
Krže Blaž: Črno na belem	15
Nova spoznanja o žejji pri divjadi	67
Boljša paša, težja srnjad	184
Videti in vedeti	254
Hormonske igre	373
Srnjad – naš vsakdanji kruh	424
Iz življenja divjih prašičev	497
Srnjad in lisice	552
Ostati ali oditi?	607
Leskovic Boris: Skoraj vse o Pajkih in lovskih klobukih	71
Za sodobnejšo stalno postavitev	362
Marenče Miha: Za nami je letošnje prvo štetje medveda na stalnih mestih preštevanja	498
Marenče Miha, Jerina Klemen: Spremljanje rjavega medveda na stalnih števnih mestih	246
Rjavi medved ne pozna meja	499
Pirher Vojko: Nemški zimavec pred 100 leti in zdaj	187
Pokorny Boštjan: Slovenija bo gostila 8. evropski kongres o srnjadi	185
Potočnik Hubert, Kos Ivan: Nova spoznanja o ekologiji divje mačke v Sloveniji	123
Savič Roman: Ubrana trojica	69
Savič Roman, Čas Miran: Projekt ohranitve sokola selca v Sloveniji	491
Skrbinšek Tomaž, Potočnik Hubert, Kos Ivan, Trontelj Peter: Z genetskimi metodami in sodelovanjem do natančnejše ocene številčnosti medvedov!	363
Genetika v službi medveda	425
Vabilo k sodelovanju pri raziskavi slovenskih medvedov s pomočjo neinvazivnega genetskega vzorčenja	430
Skudnik Mirko – Fridl: Iz spoznanj do realnosti	245
Skumavc Bruno, Šuler Peter: Pomor medvedov – čigava sramota?	244

Stele France: Kajni v orlovskih gnezdih	191
Stmole Branko: Izбира lovskega noža	609
Širnik Erhatic Romana: Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem	19
Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem	75
Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem	134
Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem	194
Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem	255
Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem	306
Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem	374
Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem	435
Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem	500
Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem	561
Kaj vse so o divjadi, lovu in lovcih pisali časopisi na Kranjskem	611
Štrumbelj Ciril: Nekaj besed o volku za zdajšnje rabo	370
Šuler Goran: Zakon o divjadi in lovstvu bo prvič spremenjen	176
Šuštarč Niko: Pojasnila k predlogu novih Pravil LZS	120
Tratnik Mirko: Usmrtilni strel	8
Lovska risanica za pogon	366
Vajndorfer Branko: Sloka v Evropi in na svojih selitvenih poteh	432

Po lovskem svetu:

CIC: Poslovnik	20
Ocenjevanje šakalovega kožuha in lobanje	77
FAO: Živinoreja – največja nevarnost za okolje	135
Leskovic Boris: Lovska zveza Srbije proslavila 110 let neprekinjenega delovanja	195
Mijailović Vladimir: Šakal v Srbiji	76
Šere Dare: Kronologija gnezdenja kotrne na otoku Pagu	197
Vrščaj Anton: 54. generalna skupščina CIC v Beogradu	307
Weber Jane: Islamska lovska etika	436

Na kratko iz tujega tiska: 22, 80, 136, 198, 256, 308, 375, 438, 501, 564, 612

Lovsko pripovedništvo:

Černigoj Franc: Mož, ki vidi v sanjah	137
Popotovanje za soncem in besedo po Vrhéh	376
Kokalj Jože: Moja kaluža	182
Krapež Alfonz: Nekaj zgodbo o Francétu Bajtarskem z Otolice	198
Krapež Darko: Boginja Diana, hvala ti!	613
Krope Srečko Feliks: »Špeser« na Botuškovem	502
Lapuh Nikolaj: Ko utihne lovski rog	23
Marolt Jernej: Prav zvita zver	81
Mohorič Maksimilijan: Zgodbe z idrijskih hribov	439
Šetinc Franc: Straža nad progo in spomini na lovce	257
Šubic de Brea Sely: Pogrebščina na gori Slivnici (Parodija na žgočo medvedjo temo)	300
Troha Frank: Izvrstni lovec	25
Divji lovec	617
Žagar Boris: Seminar o divjem lovu	309

Lovska organizacija:

Aubelj Edvin: Akcija čiščenja: nujnost, obveznost ali kaj tretjega!?	317
Avbar Bojan: 60 let lovskih družin na Dolenjskem	30
60 let LD Plešivica - Žužemberk	573
Bagar Jože: 60 let LD Rogašovci	575
Bakal Oste: Lovci ne le streljajo	85
Konec meseca bo 5. mednarodni sejem LOV	201
Pregled odstrela in izgub srnjadi lanske lovne sezone LGB Prekija	201
Radgonski lovci počastili svojega zavetnika	513
Bauman Miroslav: Jubilejno srečanje dveh družin	88
Bizjak Andrej: 60 let LD Kozje Stena	515
Bradač Lado: 60 let LD Tomišelj	269
Kako smo opravili lovski izpit po novem navodilu	508
Bradač Robert: 60 let LD Suha krajina	207
Brantuša Franc: 60 let LD Rogaška Slatina	455
Brezovnik Janko: 60 let LD Koper	574
Burjan Marjan: 70 let lovstva v Grižah	270
But Darko: Lisjak – opravljeno delo in kaj nas še čaka	311
Cerar Tomaž: 60 let LD Lukovica	88
Čuk Alenka: 60 let LD Prestranek	516
Dragan Alojz: 60 let LD Gorjanci	516
Družina Narciso: 60 let LD Draga - Trava	150
Drenovec Franci: 60 let LD Veliki Kamen	391
Ekar Franc: 60 let LD Jezersko	36
Dan Zemlje na Zg. Jezerskem	320
Uspostabljanje lovcev za pravilno uporabo motorne žage	390
Strokovni razgovor o lovskem načrtovanju v LD Jezersko	625
Fortin Marjan: 60 let LD Martin Krpan - Bloke	390
LPZ Dekani in Notranjski rogisti navdušili na Češkem	505
9. evropsko prvenstvo v oponašanju jelenjega rukanja na Slovaškem	507
Frišek Anja: 60 let LD Šmarna gora	268
Frišek Gašper: LD Šmarna gora in LD Medvode sta se izobraževali	387
Pomerili so se veterani ZLD Ljubljana	569
G. G.: V Pomurju letos 25 novih lovcev	509
Gabrijel Stane: Prvo lovsko tekmovanje v streljanju s kratkocevnim lovskim orožjem v ZLD Novo mesto	627
Gašperšič Rok: Zbor praporov gorenjskih lovskih družin v počastitev 100-letnice lovstva na Slovenskem	623
Golob Tomaž: Lovska razstava LD Puščava	570
Grbec Jože: 60 let LD Kozlek	325
Hartl Marjan: Lovska razstava LD Kozje	452
60 let LD Kozje	573
Hodnik Gregor: Srečanje pobratenih LD	512
Husu Erik: Tekmovanje za prvi Primorski pokal v streljanju (kombinacija)	450
Ivanc Evgen st.: 60 let LD Sodražica	266

Steržaj Janez, 80-letnik, LD Rakek, ZLD Notranjske - Cerknica	271	Skumavc Bruno: Stanko Lapuh: Črni svatje	334
Svoljšak Anton, 100-letnik, LD Selca	43	Kuhinjski pribor naših starih mater	463
Špehar Jure, 80-letnik, LD Sinji Vrh	327	V spomin – Dietrich Senitza	465
Štampahar Vilko, 90-letnik, LD Vinica	394	Ob polni luni	580
Tavčar Henrik, 70-letnik, LD Kras - Dutovlje	518	Strmole Branko: Zanimiv jelen z okolice Bleda	462
Tišler Florjan, 70-letnik, LD Storžič	576	Tavčar Danilo: Kako so na Krasu lovili nekoč?	402
Trpin Andrej, 70-letnik, LD Bled	43	Vasa Branko: Na Mikovem lovu na Boču	332
Vrbinc Jože, 70-letnik, LD Ig	394	Vešner Drago: Z ženami na izlet v Prekmurje	156
Vrtačnik Mirko, 90-letnik, LD Dole pri Litiji	394	Žnidar Gregor: Lovčevo srce (V spomin Romanu Krapsetu...)	332
Zadravec Ivan, 70-letnik, LD Kog	94		
Zidanič Miljan, 70-letnik, LD Globoko	210		
Zupančič Jože, 80-letnik, LD Podbočje	395		
V tem mesecu praznujejo svoj življenjski jubilej: 43, 94, 152, 210, 271, 327, 395, 458, 518, 576, 632			
Mladi pišejo: 95, 153, 211, 272, 328, 396, 459, 519			
Lovski oprtnik:			
Aubar Edvin: Da bi bilo udobno tudi v dežju in mrazu!	522	Adamič Anton, LD Dolenja vas	218
Avbar Matija: Medved na Medvedjeku	403	Albreht Dolenc Zlata, LZS	279
Janez Planinšek – Eskimo Charlie, Veliki lovec ali Gospodar golega ozemlja	405	Babič Vili, LD Leskovec	639
Birsa Boris: Lovsko presenečenje!	525	Blaško Jožef, LD Hubelj - Ajdovščina	408
Bolčina Gregor: Novi materiali tudi v lovstvu	329	Bogša Janez, LD Tomišelj	465
Cerar Milan: Brkati sinici ob Velenjskem jezeru	44	Bregač Franc, LD Škocjan	337
Puklež	156	Cvelbar Martin, LD Otočec	279
Cortese Dario: Dereze tudi za varen lovčev zimski korak	46	Ferfila Rado Franc, LD Senožeče	337
Černigoj Franc: »Uboga žival, kako je morala trpeti!«	45	Funa Leopold, LD Vrhe - Vrabče	584
Medveda si moraš zaslužiti	633	Gorup Boris, LD Marežige	585
Dovžan Miro: V razmislek...	522	Hrastnik Anton, LD Polskava	100
Ekar France: Ob 80-letnici smrti Jakoba Aljaža	277	Jakomin Anton, LD Žabnik - Obrov	279
14. vseslovenski lovski veleslalom za pokal kristalnega gamsa	398	Jankovič Rajko, LD Velike Lašče	218
Kdo je ustrelil jelena?	579	Jerman Stanislav, LD Škocjan	218
Grl Stanko: Nerazdružljiva kozlička	97	Klement Karel, LD Grad - Kuzma	639
Jakop Breda: Ženski lov	156	Kotnik Jože, LD Podgorje pri Slovenj Gradcu	527
Kemperle Boštjan: Preža v Šviganci	583	Kovačič Žan, LD Martin Krpan - Bloke	465
Kersnik Mitja: Sodelovanje lovcev in ornitologov	463	Lebinger Pavle, LD Litija	159
Kiš Nikola: Župnik, lovec in dobronik	98	Letonja Alojz, LD Dravinja - Majšperk	159
Koprivnikar Bogdan: Trdoživost divjih prašičev proti poškodbam	213	Lipič Emil, LD Ivanovci	408
Korez Silvo: Gamsi z Resenika – najvhodnejši predstavniki svoje vrste pri nas	579	Marka Andrej, LD Log pod Mangartom	527
Krže Blaž: Zanimiv muzej o srnjadi	398	Mojškerc Janez, LD Tomišelj	408
Nagovor Blaža Kržeta ob odkritju skulpture medveda	403	Pfajfar Igor, LD Logatec	639
Proslavili smo 70-letnico ustanovnega člana Kluba prijateljev lova – Celovec	521	Plantan Tone, LD Toplice	584
Kulovec Franc: Lov v znamenju dvojnega abrahama	96	Polak Hinko, LD Tuhinj	218
Srečanje veteranov, »polharjev« in še kaj ...	635	Rituper Aleksander - Sandi, LD Bled	159
Kumer Mirko: Lov na zajce v Srbiji	157	Rozman Martin, LD Šmarna gora	337
Leban Matej: Karukula	331	Šega Stane, LD Grahovo	408
Lepšina Dušan: Smo že trije!	44	Špiler Alojz, LD Begunjsčica	48
Veterani znajo	331	Štamulak Oskar, LD Golavabuka	639
Leskovic Boris: Nimrod, d.o.o., ima jasno začrtano poslovno sodelovanje z lovskimi organizacijami	215	Štrukelj Stanislav, LD Most na Soči	527
Podjetje Gozdič, d.o.o., Slovenske Konjice si prizadeva za odkup še večjih količin uplenjene divjadi	276	Tratnik Franc, LD Udenboršt	527
V Postojni odprta sodobna bolnišnica za male živali	461	Urbanja Evtahij, LD Izlake	585
Nova grafična podoba podjetja Nimrod, d.o.o.	636	Vidovič Ivan, LD Leskovec	639
Likar Marijan: Z motorji na lovski sejmi in golaž	330	Vrhovnik Vinko, LD Izlake	279
Markovič Dragan: Knjižica lovskih šal	464	Zobec Franc, LD Ribnica	408
Mehle Janko: Naenkrat povoženih 15 divjih prašičev	525	Žibret Henrik, LD Bohor	159
Mošnik Marinka: skupno praznovanje ob zgodah in nezgodah »najmlajših«	582		
Naglost Oton: Včasih se nemogoče izkaže za mogoče	333		
Nared Pavel: Jelenjadi na Menišiji po letu 1900	154		
Lovska povezovanja	275		
Uresničena želja	523		
Novak Franc: 30 km za obstreljenim merjascem	214		
Opeka Andraž: Neozaveščenost nekega čebelarja	274		
Ornik Franc: 8 x 60 let v LD Voličina	214		
Pajtler Aleksander: Moji glinasti golobi	404		
Papež Janez: Lovec in fotografija	155		
Pohar Lado: Lovski krst na Toškem Čelu	524		
Poje Jožica: Pravilno ukrepanje rešilo lovčevo življenje	98		
Polončič Ruparčič Helena: Likovna kolonija v lovskem domu v Loškem Potoku	583		
Polovšek Anton: Pohod na Šteharški vrh	100		
Rak Bojan: Sestav tropov jelenjadi vpliva na višino škode	212		
Rodeo Team, d.o.o.: Strelni daljnogled Bushnell, serije Elite 4200	47		
Strelni daljnogledi Bushnell, serije Trophy	99		
Bushnellovi daljnogledi serije Legend	158		
Dvogledi Bushnell Legend Roof	216		
Spektiv Bushnell Trophy	277		
Laserski daljinomeri Busnell YP Scout	333		
Preskusili smo rdečo pikko serije Trophy	405		
Elite 1 – 4 x 24	464		
Daljnogled Bushnell elite E 2	526		
Bushnell Trophy	583		
Yardage Pro	637		
Rotar Franc: S splavarji na Dravi	46		
Ponovoletni ples LD Dravograd	213		
Šipkova knjiga Pesem in jeklo	213		
»Kočeovski medvedi« že drugi skuhal najboljši lovski golaž	406		
Znan po odličnem bograču	407		
Icovi čaj iz kar devetih zdravnih zelišč	461		
Obiskali smo slovite italijanske puškarne	520		
Skrb Skobirjev za puškarsko in lovsko tradicijo	581		
Lovski golaž na Prevaljah	582		
40., jubilejni mednarodni sejem Lorist v Novem Sadu	634		
Rutar Vojko: Ukrajno lovsko društvo ali zadruga za Tolminko	400		
Odmjeitev in razmjeitev okrajnih zakupnih lovišč in OLD Ljutomer	577		
Simetinger Lojze: Gamsi na Paškem Kozjaku	460		
		Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi: 48, 100, 159, 218, 279, 337, 408, 465, 527, 584, 639	
		Lovska kinologija:	
		Bakal Oste: Kar 225 psov iz sedmih držav na 3. državni razstavi	342
		Bauman Miroslav: ŠPP in JZP ptičarjev v Staršah	641
		Deberšek Bojan: 12. državna tekma po umetnem krvnem sledu	161
		Fabiani Leo: Krvosledec – pokazač s prinosilom	528
		Grah Jožef: Praznovanje 30. jubileja LKD in 5. samostojnega dela LKD Koroške	467
		Jakolič Matevž: Uporabnostna preizkušnja po KS v Železnih	468
		Kersnik Mitja: Za čim uspešnejše iskanje in poročanje o krvosledništvu	281
		Opravičilo na del vsebine mojega članka	343
		Oh, to naše krvosledništvo!	586
		Kobal Vladimir: Sežunov memorial – širša poljska preizkušnja (ŠPP) ptičarjev	160
		Košir Katarina: Psi iz LD Borovnica so se uspešno predstavili	409
		KZS: Načrt lovsko-kinoloških prireditev za leto 2007-11-05	101
		Lepšina Dušan: Ali je treba tako?	51
		Pečar Janez: Uporabnostna preizkušnja lovskih psov po umetnem KS	640
		Petek Miran: UP po krvnem sledu v Kočevju	105
		Poljanšek Dejan: UP po krvnem sledu v LPN Pohorje	281
		Specialist za lov na divje prašiče – slovaški gonič (slovensky kopov)	466
		Raspet Anton: Tekmovanje visokonogih goničev treh LKD	105
		Razstava psov in tekma v delu – dokaz kakovosti	530
		Rep Ana: Pes – ljubezen, ki jo je mogoče kupiti, a je treba z njo tudi spoštljivo ravnati!	220
		Selinšek Anton: 9. uporabnostna preizkušnja za nemške prepeličarje	161
		Svetevec Franc: Oh, to naše krvosledništvo!	529
		Šumak Janez: Uporabnostna preizkušnja po KS na Svetini	469
		Po krvnem sledu v Gornjem Gradu	585
		Švegelj - Žnidaršič Damjana: Mednarodna vsestranska uporabnostna preizkušnja za terierje	50
		Klub ljubiteljev psov jamarjev je proslavil 80-letnico	280
		Tekmovanje lovskih terierjev – VUP v spomin dr. Lacknerja	640
		Troha Janko: Lovsko-kinološka dejavnost v LD Udenboršt	51
		Tucovič Branko: Res ni potrebno tako!	162
		»Enostavno iskanje« obstreljenega srnjaka, ki pa ni bilo takšno	219
		Odlično sodelovanje med ZLD in LKD Posavje - Krško	342
		Weber Jane: Uporabnostna preizkušnja v delu po KS na Babnem Polju	640
		Žigon Marko: Iskanje obstreljene divjadi v letu 2006	338
		Žlebnik Slavko: Tokrat smo imeli manj sreče	49
		Predvidena legla lovskih psov: 52, 106, 163, 220, 283, 343, 409, 470, 531, 586, 642	

Foto: L. Skvarča – Diana

Generalna vaja pevcev in rogistov je bila v Tunjicah

Da je bila tako pomembna jubilejna proslava ob 100-letnici organiziranega lovstva v Sloveniji, ki je bila 27. oktobra v Cankarjevem domu v Ljubljani, res dobro organizirana in pri-

pravljena, je bilo treba pravočasno postoriti marsikaj. Ker priprava in organizacija tako obširne proslave ni kar tako, so se vse organizacijske naloge, roko na srce, bilo jih je izredno veliko, začele že takoj potem, ko je bil lani novembra na izrednem Občnem zboru LZ Slovenije v Mariboru imenovan organizacijski odbor, ki ga je z veliko odgovor-

nostjo uspešno vodil predsednik LZS **Bogdan Mahne**.

Poleg članov organizacijskega odbora so morali poleg svojih siceršnjih delovnih zadolžitev nemalo nalog opraviti tudi vsi zaposleni na LZS. Takoj ko je bil v Ljubljani sprejet scenarij za celotno prireditev, napisal ga je priznani televizijski scenarist **Tomaž Letnar**, so lahko stekle

mnoge priprave tudi za izvedbo celotnega kulturnega programa, nad katerim je bdel izvrsten televizijski režiser **Njegoš Maravič**. V dokaj bogatem, zanimivem in privlačnem programu sta poleg znanih slovenskih kulturnikov – baletnega plesalca **Siniše Bukinca**, povezovalcev programa **Dejana Pevčeviča** in **Romane Ša-lehar**, mlade pevke **Ane Vipot-**

Generalne vaje v Tunjicah za proslavo ob 100-letnici LZS, ki je bila 27. 10. 2007 v Cankarjevem domu v Ljubljani, so se udeležili tudi (z desne): Njegoš Maravič, Tomaž Letnar, Gregor Rettinger, Marjan Fortin in Franc Rotar.

Foto: F. Rotar

V Baročni cerkvi sv. Ane v Tunjicah so izjemno lepo donele slovenske lovske pesmi in zvoki lovskih rogov.

nik, priznanega opernega pevcu Ljubljanske opere (tudi lovca) **Marka Kobala**, violinistke **Oksane Pečeny**, **Fake orkestra** in baletnih solistov **Ljubljanske opere** – sodelovala tudi združena slovenska lovsko pevsko zbor **Dekani** in **Medvode** ter **Prekmurski**, **Notranjski**, **Domžalski** in **Štajerski rogisti**.

Štirinajst dni pred lovsko prireditvijo v Cankarjev domu, ki je potekala pod naslovom **100 let v kraljestvu Zlatoroga**, so imeli pevci in rogisti generalno vajo, in sicer v cerkvi sv. Ane v Tunjicah nad Kamnikom. Omeniti velja, da je tamkajšnja cerkev, ki je bila zgrajena leta 1764 po vzorcu cerkve sv. Neže v Rimu, zaradi gradnje – ima namreč kar dva zvonika in za naše kraje tudi nenavadno kupolo – zlasti pa še zaradi svojstvene notranje opreme, nedvomno baročni biser na Slovenskem. Tamkajšnja cerkev, v kateri služi priložni župnik **Pavel Juhart**, tudi član LD Kamnik, je bila za skupno generalno vajo izbrana zato, ker so pod mogočno veliko kupolo res najboljše razmere za dobro petje in igranje. To dobro ve nekaj priznanih slovenskih oktetov in glasbenih skupin, saj so prav v tej cerkvi snemali svoje najbolj uspešne cedeje in kasete. Tako so na generalko v Tunjice poleg lovskih pevcev in rogistov ter opernega pevcu Marka Kobala prišli tudi: prof. **Anton Baloh** – LPZ Dekani in **Janez Čadež** – LPZ Medvode, ki sta dirigirala lovskim pevcem in rogistom, scenarist Tomaž Letnar in režiser Njegos Maravič. Iz Komisije za stike z javnostjo in lovsko kulturo pri LZS, pa predsednik **Marjan Fortin** in člani **Franc Rotar**, **Gregor O. Rettinger** ter **Franc Albreht**. Slednja sta na vaji sodelovala tudi kot rogista.

Da so lovci - pevci in rogisti resno vzeli zaupano nalogo, se je pokazalo že med petjem in igranjem prvih pesmi in skladb. Kako lepo je po cerkvi zadonela lovsko pesem Pozdravljeni, nam lovci vsi ... pa tudi lepe melodije lovskih rogov. Nad lovskim petjem in igranjem sta bila presenečena in navdušena Letnar in Maravič. Med drugim sta iskreno povedala, da se tako kakovostnega kolektivnega petja in igranja ne bi sramovali niti najbolj priznani amaterski in profesionalni slovenski pevski zbori in skupine godbenikov. »... zato nama je bilo v veliko zadovoljstvo delati z lovci pevci in rogisti. Slovenska lovsko organizacija je lahko izjemno ponosna, da ima v svojih

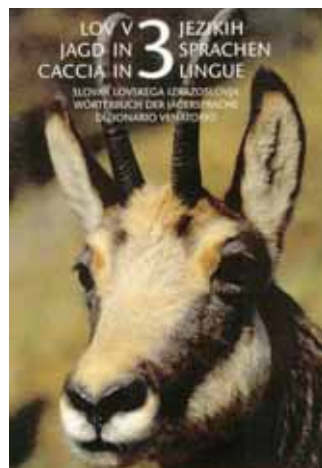
vrstah tudi tako zavzete in kakovostne pevce in rogiste,« je povedal svoje mnenje Tomaž Letnar. S takšnim mnenjem smo bili lovski kulturni ustvarjalci izjemno počaščeni.

F. Rotar

Odmevni novinarski konferenci na avstrijskem Koroškem in v Ljubljani

Predstavitev trijezičnega lovskega slovarja, almanaha Sto let v kraljestvu Zlatoroga in zbirke Grlečevih partitur za lovske rogove

Da bo več desetletij vzorno in tovariško sodelovanje slovenskih lovcev z lovskimi rojaki na avstrijskem Koroškem, člani **Kluba prijateljev lova - Celovec (KPL)**, in s slovenskimi lovci **Društva slovenskih lovcev FJK - Doberdob** na kulturnem

področju in drugih družabnih srečanjih prej ko slej rodilo tudi strokovno sodelovanje, je bilo pričakovati že nekaj časa. Da bi se sicer slovensko govoreči lovci s te in one strani državne meje lažje tudi strokovno izpopolnjevali v drugih jezikih in se lažje sporazumevali z lovci iz različnih jezikovnih okolij in držav, je sredi decembra 2005 zaživela ideja o pripravi trijezičnega lovskega slovarja. Pobudo za izdajo slovarja **Lov v 3 jezikih – Jagd Spachen – Caccia in 3 lingue** (slovensko-nemško-italijansko in z latinskimi strokovnimi izrazi za živali in rastline) je dal Klub prijateljev lova - Celovec.

Pri čezmejnem projektu Inter-

reg IIIA, ki zadeva lovsko tematiko na edinstven način v EU, finančno sta ga podprli EU in avstrijska dežela Koroška, je od samega začetka sodelovala tudi LZ Slovenije. K potrebnemu in tudi dokaj zahtevnemu projektu je KPL - Celovec na avstrijski strani uspelo pridobiti kar nekaj somišljenikov: avstrijsko koroško lovsko organizacijo **Kärntner Jägerschaft** (Koroško lovstvo – KJ), **Slovensko gospodarsko zvezo (SGZ)** v Celovcu, **Copplo Kašo** - Društvo gorskih kmetov doline Bele v Železni Kapli in na slovenski strani območno **Koroško lovsko zvezo (KLZ)**, ki je v projektu zastopala **LZ Slovenije**. Pri izdaji trijezičnega lovskega slovarja, vodja projekta je bil znani zamejski slovenski lovec in cenjeni avstrijski novinar, tudi redni dopisnik Lovca, **Franc Wakounig**, so

strane), bo nedvomno zapisan v zgodovino Kluba prijateljev lova - Celovec. Čeprav oba podpisana že zelo dolgo obveščava o dogodkih lovsko javnost, morava priznati, da tako dobro organizirane in vodene predstavitve in lovske tiskovne konference, kakršni sta bili tisti dan v lovskem dvorcu Mageregg pri Celovcu, še nisva doživela. Več kot 70 lovcev, politikov in naravovarstvenikov se je udeležilo razširjene novinarske konference, ki jo je vodil Franc Wakounig.

Lovski gradič Jagerhof Mage-regg (sedež Koroškega lovstva (KJ) stoji na obrobju Celovca (zgrajen je bil davnega leta 1346) in ga obiskovalci tudi sicer oblegajo zaradi lepote, zanimive arhitekture in notranje opreme, pa tudi zaradi mogočnih stoletnih lip, kostanjev in hrastov. Tudi zato, ker se znotraj ograjenega

Foto: F. Rotar

V Zelenem salonu se je zbralo več kot 60 vabljenih gostov, med katerimi je bila tudi devetčlanska delegacija LZ Slovenije, ki jo je vodil Dušan Leskovec.

poleg lovskih strokovnjakov KPL, Koroškega lovstva – KJ in Društva slovenskih lovcev – Doberdob aktivno sodelovali tudi številni lovski strokovnjaki iz Slovenije, ki so v tem projektu zaoralni ledino. Organizacijsko jih je vodil znani koroški lovec **Dušan Jukič** (Koroška lovsko zveza - KLZ).

Izdaja tako pomembnega lovskega slovarja, ki se je zaradi svoje obširnosti in zahtevnosti res nekoliko zavlekla, nekateri so celo menili, da nikoli ne bo izšel, si je nedvomno zaslužila tudi veliko medijsko pozornost. Tega so se dobro zavedali tudi vsi odgovorni na avstrijskem Koroškem, ki so sodelovali pri projektu. 23. oktober 2007, dan, ko je izšel ta edinstven lovski slovar (žepne izdaje in na 360

prostora giblje številčen trop navadne jelenjadi. V takem, za slehernega lovca in nelovce prečudovitem okolju, je potekalo oktobrsko lovsko srečanje. Poleg lovcev iz KPL, na čelu katerih sta bila priljubljeni predsednik **Mirko Kumer - Fric** in neutrudni **Franc Wakounig**, so bili še: mag. **Braudstatter** iz deželne vlade, **Matjaž Longar**, generalni konzul Republike Slovenije v Avstriji, deželni lovski mojster dr. **Ferdinand Gorton** in tajnik dr. **Ervin Stainer** (Koroško lovstvo – KJ), biolog **Horts Leitner**, **Peter Krištof**, Koroška kmetijska zbornica, zbornični svetnik **Franc Jožef Smrtnik**, **Janez Kaiser**, Okrajno glavarstvo Velikovec, **Karel Hren** (SGZ) in drugi. Na predstavitvi je bila tudi 9-članska delegacija LZ Slove-

Foto: F. Rotar

S svojo prisotnostjo je pomen trijezičnega lovskega slovarja dokazal tudi Matjaž Longar, generalni konzul Slovenije v Avstriji. Ob njem sta Blaž Krže in Boris Leskovic.

nije, ki jo je v odsotnosti predsednika LZS **Bogdana Mahneta** vodil **Dušan Leskovec**, član UO LZS in predsednik KLZ. Na avstrijsko Koroško so prišli tudi priznani slovenski lovski strokovnjaki in soavtorji v trijezičnem slovarju, **Blaž Krže**, **Edo Krašna** in **Boris Leskovic** ter drugi, ki so prav tako aktivno sodelovali pri nastajanju tega knjižnega dela. Novinarske konference na avstrijskem Koroškem se je udeležilo tudi nenavadno veliko avstrijskih novinarjev. Kar devet novinarjev avstrijskih časopisnih hiš in ekipa državne televizije ORF je bila tam. Prisotna je bila tudi revija Lovec. Skratka, lovski slovar je bil v Avstriji deležen velike medijske pozornosti.

Vsi govorniki na predstavitvi lovskega slovarja so si bili enotnega mnenja, da mala žepna knjiga ne bo samo v veliko pomoč različno govorečim lovcem pri njihovem poslanstvu in čezmejnem sodelovanju, ampak jih bo učinkoviteje povezovala tudi strokovno. Nad izidom slovarja je bil še posebno navdušen **Mirko Kumer**, ki je ob zaključku slavnostnega kosila nagovoril lovske prijatelje iz Slovenije. »S to knjigo bo nedvomno še bolj prepoznavna tudi naša slovenska manjšina in lovstvo na avstrijskem Koroškem,« je srečen podaril Kumer. **Franc Wakounig** pa je posebej za Lovca odkrito povedal: »Če k projektu ne bi pristopila LZ Slovenije s svojimi priznanimi lovskimi strokovnjaki, trijezičnega lovskega slovarja verjetno nikoli ne bi bilo. Čeprav so nekateri pri nas na avstrijskem Koroškem, baje tudi v Sloveniji pričakovali, da bo slovar na hitro nared, temu ni bilo tako.

Kot se je izkazalo, ti ne vedo, kako tak slovar sploh nastaja. Že pred dobrim letom je bil celoten material za slovar zbran. Največ dela nam je vzelo usklajevanje pravih izrekov za posamezne živali. Medtem ko pri imenovanju živali, rastlin in lovskega orožja v nemškem in slovenskem jeziku skoraj nismo imeli nobenih težav (tudi s strokovnimi latinskimi imeni ne), pa smo imeli ne malo težav pri izrazih v italijanskem jeziku. V Italiji namreč nimajo tako bogatega besednjaka v lovstvu za živali in rastline, kot ga denimo imamo na nemško govorečih območjih in v Sloveniji. Tudi sam sem prepričan, da bomo z lovskim slovarjem lovci s te in one strani meje te laže premagovali in se še bolj povezovali in da bo lovcem v veliko pomoč tudi na lovu,« je prepričan Wakounig.

Foto: B. Leskovic

Utrinek z novinarske konference v Ljubljani, ki jo je vodil Marjan Fortin.

V Ljubljani, v prostorih LZS, pa je bila na novinarski konferenci, ki jo je vodil novinar **Marjan Fortin**, v okviru zadnjih priprav na proslavo ob 100-letnici Lovske zveze Slovenije, organizirana (25. 10. 2007) predstavitev kar treh knjižnih del, ki so izšla pred proslavo v Cankarjevem domu. Poleg trijezičnega lovskega slovarja je dr. **Marijan Toš** novinarjem predstavil jubilejni almanah *Sto let v kraljestvu Zlatoroga* oziroma 33. knjigo Zlatorogove knjižnice, ki obsega krajši zgodovinski pregled dogajanj v naši organizaciji v tem obdobju in katerega avtor je on. Knjiga je zaradi dvojne vloge, ki jo predstavlja, reprezentančnega videza in velikega knjižnega formata ter s povzetkoma v angleškem in nemškem jeziku, saj so jo po proslavi gosti ponesli v druge dele Evrope. Toš je novinarje obvestil tudi o izidu **zbirke skladb za lovske rogove Jožeta Grleca** z naslovom **Pozdrav rogistov**. Zbirko je izdal KUD Prekmurski lovski rogisti ob 7. obletnici smrti tega skladatelja. O tem knjižnem delu smo v Lovcu že pisali. Od knjižnih del je **Franc Wakounig**, kot vodja projekta **Trijezični slovar lovskega izrazoslovja**, našim predstavnikom tiska in elektronskih medijev predstavil še to žepno knjižico.

Toda jasno je bilo videti, da je novinarje v prostore Lovske zveze Slovenije bolj pritegnila predvsem napoved v vabilu, da bodo lahko ob tej priložnosti dobili od predstavnikov LZS odgovore na vprašanja, zakaj grenak priokus pri pripravah na proslavo in političnih dogodkih, povezanih z arogantnim ravnanjem oblasti. Le-ta kljub danim obljubam pred-

stavnikom LZS v medsebojnih pogovorih pa tudi po posredovanih pisnih predlogih na resorni ministrstvu ni upoštevala nobene želje LZS. Na vprašanja jim je odgovarjal predsednik LZS **Bogdan Mahne**, ki je med drugim tudi povedal, da zaradi nesoglasij v lastnih vrstah naša organizacija zadnja leta izgublja dolgoletno trdnost in enotnost. »Vsemu je osnova politika, čeprav smo ena izmed najštevilčnejših nevladnih in nepolitičnih organizacij, kar skušajo posamezniki, tudi iz lastnih vrst, spretno izkoriščati za svoje interese,« je povedal.

Poleg novinarjev in že omenjenih govornikov so se seje udeležili tudi dr. **Erwin Steiner**, predstavnik Koroške lovske zveze, Avstrija, predsednik KPL - Celovec **Mirko Kumer**, predstavniki Društva slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine – Doberdob s svojim predsednikom dr. **Egonom Malalanom**, koordinator CIC za srednjo in jugovzhodno Evropo **Veljko Variočak**, **Dušan Jukič**, predsednik odbora LZS za kulturo **Gregor O. Rettinger**, podpredsednik LZS **Branko Kurnik** in **Marko Petretič**.

F. Rotar in B. Leskovic

Zbor praporov gorenjskih lovskih družin v počastitev 100-letnice lovstva na Slovenskem

V organizaciji **Zveze lovskih družin Gorenjske** je bila 15. septembra 2007 v Bohinju slavnost v počastitev 100-letnice lovstva na Slovenskem pod imenom V kraljestvu zlatoroga. Prireditelj se je odločil, da bo na simboličen način opozoril na velik dogodek in njegov pomen, ko so pred 100 leti ustanovili prvi Slovenski lovski klub. Zato je srečanje praporov gorenjskih lovskih družin potekalo v skoraj mističnem okolju, Pod Skalco ob Bohinjskem jezeru, kjer se glasovi lovskih rogov in pevcev harmonično in akustično odbijajo od veličastnega skalnega balvana, ki se pne nad prireditvenim odrom in nato potujejo daleč preko Bohinjskega jezera.

Praporščaki gorenjskih lovskih družin in njihovi lovski tovariši so se v čudovitem vremenu zgrijali proti prireditvenemu prostoru ob Bohinjskem jezeru. Ob vstopu Pod Skalco, v prireditve-

no areno, ki so jo družno lepo uredili člani Turističnega društva Bohinj in lovci LD Bohinjska Bistrica ob pomoči Občine Bohinj, je vsak obiskovalec prejel smrekovo vejico, ki si jo je zataknil za klobuk, in dobil kozarček z domačim napitkom.

Prireditve se je začela z melodijo lovskih rogov, s katero so pozvali praporščake, da so se zbrali v vrsto in se pripravili za slovesni prihod na prireditveni oder.

Prireditve se je uradno začela z državno himno, ki jo je občuteno zapela sopranistka **Janja Hvala**. Sledil je pozdravni govor **Petra Belharja**, predsednika ZLD Gorenjske, v katerem se je spomnil, da je minilo 229 let, ko so se štirje možje iz Bohinja prvič povzpeli na Triglav, najvišjo in mistično goro v deželi Zlatoroga; med njimi je bil tudi lovec. Oktobra je minilo 100 let od ustanovnega občnega zbora Slovenskega lovskega kluba, zato gorenjski lovci z zborom praporov želijo prispevati svoj del k spominjanju na ta dogodek in se zahvaliti dosedanjim generacijam slovenskih lovcev, ki so lovstvo pripeljali na visoko etično in naravi prijazno raven. Belhar je opozoril, da so naloge, ki so si jih pred 100 leti lovci zadali na ustanovnem občnem zboru, še vedno aktualne: neprestano moramo dokazovati, da smo pravi zaščitniki narave, se stalno izobraževati v lovstvu, varovati moramo slovenski narodni značaj dežele. Da pa bomo te naloge lahko opravljali, moramo imeti enovito in složno vseslovensko lovsko organizacijo. Zdajšnje stanje na področju organiziranja slovenskega lovstva je spolitizirano zaradi novega lovskega zakona. Za doseganje parcialnih interesov ozkih krogov so oslabili done-

Prizorišče prireditve Srečanje praporov lovskih družin ZLD Gorenjske je nosilo aktualen podnaslov Sto let v kraljestvu Zlatoroga. S tem dogodkom je omenjena območna zveza dodala svoj videen prispevek k slavnostni 100-letnici slovenske lovске organizacije.

davna zgledno enotnost slovenskih lovcev. Lovci smo namreč v stoletnem delovanju dokazali, da smo sposobni doseči vse cilje ustanovnega občnega zbora. Nepristano vsiljevanje privatizacije lovstva v zadnjih letih pa bo lahko hitro izničil napredek v lovstvu in loviščih, ki je temeljil na prostovoljnem delu in dobri organizaciji ter izobraževanju članstva lovskih družin.

Pozdravnim besedam P. Belharja je sledila osrednja točka – mimohod praporščakov s prapori. Naj omenimo, da so se vsi prapori gorenjskih lovskih družin prvič zbrali v Ribnici leta 1994 ob jubilejni proslavi ribniško-kočevskega lovstva. Tako je bilo to srečanje praporščakov drugo po vrsti.

Praporščaki so prihajali na oder v časovnem zamiku, tako da je povezovalc v nekaj stavkih predstavil lovsko družino, iz katere prapor je prihajal na pri-

zorišče, kdaj ga je razvila in razložil simbole, upodobljene na praporu, saj ga je praporščak razpel, da so bili simboli lepo vidni. Zatem je praporščak postavil prapor v stojalo in odšel z odra. Prvi je bil na vrsti prapor **ZLD Gorenjske**, po abecednem redu pa so si sledili prapori gorenjskih lovskih družin: **LD Begunjskičica, LD Bled, LD Bohinjska Bistrica, LD Dobrča, LD Gorenja vas, LD Jelovica, LD Jesenice, LD Jezersko, LD Kranjska Gora, LD Križna Gora, LD Kropa, LD Kravavec, LD Nomenj - Gorjuše, LD Poljane, LD Polhov Gradec, LD Selca, LD Sorica, LD Sorško polje, LD Sovodenj, LD Stara Fužina, LD Stol, LD Storžič, LD Šenčur, LD Škofja Loka, LD Tržič, LD Udenboršt, LD Železniki**. Manjkali so prapori **LD Dovje - Mojstrana, LD Jošt in LD Žiri**.

Med prihodom in predstavljanjem praporov je povezovalc **Langus** prebral besedilo o nastanku in pomenu prapora na sploh in o vlogi lovskih praporov, ki so dandanes prevladujoč simbol vsake lovске družine in sestavni del lovskih šeg in običajev. Če na kratko povzamemo, so v naši zgodovini slovenski lovski prapori dokaj mlad simbol neke LD, saj so se pojavili šele po drugi svetovni vojni, ko je bil ukinjen zakupni sistem lova in ko je bilo uveljavljeno zdajšnje načelo društveno organiziranega lovstva in združevanja lovcev v lovске družine. Lovski prapor je tako mlad, da ga v svoji zbirki različnih praporov nima niti Narodni muzej v Ljubljani.

Glavni slavnostni govornik na

prireditvi je bil **Bruno Skumavc**, nekdanji dolgoletni ugledni in nadvse spoštovani predsednik Lovske zveze Slovenije. Njegov govor je zaradi aktualne vsebine pozorno poslušal prav vsak udeleženec srečanja. Zadeval je bistvene probleme in dosežke slovenskega lovstva. Izrečno in z žalostjo je opozoril na dandanes odsotno, nekdanj pa tako trdno enotnost slovenskih lovcev. »Prav enotnost in zavzetost za skupno premagovanje ovir, katere so usodni dogodki pretekle stoletne narodove zgodovine postavljali tudi lovstvu, je ključno prispevala, da smo lovci lahko dosegli tako vidne rezultate v okviru organizacije kot tudi v loviščih, da nam jih zavida vsa evropska sosesčina,« je poudaril govornik. V govoru je predstavil tudi številne dobre in vsiljene slabe rešitve vplivanja na dinamiko divjadi v naravnem okolju. Naravi vsiljene človekove akcije je le-ta sama zavrnila in spomnil je na neuspešne naselitve poljskih zajcev na Gorenjskem, ki so jih pripeljali s Češke in Vojvodine, pa na le delno uspešno naselitev muflonov in damjakov (izkazala se je le naselitev muflonov, ki so obstali samo v manjših kolonijah), vsiljevanje republiške strategije, da je življenjski prostor jelenjadi samo na Kočevskem in Notranjskem. Za zmanjšanje številčnosti gamsjih tropov za 2/3 so bile vzrok gamsje garje, ki so povsem uničile kolonijo kozorogov v Karavankah. »S ponosom pa se lahko pohvalimo z mnogimi dosežki,« je poudaril. Najpomembnejše je bilo zakonsko uveljavljeno načelo, da je divjad ljudska dobrina, da lahko lovi vsak, ki izpolnjuje določene pogoje in da se morajo sredstva, pridobljena iz lovišča, vračati nazaj v lovišče. Poleg tega imamo v Bistri enega najlepših lovskih muzejev v Evropi, v Zlatorogovi knjižnici je izšlo 32 leposlovnih in strokovnih del, ustanovljena je bila dopisna šola za lovске tehnike (lovске mojstre), več kot 600 članov je vključenih v lovске pevске zборе in skupine rogistov, imamo odlične lovске kinologe, naša lovišča so vzorno urejena. In nenazadnje smo lovci aktivno sodelovali pri osamosvajanju Slovenije. V svojem nagovoru je Skumavc opozoril tudi na slabe rešitve zadnjega lovskega zakona iz leta 2004. Medtem ko je lovski zakon iz leta 1976 poveril gospodarjenje z divjadjo lovcem, je država obdržala nadzor. Novi zakon je načrtovanje in lovsko stroko poveril Zavodu za gozdo-

Praporščaki prihajajo ...

ve. Lovski zvezi pa je zaupano izobraževanje lovcev, lovska kinologija, kultura in nekaj organizacijsko-operativnih opravil. Območna združenja upravljavcev lovišč v javnem interesu nadzirajo odstrel, za izvrševanje načrtov in uspešno gospodarjenje pa so odgovorne lovske družine (LD) in državna lovišča (LPN). Zdaj upravljajo z divjadjo štirje samostojni stebri. Slavnostni govornik je bil v zaključnem delu govora kritičen tudi do lovcev samih. »Velik del krivde nosimo,« je rekel, »da še ni konsolidirana naša temeljna organizacija in da še niso podeljene koncesije.« »Medtem ko se mi kregamo med seboj, iščemo dlako v jajcu in nasedamo raznim populizmom, se že pripravlja novela zakona, ki ustvarja ugodne razmere za privatizacijo lovišč. Po tej noveli naj bi se zmanjšala minimalna velikost lovišča in skrajšala zakupna doba. V kratkem bi s preplačevanjem najboljša lovišča prešla v roke tujcem in novopečenim domačim bogatašem. Domači lovec pa bo pokoren sluga, tako kot pred sto leti!«

Zadnji stavek je bil. »Nikar ne dovolimo, da pride do stanja, ko bi nas morali reševati pogumni narodnjaki Hribarjevega in dr. Lovrenčičevega kova!«

Bruno Skumavc je bil za svoj govor deležen izjemno dolgotrajnega aplavza, ki ni bil le oris neke poti, temveč tudi poziv k spremembi našega dosedanjega ravnanja. Upamo, da bo spremenil predvsem ravnanje tistih posameznikov med nami, ki slabijo lovsko organizacijo, in spodbudil pogumne, da bodo zastavili svojo besedo in dejanja za zaustavitev plazu, ki se je že sprožil.

V kulturnem programu tega dogodka so sodelovali pevci Škofjeloškega lovskega pevskega zbora in Bohinjski rogisti.

Idejno zasnovano vsebino prireditve in ime prireditve *V kraljestvu Zlatoroga* je dala **Sely De Brea Šubic**. »Legend in drugih delov literarnega bogastva, ki jim je objekt čarobni bajeslovni Zlatorog, lov in lepote naše domovine, se premalokrat zavemo in jih tudi premalo spoštujemo. Zato naj bo srečanje praporov in zbor gorenjskih lovcev v deželi Zlatoroga prilika spoznati vsaj delček tega našega literarnega bogastva,« je napisala Sely De Brea Šubic v veznem besedilu, ki ga je napisala za celotno prireditev, odlično pa ga je prebiral povezovalc Langus.

»Pravljica o Zlatorogu govori

Slavnostni govornik je bil **Bruno Skumavc**.

o prastarem liku svetega, divjega belega kozla Zlatoroga, ki vodi svojo čredo belih koz po zelenih pašnikih Triglava. Čuvajo ga dobre bele žene. Nesmrten je, ker uživa čudotvorno triglavsko rožo, ki zraste iz njegove lastne krvi. Sporočilo te bajke je svarilo pred grobim nepremišljenim posegom človeka v naravo. Za ljudstva pradavnine je imel ta mit velik pomen. Izumirajočo žival so proglasili za sveto, da bi jo ohranili. Podobno kot vdira v našo podzavest mit o Zlatorogu, ima enak vpliv dovršena umetniška beseda. Daje nam tudi misliti, kakšna je bila nekoč kulturna krajina in kako je sodobni človek porušil naravno ravnatežje.«

Med izmenjajočim petjem in igranjem rogistov je povezovallec prebiral krajše odlomke iz del Stanka Lapuha Črni svatje, Janeza Jalna Bobri, F. S. Finžgarja Na petelina, Ivana Tavčarja V Zali in drugih. Končal je z dvema citatoma:

»Katoliki gredo vsaj enkrat letno k spovedi, ob veliki noči, nekateri lovci bi pa bi to morali

narediti ob koncu lovske sezone, pa še ne bi bilo dovolj, marsikomu bi bil potreben celo misijon.«

»Pravijo, da je ljubezen do lova človeku vrojena. Če je tako, sem prepričan, da je veselje nad življenjem na prostem, z nehom za streho in zemljo za mizo del istega čustva. To je človek, ki se vrača k naravi.« – Ivan Tavčar

S temi besedami je bil sklenjen program in sledile so pozdravne besede številnih gostov.

Na koncu se je predsednik ZLD Gorenjske Peter Belhar zahvalil izvajalcem programa in vsem sponzorjem, ki so pomagali pri prireditvi. Zahvalil se je generalnemu pokrovitelju prireditve Cestnemu podjetju - Kranj, izpostavil je pomoč Občine Bohinj in Turističnega društva Bohinj ter domače LD Bohinj. Naštel in zahvalil se je trinajstim lovskim družinam, ki so za pogostitev prispevale divjačino.

Lovski rogovi so zatrobili, praporščaki so med njihovim igranjem odnesli prapore z odra in se v areni razvrstili v polkrog za fotografiranje. ZLD Gorenjske je sklenila založiti in natisniti katalog praporov gorenjskih lovske družine.

Sledilo je družabno srečanje z brezplačnim divjačinskim golažem in dobro kapljico.

Prireditev ocenjuje, da se je dogodka udeležilo okrog 300 lovcev in njihovih prijateljev. Prireditev je potekala na visokem nivoju, izzvenela je slavnostno in je kot taka uspela. Pozneje je bilo mnogim lovcem žal, da se niso udeležili prireditve, mnogi pa so bili tudi kritični, kajti menili so, da za udeležbo na tem

dogodku v LD niso vodili nobene akcije. Toda prireditev odgovarja: ZLD Gorenjske ni imela namenjena pripraviti množičnega zbora vseh gorenjskih lovcev. Z zborom praporov smo želeli le dodati svoj prispevek k praznovanju 100-letnice lovstva v Sloveniji. Pri pripravi in izvedbi prireditve so imeli levji delež Peter Belhar, Sely De Brea Šubic, predsednica Komisije ZLD Gorenjske za izobraževanje, kulturo ter stike z javnostjo, in strokovni tajnik te območne zveze Janko Troha. V imenu vseh gorenjskih lovcev: »Hvala jim!«

Rok Gašperšič

Strokovni razgovor o lovskem načrtovanju v LD Jezersko

Oktober (2007) je LD Jezersko pripravila predavanje oziroma razgovor o t. i. lovskem načrtovanju, povezanim z letnim gospodarsko-gojitvenim načrtom in obveznostmi, povezanimi s tem. Vabilu za predavatelja se je odzval uni. dipl. inž. **Miran Hafner** z Zavoda za Gozdove, OE Kranj, ki je še posebej zadolžen za to področje lovstva. Imenovani je odlični poznavalec stanja v gozdu in strokovnjak, ki med drugim pravkar končuje strokovno knjigo o slovenski jelenjadi.

Temeljno izhodišče tematike in vprašanj je bilo predvsem, koliko časa bo še trajalo tako povečevanje predpisane odstrela jelenjadi pa tudi srnjadi. Doslej je LD še nekako sledila zahtevanemu izvrševanju predpisane odstrela, zdaj pa iz leta v leto postaja to za lovce vse težje in težje. Bistveno vprašanje je bilo, kaj se bo zgodilo, če načrt odstrela ne bo mogel biti uresničen. Bo to vplivalo na poravnava škode od divjadi, če se bo le-ta vseeno občutno povečala? Hafnerjevo pojasnilo in odgovor sta bila, da če načrta na širšem upravljalškem območju ne bo mogoče (zaradi objektivnih razmer) uresničiti, se bo načrt odstrela začel prilagajati takemu stanju, t. j. številčnosti populacije te divjadi. Ne nazadnje tudi podnebne spremembe očitno povzročajo, da se nižinska divjad vse bolj širi v višja območja. Nadalje tudi hitro zaraščanje pašnih površin povzroča posledice. Na posvetu je bilo rečeno tudi za srnjad, da pri njej nikakor ne moremo primerjati razmer iz nižinskih območij

Bruno Skumavc in Sely De Brea Šubic po koncu prireditve v Bohinju

Vae foto: R. Gašperšič

Miran Hafner (levi) kot pooblaščen strokovnjak ZGS je med predavanjem v lovskem domu na Jezerskem članom LD Jezersko odgovarjal na postavljena lovska vprašanja. Spregovoril je tudi o aktualni problematiki težavne realizacije letnega odstrela jelenjadi na tem območju.

z razmerami v gorskih območjih, saj se v slednjih očitno zmanjšuje številčnost vrste. Vzroki temu so že omenjene zahtevne podnebne razmere, ki vplivajo na prezimovanje, pa tudi ris ji ne prizanaša, če se pojavi v lovišču. Obstaja še nekaj drugih vplivov, kar vpliva negativno in moteče, da se ponekod srnjad opazno redči. Za tamkajšnji načrtovani regijski park je bilo tudi jasno rečeno in pojasnjeno, da ne vpliva omejitveno pri gospodarjenju s prostoživečo divjadjo ali z lovsko dejavnostjo, ampak bi lahko glede tega le pričakovali določeno pomoč države, še posebno pri ohranjanju in varovanju divjadi ter razvijanju varstva narave.

Menimo, da so taka strokovna srečanja izjemno pomembna, kajti ob takih priložnostih je mogoče neposredno pojasniti vse sprotne nejasnosti s strani zakonskega načrtovalca letnih načrtov in morebitnih popravkov srednjeročnega lovskogospodarskega načrta. Taki strokovni posveti so tudi sestavni del programa dela LD Jezersko, zato za člane obvezni. Na takih posvetih ne rešujemo le aktualnih dejstev in odgovarjamo na vprašanja, ampak osvežimo in dopolnimo potrebno lovsko znanje.

F. Ekar

Izšel je drugi zvezek Grlečevih skladb za lovske rogove

V leto praznovanja 100-letnice organiziranega delovanja slovenskih lovcev se lepo umešča izid novih Grlečevih skladb.

Ves čas po njegovi smrti, umrl je 30. septembra 2000, je v vrstah Prekmurskih rogistov, ki jih že več let uspešno vodi **Rudi Slo-govič**, tlela želja, da bi zbrali in izdali popolno zbirko njegove bogate zapuščine. Ker so bile skladbe raztresene po različnih mestih, tudi v zamejstvu, je bila

bojazen, da bi se porazgubile ali bi si jih prisvojili drugi. Po IV. Grlečevem memorialu, 1. 10. 2004, smo se razšli s sklepom, da jih bomo zbrali, uredili in pripravili za tisk. To smo tudi uresničili in o tem takrat tudi pisali v naši reviji.

V letošnji oktobrski številki je bil objavljen članek glavnega urednika Lovca dr. **Marjana Toša**, v katerem dokumentirano poroča o Grlečevi življenjski poti, šolanju, glasbenem udejstvovanju in skladateljski ustvarjalnosti, posebno v zadnjem desetletju življenja. Za njim je ostal obsežen opus skladb in številni zbori rogistov po Sloveniji, ki so se zgledovali in ustanavljali po zgledu nastopov Prekmurskih rogistov, ki jih je Grlec ustanovil že leta 1972 in vodil vse do svoje smrti. To je bil prvi tovrstni zbor v Sloveniji in takratni Jugoslaviji. Ker je bilo o njegovi življenjski poti napisanih že veliko člankov, nam preostane le, da napišemo nekaj o Grlecu, kakršnega smo poznali in doživljali zasebno, ko ni imel dirigentske palice v roki.

S profesorjem sva se spoznala že v mojih dijaških letih. Bil sem njegov učenec, vendar glasbenega šolanja nisem končal zaradi razlogov, o katerih sem pisal v eni od svojih knjig pa tudi v Lovcu. Najini stiki so se prekinili za nekaj let. Pozneje, ko se je upokojil, se je večkrat oglasil v moji ordinaciji, vendar ne kot bolnik. Zatrjeval mi je, da ni bil nikoli resneje bolan, z ženo sta preventivno hodila v Zdravilišče Radenci. Ko sta prišla in se nastanila, se mi je občasno javil, da sva malo poklepetala. Bil je prijeten sogovornik, iskrivih misli, poln dovtipov, šal, da sem ga bil vedno vesel. V vzdušje, ki je običajno v ordinacijah, mi je prinesel ščepec vdreine.

Kot dober pedagog je vedel, da v skupini rogistov, ki jih je poučeval, nima šolanih in ne poklicnih glasbenikov, zato je med vajo z njimi ravnal prizanesljivo, mehko, da mu ne bi ušli. Nikoli ni povzdignil glasu ali kazal nestrpnosti. Če je kateri zgrešil noto, se je le skremžil in vaja se je nadaljevala.

Vedno je pil kavo in vinjak. Ko smo vstopili v gostilno, je takoj naročil: »Kavo in tinjak, prosim!«

»Vinjak, mislite?« je vprašal natak, če ga ni poznal.

»Tinjak sem rekel, jaz ga tičem, ker se že dolgo poznavam, ti pa ga lahko vičeš.«

»Deci ga prinesem?«

»Kar meni ga prinesi. Tinjak se deci ne daje.«

»Pametno vozi!« je rad rekel šoferju, če je ta naglo zaviral, »voziš kulturo, ne krompir!«

Ko smo stali pred prednostno cesto in so drveli avtomobili kar mimo, ne da bi se lahko vključili v promet, je rekel: »Kaj tu nima kultura prednosti?«

Po soboških ulicah se je vozil po opravih s kolesom do poznih starostnih let. Čim me je zagledal, ko sva se slučajno srečala, se je ustavil. Obraz mu je žarel v veselosti, bil je poln optimizma. Po izmenjavi kratkih novic mi je vedno povedal še najnovejši »vic« in se prav od srca nasmejal.

Ob izidu prvega zvezka njegovih skladb, leta 1993, mi je izročil izvod iz besedami: »Da ga boste imeli na svoji knjižni polici.« Na notranji strani platnic je bil prilepljen list, na katerega je lastnoročno zapisal: »Pošiljam vam moje skladbe za lovske rogove, 50 jih je v tem izdanju. Prilagam tudi strokovno mnenje univ. prof. Jožefa Zagorca v Ptujju ...« Članek z oceno je izšel v Ptujskem tedniku februarja

Planinska zveza Slovenije podelila Lovski zvezi Slovenije zlati častni znak PZS

Planinska zveza Slovenije je ob praznovanju 100-letnice organiziranega delovanja slovenskega lovstva izročila LZS **zlati častni znak** **Planinske zveze Slovenije**, ki ga je predsednik PLZ, mag. **Franc Ekar** 27. 10. 2007 v Hotelu Union izročil predsedniku LZS **Bogdanu Mahnetu**.

V utemeljitvi je bilo rečeno, da je bilo sodelovanje planinstva in lovstva skozi stoletje odlično, dopolnjeno s skupno skrbjo za ohranjanje planinskega in gorskega sveta, pa tudi s skupnim spoštovanjem vsega rastlinstva in živalstva v gorah. »*Slovenski lovec*«, je poudaril Ekar, »je bil tudi pred 229 leti ob štirih srčnih možeh, Slovincih, na vrhu Triglavu kot prapristopnik. Tudi severno Triglavsko steno in druga ostenja so naši lovci premagali prvi, zato jih je težko razlikovati od drugih planincev in alpinistov. Čeprav povsem z drugimi željami in cilji so tako nevede postavljali v preteklih stoletjih prve temelje sodobnemu alpinizmu, pa tudi alpskemu smučanju. Veliko lovcev je bilo članov planinske gorske reševalne službe, ki se ponša z najpopolnejšo »dušo srčnosti«.

»Tudi veliki planinci, velike osebnosti, kot so bili Fran Seleški Finžgar, dr. France Avčin, dr. Miha Potočnik in tudi sodobniki mlajše generacije,« je dodal, »so bili tako kot svetovljan in alpinist smučar Davo Karničar, izjemni lovci. Tudi dr. Julius Kugy je opeval in opisoval slavo in preudaren lik slovenskega lovca.« Ekar je izrekel LZS vse priznanje za vsestransko delo in poslanstvo, ki ga člani LZS opravljajo v javnem interesu, v prid aktivnega ohranjanja prostoživečih živali, pa tudi pri izvajanju naprednih in sodobnih vzgojno-strokovnih procesov za nove mlade generacije. Zavzel se je za nadaljnje odlično sodelovanje obeh organizacij in iskreno čestital LZS ob visokem jubileju.

B. L.

1996. Zdajšnja izdaja je v reprezentativni knjižni obliki, enciklopedičnega formata – z naslovom **Jože Grlec, Pozdrav rogistov** – vključila 164 skladb, ki jih je strokovno uredil in napisal spremne besede strokovni vodja Prekmurskih rogistov **Stanko Peterka**.

Ugledna knjiga ima besedilo v treh jezikih: slovenskem, nemškem in angleškem, da bo dostojno in lažje ponesla glas v Evropo in svet obvestila o naši ustvarjalnosti na področju lovske kulturne dejavnosti.

Kot kapelnik je bil pred zborom zresnjen, vzravnal, dostojanstven, ves predan vodenju glasbene skupine. Bil je natančen in vester na svojem področju, zasebno pa povsem spremenjen. Lovstvu je bil predan. Iz svojih lovskih pohodov je znal izveči doživetja in jih oblikovati v zaokrožene zgodbe, polne iskriivosti in humorja, o katerih mi je tudi rad pripovedoval.

S svojo glasbeno ustvarjalnostjo, bil je najbolj plodovit komponentist v Evropi na tem področju, je zapolnil vrzel v naši stoletni dejavnosti na področju lovske kulture, kjer mu pripada spoštljivo mesto.

Lojze Števanec

Prvo lovsko tekmovanje v streljanju s kratkocevnim lovskim orožjem v ZLD Novo mesto

Zveza lovskih družin **Novo Mesto** je 29. 9. 2007 organizirala 1. tekmovanje s kratkocevnim lovskim orožjem. Tekmovanje je bilo posvečeno praznovanju 100-letnice slovenskega lovstva in zato odprto tudi za nečlane te območne zveze, ki so se ga tudi udeležili v večjem številu. To kaže, da si lovci želijo sodelovati in biti prisotni na takšnem tekmovanju, izstopi nekatere LD iz članstva območnih lovske zvez pa se vedno bolj izražajo kot posledice hotenja vplivnejših posameznikov. Tekmovanje je potekalo ob vrhunskem vodenju sodnikov z mednarodnimi licencami, tudi začetno spoznavanje te zvrsti strelskega tekmovanja, ter poglobljeno izobraževanje o varni uporabi tega orožja, ki je med lovci že zelo razširjeno.

Na tekmovalni strelni liniji je svoje poslanstvo odlično opravil

Skupinska fotografija tekmovalcev, sodnikov in organizatorjev prvega strelskega tekmovanja s kratkocevnim orožjem

mednarodni strelski sodnik **Rudolf Premzl**, oceno tarč je vodil **Anton Lesar**, za računalniško obdelavo pa je poskrbel **Branko Lesar**. Pomočniki na strelski liniji so bili **Mihael Omahen**, **Štefan Kek** in **Jože Zupančič**.

Tekmovanje je potekalo na strelišču LD Dobrnič, ki ji je organizacija odlično uspel, ob pomoči strokovne službe ZLD, državnih sodnikov in tehničnega osebja ter še posebno referenta za strelstvo pri ZLD, **Ernesta Mežana**.

Tekmovanja se je udeležilo 22 tekmovalcev s pištolo poljubnega kalibra in 17 tekmovalcev z revolverjem. Tekmovalcem, ki so nastopili v obeh disciplinah, se je štel tudi rezultat kombinacije. Rezultati so bili za lovce presenetljivo dobri.

Rezultati tekmovanja s kratkocevnim orožjem: PIŠTOLA:

1. Mihael Omahen	175
2. Igor Kozmelj	171
3. Jože Kastelic	140

REVOLVER:

1. Mihael Omahen	177
2. Igor Kozmelj	174
3. Ivan Slak	155

KOMBINACIJA:

1. Mihael Omahen	352
2. Igor Kozmelj	345
3. Jože Kastelic	277
4. Ivan Slak	274
5. Jože Godina	248

Na koncu tekmovanja so najboljši trije posamezniki v streljanju s pištolo, revolverjem in v kombinaciji dobili pokale in medalje. Izročili so jih starešina LD Dobrnič **Anton Perpar**, predsednik ZLD Novo mesto **Miha Božič** in referent za strelstvo pri ZLD Novo mesto **Ernest Mežan**.

Po končanem tekmovanju so organizatorji razdelili tudi bilten z vsemi pomembnimi in potrebnimi podatki ter rezultati, ki je bil opremljen tudi s številnimi fotografijami. Poslali so ga vsem LD iz ZLD Novo mesto, v roke pa so ga dobili tudi prvi trije tek-

27. septembra zbrali v graščini Novo Celje pri Žalcu, da bi se srečali, spoznali med seboj, pogovorili o že prehojeni poti ter o prihodnosti, ki za našo organizacijo ni najbolj bleščeča. Številni lovci in prapori lovske družin so dali zboru slavnosten pečat. V kulturnem programu so nastopili Celjski in Savinjski rogisti ter Lovski pevski zbor LD Škale. Prisotne je nagovoril predsednik Savinjsko-Kozjanske zveze lovske družin Celje, lovski tovariš **Maksimilijan Arlič**, ki je poudaril, da se besede »tovariš« dandanes mnogi med nami sramujejo, vendar so se slovenski lovci že na svojem prvem zborovanju pred 100 leti dogovorili, da se bodo med seboj ogovarjali prav s to besedo, ki pomeni priпадnost enakim idejam in ciljem. Že pred 100 leti je dr. **Ivan Lovrenčič** izrekel preroške besede, ki so aktualne tudi zdaj. Temeljno poslanstvo lovske organizacije je ohranjanje ravnovesja v na-

Prvo srečanje lovcev SK ZLD – Celje

movalci v vsaki disciplini. Menimo, da jim bo drag spomin.

Prihodnje leto bomo s takšnim tekmovanjem nadaljevali, pričakujemo pa še večjo udeležbo, saj mnogi lovci ugotavljajo, da o prireditvi niso bili obveščeni, za kar pa je verjetno vzrok v lovski družini.

*S. Gabrijel,
ZLD Novo mesto*

Srečanje lovcev Savinjsko-Kozjanske ZLD – Celje

Praznovanju 100-letnice slovenske lovske organizacije smo se pridružili tudi lovci, člani **Savinjsko-Kozjanske zveze lovske družin – Celje**. Zato smo se

ravi. Divjad ne pozna meja, zato je drobljenje lovišč in lovske organizacije škodljivo za divjad pa tudi širšo naravo. Lovska organizacija je nestrankarska organizacija, zato si moramo tudi na politični način izboriti pravice, ki nam pripadajo glede na minulo delo. Samo enotni v prizadevanju za ohranitev lovstva v sedanjih obliki bomo pokazali našim nasprotnikom, da se zavedamo našega pomembnega poslanstva. Ne bomo mirno gledali, da nekdo zaradi lastnih interesov ruši sistem, ki smo ga gradili 100 let in tudi v prihodnje bomo ostali takšni, kot smo bili dosedanjih 100 let. Naš temeljni cilj je, da bomo še za prihodnje rodove ohranili naravo in divjad v njej.

Ob koncu se je zahvalil Občini Žalec in njenemu županu gospodu **Lojzetu Posedelu**, ki je nudil

vso pomoč, da smo lahko organizirali srečanje. Prav tako ob tej priložnosti velja zahvala članom LD Žalec in LD Gozdnik - Griže, ki so tudi vložili precej dela pri pripravi prizorišča prvega srečanja lovcev naše zveze.

V imenu Občine Žalec je spregovoril lovski tovariš **Ferdinand Haler**, član LD Tabor, ki je v prejšnjem mandatu opravljal tudi funkcijo podžupana Občine Žalec. V svojem pozdravu je poudaril dobro sodelovanje občine z vsemi lovskimi družinami, ki delujejo na njenem območju. Tudi v sami občini namenijo veliko skrb za ohranjanje narave in divjadi. Ob koncu kulturnega programa smo v zahvalo pri organizaciji srečanja Občini Žalec podarili sliko boginje Diane, ki jo je naslikal naš lovski tovariš **Stane Petrovič - Čonč**, član LD Hum Celje.

Da pa srečanje ne bi bilo samo formalno, smo organizirali tudi tekmovanje v kuhanju lovskega golaža, ki so se ga udeležile ekipe LD Kozje, Grmada Celje, Šentjur, Žalec in Škale. Komisija v sestavi **Zdravko Mastnak**, **Drago Poličnik** in **Anton Gajšek** je ocenila golaže in razglasila najboljšega. Soglasno se je odločila, da je najboljši golaž pripravila ekipa LD Škale; drugo mesto je pripadlo LD Šentjur, tretje pa ekipi LD Žalec.

Srečanje se je nadaljevalo v prijetnem druženju in spoznavanju. Vsi udeleženci smo bili na koncu enotnega mnenja, da srečanje ne sme biti zadnje. Takšna druženja so namreč tudi priložnost, da se med seboj bolje spoznamo in ne nazadnje se na njih spletejo nove prijateljske vezi med lovci lovskih družin SK ZLD - Celje.

Zdravko Mastnak

Jubilej obeležili s slavnostnim koncertom

Celjski rogisti praznovali 25 let delovanja

Celjski rogisti, ki zdaj delujejo kot **Lovski klub - Celjski rogisti**, so že 25 let glasniki kulture z igranjem na rogovih. Med člani ansambla so tudi Šentjurčani. V petek, 19. oktobra, so svoj srebrni jubilej, 25-letnico delovanja, obeležili s slavnostnim koncertom, ki so ga priredili v Gorici pri Slivnici. Predsednik **Ferdinand Frece** je ob tej priložnosti izročil priznanje ustanovnemu članu **Blažu Potočniku**, Savinjsko-Kozjanski ZLD - Celje pa plaketo. Lovska zveza Slovenije je sedanjemu strokovnemu vodji Celjskih rogovov **Matjažu Gabru** izročila znak LZS za lovske zasluge. Priznanje je predal **Maks Arlič**, predsednik SK ZLD - Celje. **Krešimir Špoljar** pa je iz rok **Janka Pokliča**, predsednika Območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Celje, za 31 let glasbenega in kulturnega udejstvovanja prejel zlato Gallusovo značko.

Ob srebrnem jubileju so Celjski rogisti izdali bilten, v katerem so v besedi in sliki povzeli najpomembnejše mejnike delovanja Lovskega kluba Celjski rogisti. Na slavnostnem koncertu so obiskovalci lahko prisluhnili tudi Pevskemu zboru lovske družine Škale, vokalni skupini Grič z Večjega Brda, trobilnemu kvartetu Finale iz Šentjurja in Zasavskemu rogom. Prireditelj, ki je bila dobro obiskana, je bila prava poživitelj kulturnega življenja v

Obiskovalce koncerta in nastopajoče je pozdravil Ferdinand Frece, predsednik LK Celjski rogisti.

kraju. Celjski rogisti, pa tudi drugi nastopajoči, so bili deležni gromkega aplavza.

Ludvik Kramberger

prijateljskem vzdušju, z malce tekmovalne napetosti. Vsaka LD je z drugo odigrala po eno tekmo, ki je trajala dvajset minut, z enim vmesnim premorom (polčasom). Na končni rezultat je vplivalo celotno število zadetkov posamezne lovske družine. Prehodni pokal je ponovno pripadel LD Rakitna, drugo mesto je zasedla LD Borovnica, tretje mesto pa LD Vinski Vrhovi. Omeniti je treba, da je na isti dan pred rakiškim lovskim domom potekalo tudi vsakoletno tekmovanje v balinanju, na katerem so prav tako sodelovali člani LD Rakitna. Po uradnem delu smo se nogometaši in balinarji posedli pred lovskim domom na Rakitni in se okrepčali z dobrotami, ki jih je pripravil kuhar. Začeli so se pogovori in ura je kazala večer, ko smo se razšli.

Katarina Košir

Skupna fotografija nogometašev in balinarjev treh lovskih družin, ki so se julija srečali na prijateljskem tekmovanju na Rakitni.

Foto: K. Košir

Lovski nogomet tokrat v LD Rakitna

Kot že devetkrat doslej smo se 9. junija 2007 spet zbrali na družabnem srečanju člani **LD Rakitna**, **Vinski Vrhovi** in **Borovnica**. Tokrat je srečanje organizirala LD Rakitna, ki je že zjutraj pokazala svojo gostoljubnost s polno mizo dobrot, med katerimi ni manjkala niti za nekatere prepotrebna jutranja kava. Žal so srečanje ponovno odpovedali lovski kolegi iz **LD Prežihovo**.

Vreme nam je bilo naklonjeno, zato je nogometno srečanje lahko potekalo na sicer asfaltiranem nogometnem igrišču na Rakitni, kjer pa je bila potrebna večja previdnost zaradi nevarnosti poškodb. Dopoldne je minilo v

Dvojni jubilej LD Moravci

V Lovski družini Moravci v Občini Moravske Toplice so v nedeljo, 2. septembra, praznovali dva jubileja, in sicer 60 let obstoja in delovanja družine, ki gospodari na 2.200 ha lovne površine, kjer prevladujejo: mala divjad, poljska jerebica, fazan, poljski zajec, sraka, vrana, prepelica. Od velike divjadi pa so prisotni jelenjad, srnjad in divji prašič. Ob jubileju so pregledali društveno kroniko.

K jubileju so lovci čestitali tudi predsednik Lovske zveze Slovenije **Bogdan Mahne** in predsednik ZLD Prekmurje **Arpad Köveš**. Ob jubileju so podelili zahvale za zasluge ter lovska odlikovanja, ki so jih prejeli **Franc Cipot**, **Franc Bruner**, **Josip Kranjc**, **Jože Kregar**,

Nastop Celjskih rogov ob praznovanju 25-letnice njihovega delovanja

Foto: L. Kramberger

Lovci lovske družine Moravci ob 60-letnici obstoja in delovanja družine

Nov lovski dom LD Moravci

Štefan Makoter in **Jože Recek**. Krona lovskega praznovanja je bilo odprtje novega lovskega doma, ki stoji v vasi Moravske Toplice na Dolgi ulici v gozdu Brezinšek. Objekt je gradila Dolinka, d. o. o., iz Beltincev ob pomoči podjetja Čista narava - Tešanovci in drugih kooperantov. V novem objektu LD Moravci so uredili: družabni prostor, sejno sobo, prostor za počivanje z dvema apartmajema, prostor za pripravo hrane, prostor za postrežbo pijače in kurilnico. V gospodarskem delu pa so hladilnica, predprostor in pisarno. V objektu so urejene tudi sanitarije. Objekt zavzema 160 m² površine. Naložba je ocenjena na 335.000 €.

Ob predaji novega objekta so trak na slavnostni način prerezali župan Občine Moravske Toplice, boter Franc Cipot, najstarejši član zelene bratovščine Jože Recek in starešina Lovske družine Moravci Štefan Makoter. Objekt je blagoslovil evangeličanski škof v Sloveniji **Geza Erniša**. Lovsko praznovanje je obogatil

nastop Kulturnega društva Prekmurskih rogistov in Pevskega društva prekmurskih lovcev.

B. Žerdin

60 let LD Gornji Grad

Člani LD Gornji Grad smo 1. septembra 2007 praznovali 60-letnico ustanovitve. Ob tej priložnosti smo pripravili lovsko razstavo in kulturni program, v katerem so sodelovali Savinjski rogisti, Bočki pevci, učenci OŠ Gornji Grad, z govori pa starešina LD Gornji Grad **Andrej Valte**, predstavnik LZS **Brane Kurtnik**, predsednik SK ZLD - Celje **Maksimilijan Arlič**, župan Občine Gornji Grad **Stanko Ogradija** in starešina pobratene LD Ivanovci iz Prekmurja **Ludvik Hari**.

V uvodu je starešina Valte povedal, da je bila LD ustanovljena na podlagi Začasnega odloka o lovu LR Slovenije leta 1946 in Pravilnika o lovski organizaciji.

Le-ta je predvideval ustanovitev lovske družine, ki morajo imeti ob ustanovitvi najmanj osem članov. Na tej podlagi so se zbrali ustanovni člani: **Alojz Fricelj, Rudolf Pikelj, Ivan Benedik, Jakob Pikelj, Rafael Repenšek, Jožef Slatinšek, Ivan Krajnc, Franc Žmavc, Leon Krajnc, dr. Pavel Lautner** in **Jožef Podpečnik** ter ustanovili LD Gornji Grad. Od ustanovnih članov ni noben več živ.

Delovanje LD je bilo sodno dovoljeno z izdano odločbo OLO Mozirje 7. januarja 1947.

Prva lovska koča je bila zgrajena leta 1964 na Črncu. Dvajset let pozneje smo na temeljih stare zgradili novo, ki smo jo odprli 29. septembra 1984. Ta dan bo ostal zapisan v zgodovini LD Gornji Grad tudi zaradi pobratena z LD Ivanovci iz Prekmurja. Namen dejanja je bil sodelovanje na področju varstva in gojitve divjadi, razvijanje lovskega tovarištva in prijateljstva ter krepitev lovske etike, kulture in lovske tradicije.

mev v lovskih vrstah širom Slovenije. V tistem letu smo tudi asfaltirali cesto do strelišča. Lani je bila v našem lovskega objektu v Zagradišu dograjena še sodobna hladilnica za prevzem in odajo uplenjene divjadi.

Lovišče LD Gornji Grad obsega 9.371 ha; od tega je 6.493 ha gozda, 2.036 ha kmetijskih površin, 585 ha drugih kraških površin (predvsem pašnikov) in 257 ha nelovnih površin. Najvišja točka lovišča je na Menini, Vivodnik je na 1.508 m nadmorske višine, najnižja točka pa je v Bočni s 430 m nadmorske višine. Imamo značilno sredogorsko lovišče z manjšim gričevnatim predelom. Lovišče je razdeljeno na 6 revirjev, za katere so odgovorni lovski čuvaji. Lovišče je tako dobro nadzorovano.

V lovišču imamo dve lovski koči in dva bivaka. Člani vsako leto s prostovoljnim delom brezplačno opravimo 4.500 do 5.000 delovnih ur. Urejenih imamo več kot 30 km lovskih stez. Čeprav je v lovišču bogat zeliščni sloj, v

Skupinska fotografija članov LD Gornji Grad ob 60-letnici

Drugo lovsko kočo na Rodničah smo začeli graditi leta 1969 in jo dokončali leta 1971.

Člani LD Gornji Grad smo 27. januarja 1979 sprejeli in potrdili predlog upravnega odbora o začetku gradnje strelišča v Zagradišu z vsemi potrebnimi objekti. Glede na predvidene spremembe Pravil lovskega strelstva nas čaka še veliko truda in naporov ter seveda tudi finančnih sredstev, da bomo prilagodili strelišče, ki bo ustrezalo novim pravilom.

Bivak na Jelenici je bil zgrajen leta 1981.

Ob 50-letnici naše LD smo pripravili veliko lovsko razstavo ter Srečanje lovskega pevskih zborov in rogistov. Prireditev je bila zelo uspešna in je imela velik od-

visjih predelih lovišča skrbimo za preprečevalno krmljenje divjadi z namenom zmanjševanja škode od divjadi drugod. Veliko imamo tudi odprih in zaprtih lovskih prež ter več solnic, ki jih redno vzdržujemo in polnimo.

LD Gornji Grad trenutno šteje 80 članov, od katerih je eden častni član. Ponašamo se tudi z večjim številom preizkušenih lovskih psov in svojo psarno Menina. S sosednjimi lovskimi družinami imamo dobre odnose in urejene meje. Prav tako dobro sodelujemo z lastniki kmetijskih zemljišč in gozdov. Morebitno nastalo škodo od divjadi se trudimo objektivno poravnati ali poplačati z delom, materialom ali denarjem. Dobro sodelujemo s

pobrateno LD Ivanovci, Občino Gornji Grad in drugimi društvi v občini.

V lovišču je od divjadi največ srnjadi, ki je divjad gozdnega roba, posek in nižjega dela lovišča. Gospodarimo z vitalno in zdravo populacijo, ki pa se številčno rahlo zmanjšuje zaradi vse slabših razmer, nemira in večanja številčnosti druge parkljuste divjadi. Druga naša najpomembnejša vrsta je gams - kralj skalnih strmin in previsov Menine, Kašne planine, Lepenatke in Šepohvih peči. Njegova številčnost se rahlo povečuje kljub povečanemu odstrelu v zadnjih letih zaradi nevarnosti širjenja gamsjih garij;

danje prebivalce. Včasih je bila Menina raj za velikega petelina. V lovišču LD Gornji Grad je bilo v preteklosti najmanj 12 rastišč, na katerih je pelo od 3 do 10 petelinov. Zdaj premoremo le še 4 rastišča kjer se je kljub črnim napovedim divji petelin še ohranil. Njegovo številčnost ocenjujemo na 30 do 40 ptic obeh spolov.

Ob koncu govora se je starešina LD Gornji Grad zahvalil vsem zdajšnjim in nekdanjim članom LD, ki so v tem času pripomogli, da LD že 60 let uspešno opravlja svoje poslanstvo pri skrbi za divjad in njen življenjski prostor. Zahvala je bila izrečena tudi last-

ločba o ustanovitvi družine datira sicer že v leto 1946, vendar se je družina konstituirala leta 1947, ko je bil imenovan odbor ter izvoljen prvi predsednik LD ter ko so začeli v tem okolju organizirano loviti.

Ustanovnih članov LD je bilo sedem, in sicer: **Franc Rudolf**, predsednik, **Jože Baraga**, **Franc Brzek**, **Kovačič Franc**, **Alojz Šivec**, **Franc Lenarčič** in **Franc Zalar**, ki so praktično sestavljali odbor družine. Zdaj od ustanovnih članov ne živi nihče več.

Prvotna LD se je leta 1957 sporazumno razdelila na dve družini, ko se je oblikovala nova LD Žilce. Razdeljeno je bilo tudi lovišče in določene so bile nove meje, ki veljajo še zdaj.

Lovska družina Cajnarje spada med srednje velike družine na Notranjskem in ima v svojih vrstah 41 članov. Gospodari z divjadjo v lovišču na Vidovsko-Bloški planoti, velikim 3.302 ha,

Ocenjujemo, da so deli populacij glavnih lovnih vrst divjadi številčno stabilni in v dobri kondiciji, k čemur pripomore tudi ustrezno gospodarjenje v lovišču, predvsem z vzdrževanjem lazov, krmnih njiv in grmišč. Že nekaj let letne načrte odstrela divjadi posameznih vrst uresničimo v zadovoljivem okviru, kar kaže, da je številčnost divjadi usklajena z okoljem, saj so tudi škode zaradi nje minimalne. Lovcem in krajanom povzroča preglavice le medved, ki je po naših ocenah še vedno preveč številčno zastopan.

Na proslavi, ki je potekala ob lovskem domu na Okroglici pri Cajnarjih, je starešina LD **Franc Koščak** na kratko opisal dosedanje pot LD. Še posebno je izrazil zadovoljstvo nad aktivnostjo vseh generacij lovcev, ki so v tem obdobju uspeli zgraditi vso potrebno infrastrukturo, kar družini omogoča normalno delovanje. LD ima zdaj lep lovski dom v

Podelitev reda za lovske zasluge I. stopnje Ivanu Sovinšku; od leve: Andrej Valte, Ivan Sovinšek in Brane Kurnik

bolezni, ki je prisotna v Zgornji Savinjski dolini. Na območju naše LD je bil prvi gams uplenjen že leta 1903. Gospodarimo tudi z divjimi prašiči in jelenjadjo, saj imamo idealne razmere zanje in pri obeh vrstah opažamo rahlo večanje številčnosti. Pri nas je bil prvi jelen uplenjen leta 1936, prva dva divja prašiča pa leta 1952. V zgodovini LD Gornji Grad so bili uplenjeni tudi trije medvedi. Prvi medved je bil uplenjen 3. 11. 1956 in je tehtal 212 kg. Od preostale divjadi so pri nas občasno ali stalno prisotni še: ris, divja mačka, veliki petelin in gozdni jereb. Občasno se pojavijo tudi ruševca, planinski zajec in planinski orel. Mala divjad je pri nas slabo zastopana; v glavnem so poljski zajec, fazan in raca mlakarica. Veliko je srednjih in malih zveri: jazbec, lisica, kuna belica in kuna zlatica. Visoko nad gozdno mejo, kjer je našel sebi primeren gozd, živi v zadnja zavetišča izrinjen veliki divji petelin. Obsežni predeli gorskega gozda, ki so mu stoletja pripadali, so spremenjeni v gospodarske gozdove – »prelepe« za petelina in še za mnoge nek-

nikom zemljišč in gozdov, saj nam brez njihove podpore in strpnosti vse to ne bi uspelo.

Ob koncu so podelili še priznanja in plakete, ki so jih prejele vse sosednje LD, KS in društva, ki delujejo na našem območju, in vsi člani lovske družine.

Plakete so prejeli: Občina Gornji Grad, LD Ivanovci, Gostilna pri Jošku, OŠ Gornji Grad, Zavod za gozdove RS, OE Nazarje, Gozdič, d. o. o - Slovenske Konjice, Lovska zveza Slovenije, OZUL Kamniško-Savinjskega LUO in SK ZLD – Celje.

Odlikovani so bili tudi posamezni člani LD. Priznanje Savinjsko-Kozjanske ZLD je prejelo 7 članov, znak za lovske zasluge LZS 10 članov, red za lovske zasluge III. stopnje 5 članov. Red za lovske zasluge I. stopnje pa je prejel Ivan Sovinšek.

Ciril Zavolovšek

60 Let LD Cajnarje

Avgusta 2007 je **Lovska družina Cajnarje** praznovala 60-letnico svojega delovanja. Od-

Lovci LD Cajnarje so se ob okroglem jubileju fotografirali pred svojim domom na Okroglici.

od katerega je 3.229 ha lovnih površin. Po kategorizaciji lovišče spada v sredogorsko, z višinsko razliko skoraj 400 m razlike od najnižje do najvišje višinske točke. Teren je zelo razgiban, s številnimi vzpetinami in dolinami, po katerih ponavadi tečejo manjši potoki, ki v sušnem obdobju tudi presahnejo. Pokrajina je gozdnata in se še naprej zarašča. Obsežnejša območja košenic in njiv so predvsem okrog vasi in zaselkov, ki so v lovišču kar gosto posejani. Takšen habitat nudi ugodne življenjske razmere za vse rastlinojede živali, posredno pa tudi za velike in male zveri.

Cajnarjih, lovski bivač v Otavah, dve zbiralnici za odstreljeno divjad, nekaj krmilnic za divje prašiče, v lovišču je veliko lovskih prež, pa tudi kaluže, lizaki in krmne njive so vzdrževani. Vsak član LD mora na leto opraviti 30 ur obveznega dela v lovišču in za potrebe LD, dodatno pa posamezni člani vložijo še mnogo več ur prostovoljnega dela za dobro družino. Za vse aktivnosti v družini, brez neposrednega lova, na leto opravimo okrog 1.500 delovnih ur, kar tudi drugim pove, da lovsko delovanje ni samo zabava, ampak in predvsem tudi delo.

Proslave so se udeležili predstavniki LZS, območne ZLD Notranjske, OZUL Notranjske, predstavniki lokalne skupnosti Občine Cerknica ter predstavniki vseh sosednjih LD s prapori. Še posebno smo bili veseli, da nas je ob tej priložnosti obiskala večja delegacija naših prijateljev lovcev iz pobratene LD Cirkovce na Štajerskem, s katero, v zadovoljstvo vseh, sodelujemo že več kot dvajset let.

Ob jubileju smo izdali knjižico *Naše lovske steze*, v kateri smo zabeležili nekatere najpomembnejše dogodke in rezultate našega minulega delovanja.

Posameznim zaslužnim članom je LD podelila posebna priznanja za dolgoletno požrtvovalno delo v družini, posebno plaketo za uspešno sodelovanje pa je LD podelila ZLD Notranjske in LD Cirkovce. Na proslavi so naši lovci prejeli odlikovanja ZLD Notranjske in LZS, ki jih je odlikovancem predal predsednik ZLD Notranjske in član UO LZS **Edo Lenarčič**. Posebno priznanje za uspešno sodelovanje sta LD Cajnarje izročili pobratena LD Cirkovce in sosednja LD Borovnica.

S pozdravnimi nagovori gostov in ob kulturnem programu, za katerega sta poskrbela LPZ Martin Krpan - Bloke in Notranjski rogisti, smo proslavo sklenili s skromno zakusko. Po uradni proslavi je bil pri lovskega domu organiziran še lovski piknik, ki se ga je udeležilo veliko krajanov z območja, na katerem deluje LD Cajnarje.

Franč Koščak

60 let LD Koprivna - Topla

Delo, dejavnost, ki jo nekdo opravlja v prostem času, oblikuje človeka. Določa mu način oblačenja, vedenja, druženja in mu celo oblikuje značaj. Pri tem nismo izjema. Značilni zeleni lovski kroj, gumbi iz jelenjega rogova, klobuk z gamsjim čopom ali iz dlake divjega prašiča, nekoliko bolj sproščeno obnašanje, pa dobra volja in še kaj zaznamujejo pripadnika zelene bratovščine.

Kljub drugačnim »tehnološkim časom« lovci še vedno izražamo svojo pripadnost z obleko, z voščilom »dober pogled in ravne cevi« pred lovom, z zadnjim pogonom in lovskim krstom po končanem lovu, s svečanim slovesom od pokojnega lovskega tovariša; skratka, lovci poznamo

dejanja in način izražanja, ki so svojstvena samo za nas lovce.

Za predel Črne na Koroškem je bil lov že od nekdaj velika posebnost. Le-ta je izkazana že v Urbarju posestva Pliberk za leto 1570, ki ga je sestavil baron **Davud Ungnand** iz Ženeka. Tam je opisano, da sta tod dva velika gozda: Lipovec (območje sosednjega lovišča LD Bistra) in Peca (lovišče LD Koprivna - Topla). V teh gozdovih je bilo po zapisu sodeč veliko divjadi (jelenjadi, srnjadi, medvedov, divjih prašičev in na Peci tudi gamsov). Za razliko od drugih sosednjih krajev je na tem območju smelo (moralo) loviti dvanajst kmetov. Divjačino so morali oddajati v pliberško graščino za določeno plačilo, in sicer bodisi v mesu ali denarju. Na takšen način je zemljiški gospod iz Pliberka prišel do plena iz oddaljenih lovišč, kmet pa do plačila.

Kmečka posestva v obliki »celkov« so tod nastajala relativno pozno (13. do 15. stoletje) in dostikrat so bile zaradi neugodne lege kmetijskega dela »hube« po površini večje. Kar precej jih je bilo velikih več kot 200 johov (115 ha) in po lovskem patentu iz leta 1849 si je kar veliko kmetij pridobilo lovsko pravico. Precej zemljišč je ostalo v rokah grofije Thurn (odkupila je vse kmetije, ki so šle na boben), oprestala zemljišča so združili v občinska in le-te so dajali v zakup.

Lovska družina Koprivna - Topla praznuje 60 let; to so bila leta uspehov in padcev, leta čudovitega medsebojnega razumevanja in leta na meji strpnosti med lovskimi tovariši.

Prič se je o **Lovski družini Topla - Podpeca in Koprivna - Bistra** govorilo že leta 1946, pa vendar je prvi zapisnik datiran 3. 8. 1947, ko so znani lovci iz najbolj oddaljenih delov Mežiške doline ustanovili dve veliki lovski družini: LD Topla - Podpeca in LD Koprivna - Bistra. Reorganizacija delovanja leta 1949 je pomenila ustanovitev novih lovskih družin. Slavljenka je dobila ime po kraju Koprivna, ime krajinskega parka Topla pa ji je bilo pripeto leta 1958.

V Koprivni in Topli pomenijo lovišča čudovit predel značilne gozdnate in redko poseljene koroške krajine s kmetijami in obliki celkov; ohranjeno naravno in kulturno dediščino (Črna Marija v cerkvi svete Ane, cerkev svetega Jakoba, Krajinski park Topla - razglašen že leta 1966, drugi zakladi narave, kot so izvir reke Meže, redke živalske in rastlin-

Člani LD Koprivna - Topla ob 60-letnici

ske vrste, vrhovi planin Pece s Kraljem Matjažem, Olševo s pomembnimi najdbami iz človeške prazgodovine, geološka dediščina ...). Še marsikaj bi lahko napisali o značilnostih lovišča, za lovce pa je nadvse zanimivo, da so tod zares bogata rastišča divjega petelina, ruševca, gozdnega jereba in skrivnostne ptice, ki so si jo domači lovci ob razvitju novega prapora izbrali za svojo maskoto - belke (*Lagopus mutus*). Vse to priča o ohranjeni krajini in zglednem sodelovanju med lovci, kmeti, gozdarji in drugimi uporabniki prostora.

Ob praznovanju 60-letnice so lovci med seboj pozdravili predsednika Koroške lovske zveze **Dušana Leskovca**, župana in botra novega prapora **Janeza Švaba**, številne goste iz prijateljske LD Majšperk s predsednikom **Marjanom Avbljem**, starešine sosednjih lovskih družin iz Mežiškega lovskega združenja. Najtoplejši in najglasnejši aplavz pa je požel **Filip Keršbaumer**, lovska in planinska legenda iz teh krajev, hkrati še edini živeči ustanovni član LD Koprivna - Topla.

Velika udeležba krajanov Koprivne, Tople in Podpece samo priča o dobrih odnosih med uporabniki prostora.

Starešina Gregor Vrabič je posebej poudaril dobro zastopanost divjadi vseh vrst na tem območju in veliko dobro vzdrževanih lovskih objektov v lovišču (lovci imajo kar pet lovskih bivačkov na težko dostopnih terenih Pece in Olševe). Dokaz temu je bila vzorno pripravljena razstava preparatov uplenjene divjadi iz vseh prejšnjih desetletij, pa multivizijska predstavitev lovskih opravil v lovišču in pregled kar pravih umetnin učencev iz ene najmanjših šol v Sloveniji (Podruž-

nična OŠ Koprivna, ki šteje trenutno le sedem učencev).

Lepo pripravljeno proslavo, z razvitjem lovskega prapora, so popestrili lovci - pevci iz Mežice in lovci - rogisti iz Mute. Za dobro razpoloženje pred poslopjem Osnovne šole Koprivna je poskrbel še narodno-zabavni ansambel in začela se je prava, po veselju znana »koroška gavda«.

Namesto lepih besed naj za ključek ob praznovanju LD Koprivna - Topla uporabim kar pravo odo Koprivni, ki jo je ob petdesetletnici, pred desetimi leti, napisal njihov nekdanji starešina **Jože Libnik**:

*Slišal sem tvoje srce, Koprivna,
utripe sem slišal vabeče zelene,
ki veter jih nosil je s trate
vzcvetene,
z gozdov, ki hladili so naše poletje.*
Janez Švab

60 let LD Fram

Framski lovci smo leta 2007 praznovali 60 let organiziranega lovstva v našem kraju. Z aktivnostmi smo začeli takoj na začetku leta, saj smo se že aprila, ob dnevu Zemlje, aktivno vključili v čistilno akcijo v okviru Občine Rače - Fram. V akciji so sodelovala vsa društva, ki delujejo na območju naše občine, ter osnovni šoli Rače in Fram. Lovci smo v dogovoru z Osnovno šolo Fram po lovišču vodili učence na območjih, kjer neodgovorni krajanje odmetavajo gore odpadkov, ki sodijo na organizirano odlagališče, ki je urejeno v Občini Rače, in ne prosto v naravo. Namen vodenja otrok po takih lokacijah je bil, da mladim poskušamo vzbuditi čut za čisto okolje in jih seznaniti, kako naj vplivajo na svoje starše in sosedje, naj tega ne počnejo več.

Po uspešni akciji je bila za vse udeležence čistilne akcije skupna malica. Ko smo se udeleženci razšli, smo si obljubili, da bomo prihodnje leto akcijo čiščenja okolja ponovili z željo, da bodo vreče za smeti ostale čim bolj prazne ali pa da jih sploh ne bo treba uporabiti.

Z učitelji smo se tudi dogovorili, da bomo v prihodnjem šolskem letu lovci odpeljali v lovišče učence OŠ in otroke iz vrtca. Tam jih bomo seznanili, kako skrbimo za divjad, ter jim pomagali izdelati nekaj ptičjih krmilnic, ki jih bodo zalagali, da bodo njihove ljubljenske lahko opazovali skozi okna, ko bo naravo pokrill sneg.

16. junija smo v okviru občinskega praznika Občine Rače - Fram slavnostno proslavili tudi našo 60-letnico. Gostje na praznovanju so bili: župan Občine Rače - Fram **Branko Ledinek**, predsednik LZ Maribor **Brane Kurnik** s člani UO LZ, starešine in predstavniki sosednjih LD, predstavniki društev, donatorji in sponzorji ter drugi prijatelji naše LD in zelene bratovščine. Lovci naše LD si štejemo v veliko čast, da so visoki gostje naš visoki jubilej počastili s svojo prisotnostjo.

Slavnostni govornik, starešina LD Fram **Andrej Ivančič**, je v svojem govoru podrobno opisal prehojeno pot od leta 1947 pa vse do zdaj. V svojem govoru je omenil vse pomembne dogodke, ki so kakor koli vplivali na delovanje LD in celotne lovske organizacije. Predvsem je poudaril Lovski zakon, ki je bil sprejet leta 1976. Zakon je bil eden najnaprednejših lovskih zakonov, saj so nam ga zavidali tudi lovci najbolj razvitih držav Evrope in je veljal dolgih 28 let. Zakon o divjadi in lovu, ki ga je parlament sprejel pred tremi leti, še vedno ni prav zaživel oziroma je Ustavno sodišče sprejelo sklep, da je treba Zakon uskladiti tako, da bo usklajen z ustavnim redom RS. Določila zakona in njegove posledice bomo lovci ugotavljali šele pozneje. Nadalje je opisal gradnjo več lovskih koč in končno gradnjo lovskega doma na Planici, pod katerega streho frameski lovci zahajamo že od leta 1989. Pred tem je bil zdajšnji lovski dom enorazredna osnovna šola, ki pa so jo zaradi novih šolskih reform, predvsem zaradi pomankanja otrok, preselili v matično OŠ v Fram. Zdaj lovski dom lahko uporabljajo tudi druge organizacije in društva, predvsem pa krajani Planice.

Predstavil je tudi druge aktivnosti, kot je srečanje treh LD (Fram, Hoče in Šmartno) pri Perkovem križu, odnose z drugimi uporabniki prostora, predvsem s kmetovalci. Večkrat je z njimi nastal kratek stik zaradi divjih prašičev, ki povzročajo škodo na kmetijskih površinah, predvsem pa na travni ruši in kmetijskih pridelkih. Take težave smo vedno poskušali reševati pravično in v obojestransko zadovoljstvo, tako da v celotnem obdobju nismo pustili neporavnane nobene škode, ki jo je povzročila divjad.

Starešina je predstavil tudi divjad, s katero upravljamo. Predvsem je poudaril perečo problematiko številčnosti male divjadi, ki je praktično ne lovimo več, ji pa v zimskem času namenjamo prav takšno skrb, kot bi je imeli na pretek.

Na koncu je starešina predsedniku LZ Maribor obljubil, da bo LD Fram še naprej trden člen v slovenski lovski organizaciji in da bo naša pglavilna naloga skrbeti za pravilno številčnost divjadi, da bomo lahko še naprej uspešno opravljali svoje humano poslanstvo.

V nagovoru gostov je bilo čutiti iskreno željo, naj bo naša LD še naprej pozitiven dejavnik v prostoru in naj bo še naprej trden člen v slovenski lovski organizaciji.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo Občini Rače - Fram, predvsem pa županu Ledineku za vsestransko pomoč pri opravljanju naših nalog in za podeljeno najvišje občinsko odlikovanje, ki smo ga slavnostno sprejeli ob podelitvi priznaja v okviru občinskih dnevov Občine Rače - Fram.

Ob koncu uradnega dela sta starešina in predsednik LZ Maribor podelila zaslužnim članom odlikovanja LZS in plakete LZ Maribor.

Na koncu se je starešina v imeu vseh članov naše LD zahvalil vsem sponzorjem in donatorjem, ki so kakor koli pomagali, da smo lahko pripravili našo proslavo, za njihovo pomoč.

Nato je sledil neuradni del z glasbo in plesom ob dobri pijači in jedači pozno v noč, za mnoge tudi do jutra.

Vsem, ki smo se udeležili proslave ob 60-letnici, bo dogodek ostal v lepem spominu, saj ga bomo lahko vedno obujali ob branju našega Zbornika, ki smo ga izdali ob tej priložnosti.

Vsem, ki ste nam omogočili oba pomembna dogodka, še enkrat iskrena prisrčna hvala in lep lovski pozdrav.

Branko Kanižar

Naš dolgoletni član, **Vinko Foršček**, je 25. 8. 2007 praznoval 80-letnico. Rodil se je leta 1927 v vasi Praproče pri Novem mestu v skromni delavski družini. Že kot

desetletni fantič je na obronkih Gorjancev vodil istrskega goniča, ob tem pa sta mu narava in kinologija vtisnili svoj pečat za vse življenje.

Mladostno zagnanost in šolanje mu je pretrgala 2. svetovna vojna, v kateri je več kot aktivno sodeloval; vključil se je v oborožen odpor proti okupatorju in v njem sodeloval vse do osvoboditve. Tako je tudi preskočil svoja mlada leta in neposredno iz otroka postal zrel mož. Po končani vojni je v Beogradu končal vojaško akademijo in ostal v vojaški službi. Kot oficir je služboval in se selil od meje na Donavi pri Djerdapu pa vse do Voljč pri Novi Gorici, kjer se mu je leta 1953, ob vstopu v LD Voljče, uresničila želja, da bi aktivno lovil in se ukvarjal z lovsko kinologijo. Njegovo natančnost, objektivnost in požrtvovalnost so solovci opazili in mu po opravljenem lovskega izpitu takoj zaupali tajniško delo (1955–1960), nato pa je bil več let družinski kinolog. Službena premostitev na rodno Dolenjsko je botrovala odločitvi, da se je leta 1963 vključil v LD Ivančna Gorica. Tudi v tej družini so spoznali vse njegove vrline in mu zaupali odgovorne funkcije: blagajnika (1965–1967), tajnika (1967–1970), kinološkega referenta (1972–1976) in tudi starešine LD (1976–1977).

Leta 1978 se je vključil v našo LD Tomišelj, ki ji je še vedno zvest. Pri nas je v času vodenja kinološke komisije (1979–1982) kot prvi uvedel evidenčno kinološko knjigo. Pozneje je bil več mandatov tajnik in član NO. Vinko je ostal pojem natančnega in doslednega tajnika ter prava živa zakladnica raznovrstnih podatkov o divjadi, lovcih in družinskem delu kot: izkušen lovec, lovski tehnik, dopisnik Lovca, vodja tečajev za lovske pripravnike ZLD Ljubljana. Kot lovski čuvaj bdi nad dogajanjem lovišča in delom lovske družine, svoje znanje pa širokosečno prenaša na obetajoče mlajše lovce.

Vinko ima še posebne zasluge na področju lovske kinologije, kjer je dolgo deloval kot kinološki sodnik, funkcionar v LKD Ljubljana in KZS, organizator kinoloških prireditev in ne nazadnje tudi kot dolgoletni vodnik in vzrejal lovske psov, posebnost lovske terierje in ptičarjev. Za svoj izjemen prispevek kinologiji je bil odlikovan s srebrnim in zlatim znakom KZS ter redom II. in I. stopnje. Za dolgoletno delo v lovsstvu ga je LSZ odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. in II. stopnje.

Dragi Vinko, ob tvojem jubileju ti iskreno čestitamo in se ti zahvaljujemo za tvoja prizadevanja v korist divjadi in narave ter za tvoj velik prispevek na področju lovske kinologije. Želimo ti še veliko zdravih let in da bi bili tudi v prihodnje še deležni spodbudnih napotkov iz tvoje bogate zakladnice znanja in izkušenj.

LD Tomišelj – B. L.
Uredništvo Lovca

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

95-letnico

Jožef Sakelšek, LD Destrič

90-letnico

Jože Mesarko, LD Gabrovka

85-letnico

Ciril Jurčič, LD Suha krajina
Jožef Kovačič, LD Šentvid pri Stični
Anton Kraševac, LD Cajnarje
Ladislav Pahor, LD Pesnica, Jarenina
Matko Podbregar, LD Mlinše
Milka Rudolf, LD Cajnarje
Niko Sovinc, LD Litija
Maksimiljan Višnar, LD Oplotnica
Anton Zadnikar, LD Tomišelj

80-letnico

Ivo Ferkolj, LD Otočec
Maks Gregorin, LD Rakitna
Franc Kramberger, LD Lenart v Slovenskih goricah
Danilo Mohorčič, LD Senožeče
Mirko Oražar, LD Dolenja vas
Jože Podkoritnik, LD Rogaška Slatina
Kristl Podkrižnik, LD Škale

75-letnico

Anton Antičević, LD Hotedršica
Anton Volbenk Demšar, LD Rakek
Emil Ferencek, LD Kobilje
Pavel Furlan, LD Vojkovo
Karel Horvat, LD Pečarovci
Ivan Kljun, LD Dobrepolje
Franc Kmetič, LD Moravče
Jože Kocjan, LD Globoko
Ivan Korošec, LD Borovnica
Janko Košnik, LD Šenčur
Ivan Kranjc, LD Ljubno
Albin Likar, LD Otavnik

Alojz Mavhar, LD Zreče
Vinko Oblak, LD Škale
Štefan Pernar, LD Jošt, Kranj
Anton Peršoh, LD Poljčane
Mihael Premelč, LD Plešivica
Ivan Smrkolj, LD Mlinše
Štefan Starc, LD Lož, Stari trg
Ivan Ujčić, LD Bukovica
Štefan Verbančič, LD Petišovci
Ivan Janez Zdešar, LD Krka
Rudolf Žibert, LD Mirna

70-letnico

Erik Alatič, LD Ljutomer
Anton Andlovic, LD Nanos
Julij Blatnik, LD Lazina
Silvester Črnko, LD Ruše
Jožef Dremelj, LD Pšata
Ivan Grazer, LD Smrekovec, Šoštanj
Franko Kamenšek, LD Anhovo
Ivan Kobal, LD Trnovski gozd
Bogomir Korošec, LD Šmartno na Pohorju
Anton Korošec, LD Lukovica
Evgen Kovačič, LD Most na Soči
Maksimiljan Lebar, LD Križevci pr Ljutomeru
Andrej Mekina, LD Rakek
Anton Merlin, LD Otočec
Ivan Nanut, LD Čaven
Stanislav Napast, LD Črešnjevec
Jože Novak, LD Suha krajina
Zorislav Okorn, LD Selca
Štefan Olaj, LD Bakovci, Lipovci
Zoran Pfeifer, LD Veliki Podlog
Vilbald Plevl, LD Komenda
Štefan Podjavoršek, LD Dolič
Edmund Pohovnikar, LD Podgorje
Franc Rustja, LD Čaven
Janez Šegula, LD Rižana
Janez Vegelj, LD Mokrice

Vsem jubilarantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Medveda si moraš zaslužiti ...

Zlatko poznam že dolgo. Na Goro se je priženil s Tolminskega in je tod globoko pognal korenine: med skalami in kamni so našle tisto malo rodovitne gorske prsti in se trdno zavrtale v nedra Gore.

Lovsko slo je Zlatko na ta svet prinesel s sabo. In ljubezen do strmin, iz mračnih grap kipečih v globoko nebo. Tako je povsem naravno, da se je včlanil v idrijsko LD Krekovše. Ali so še kje na svetu tako prelestno skrivnostne grape, bolj bistre divje vode na njih dnu, bolj razdrapani grebeni in globlja tihota v zvezdnih nočeh?

In v ta divje lepi svet izginja Zlatko dan za dnem: z Otlice mimo Koklja in Jakuža do Preške, skozi Tisovec, mimo Magazina in Treh smrek, čez Poslu-

šajne do Bukovega vrha, v strugo Ipavška, v Brusovo grapo, do Hudega polja, v soteske Idrijce in Belce, mimo Prižnice čez Krekovše, skozi Bedrovo grapo k partizanski bolnici Pavli, v tesni Laso-kabla, v stmadine Široke doline in gor v prepadne stene Putrha. Vse gamse ima tod preštete, za vse jelene vé in srnje družine. Pozna vse medvede, ki so si tod poiskali svoje domovanje, in vse tiste, ki le popotujejo skozi ta svet. Ne uideta mu niti risji sled in ne volčja stečina. Ve, kje imajo prehode divji prašiči, ki v pozni pomladi in zgodnjem poletju prihajajo sem iz daljnjih pasišč. Znana so mu rastišča divjega petelina, gozdnega jereba in gnezdišča planinskega orla.

Globoko pod Bukovim vrhom, dol proti Hudemu polju, so krekovski lovci na koncu zapuščene gozdne ceste postavili zaprto visoko prežo. In Zlatko je tja, na beli pesek polkrožnega obračali-

šča, ob vznožje gruščastega melišča, začel medvedom pokladati turščico in jabolka. Kmalu so poprijeli. Prihajali so, zdaj medvedka z mladičem, zdaj tri- ali štiriletni medvedji mladenič, zdaj dva dvesto- in večkilogramska stara godrnjavsa. Več kot dve leti jim je vozil in nosil hrano. V kopnem z avtom, v snegu na hrbtu, na smučeh in s sanmi. Dvajset kilometrov v eno smer, dan za dnem, teden za tednom, mesec za mesecem ...

V mesečnih nočeh jih je hodil gledat. Medvedje so se navadili njegovega vonja in niso niti več zbežali, ko so ga začutili. Le pogosteje so pogledovali proti preži, ko so zavonjali njegov dah.

Zlatko jih je hodil gledat in opazovat vedno sam. Hitro mu je mineval nočni čas. Bili so le on, zvezde in medvedje. In mesec. In nočni gozdni zvoki. Veter včasih. In njegove bežne bežeče misli ...

Potem se je Zlatko odločil: uplenil bom medveda!

Prišel je letošnji oktober in z njim odločba z Ministrstva za okolje in prostor, usklajena z mnenjem MKGP: na območju hrušiških, nanoških, idrijskih in trnovskih lovskih družin lahko lovci uplenijo tri medvede: enega z maso več kot sto kilogramov in dva do stota težka.

Zdaj Zlatko na prežo ni več hodil sam. Z njim je bil prijatelj Jože z Otlice, lovec iz LD Kozje Stena. Pravila so pač takšna: pri lovu na medveda morata biti na visoki preži dva izprašana in izkušena lovca. Popravnega izpita ni. Kazni za napake so visoke; še hujše tiste, ki ti jih dosodita Narava in tvoja vest, kot tiste, ki ti jih izreče sodišče.

V prvi letošnji oktobrski noči je krmišče obiskal največji medved; ob treh ponoči se je pri medlem svitu lune pojavil kot duh na belem pesku pod meliščem. A

kot bi vedel: ves čas je zrl v prežo, a Zlatko ga ni hotel streljati v glavo.

Drugo noč je že zgodaj prišla medvedka z mladičem. Zlatko in Jože sta dolgo uživala njuno igro in hkrati previdno bližino.

Tretjo noč pa je že kmalu po 21. uri prišel poldrugi stot težak kosmatinec. Zlatko ga je začutil in zaslišal, že preden ga je zagledal, čeprav se je le droben kamenček sprožil po melišču. Takoj je vedel: to je medved! Če bi bila kuna ali lisica, bi se v melišču sprožilo več kamenčkov. Slišati je neverjetno, a je res: sto

Potem so zapeli telefoni – v Idriji, na Otlici, v Ajdovščini. Zlatkovi prijatelji smo najprej v aparatih zaslišali hripav vrisk – in vedeli smo, ne da bi nam povedal. Vstajali smo izpred televizorjev, nekateri iz postelj, tretje je klic ujel na poti domov, v gostilnah, celo na oddaljenih medvedjih prežah v drugih loviščih. V eni uri smo bili že vsi zbrani pod Bukovim vrhom. Prvi je s Hudega polja, kjer ima leseno hiško, prihitel Boris. Nato smo prihajali: Janez, Slave in Miško iz Idrije, Miran in Zlatkov sin Damjan z Otlice, Martin in jaz iz Ajdov-

40., jubilejni mednarodni sejem Lorist v Novem Sadu

Po dveh letih ponovno sodelovala tudi LZS

Na delno obnovljenem in posodobljenem sejmišču v Novem Sadu je bil od 4. do 14. oktobra letos že 40., jubilejni mednarodni sejem **Lorist 2007** – sejem lova, ribolova, športa, turizma, ekologije in hortikulture, ki ga je odprl **Miladin Avramov**, državni sekretar tamkajšnjega ministrstva zaščite življenjskega okolja. Tudi letos je glavno mesto Vojvodine, v katerem je, pred zadnjo vojno živelo okrog 350 tisoč, zdaj pa v njem živi že več kot 500 tisoč prebivalcev, za nekaj dni postalo evropsko mesto. Na sejmu, ki iz leta v leto spet pridobiva na nekdanji veljavnosti in privlačnosti, kakršen je bil pred vojno, se je v lepo urejenih sejmskih halah predstavilo več kot 400 domačih in tujih podjetij. Poleg priznanih domačih in tujih proizvajalcev lovskega orožja in opreme – opreme za ribolov, šport, navtiko in opreme za gostinstvo – je bila tudi letos v ospredju promocija vedno bolj cvetočega lovnega, ribolovnega in zimskega turizma v Srbiji. Žal pa med razstavljalci nismo opazili nobenega slovenskega podjetja. Morda je tam katero celo bilo, vendar bolj skrito oziroma

skromneje predstavljeno, da ga nismo opazili.

Zato pa je po dveh letih na novosadskem sejmu spet sodelovala LZ Slovenije, in sicer s svojo ekipo *Kočevski medvedi*, ki je tekmovala v kuhanju lovskega golaža. Omeniti velja, da so sicer dobri lovski in prijateljski stiki med srbskimi in slovenskimi lovci, ki so bili zaradi zadnje vojne več let prekinjeni, ponovno oživel leta 2003. Takrat si je delegacija LZ Slovenije, ki jo je vodil takratni predsednik **Bojan Lepičnik**, ogledala Novosadski lovski sejem. Leta 2005 se je na sejmu zopet uspešno predstavila tudi LZS v svojem razstavnem prostoru. Od takrat naprej je sodelovanje obojestransko zadovoljivo.

Povsem razumljivo je, da sem se z beležko in fotoaparatom tudi letos največ časa zadrževal v razstavnih prostorih, kjer so razstavljali in v veliki meri tudi prodajali razno lovsko opremo in strelivo. Lovskega in civilnega orožja pa na sejmu ni bilo mogoče kupiti, kar je razumljivo. Videl sem kar nekaj obiskovalcev, ki so bili pripravljeni kupiti razstavljeno lovsko orožje. Najbolj oblegani so bili italijanski in kragujevski puškarji.

Kragujevska tovarna orožja, ki je po svojem lovskem orožju vedno bolj prepoznavna tudi v Evropi, je letos poskrbela za veliko presenečenje. Razstavila je namreč povsem nov model lovske puške, M 91

Foto: M. Krapež

Zlatko je izračunal, da je za uplenitev medveda prevozil, prehodil in presmučal več kot 7000 kilometrov ...

in večkilogramska zver lahko hodi bolj neslišno od drobne kune! Malo nad krmiščem je medved obstal. Njegova črna silhueta se je kljub temni noči ostro odražala na peščenih tleh. Zlatko se je odločil v trenutku. Bil je povsem miren. Pod medvedovo desno prednjo nogo je v belini peska v strelnem daljnogledu poiskal križ, z njim drsel po nogi navzgor in počasi vlekel sprožilec. Ko je počilo, ga je ogenj iz puškine cevi za trenutek oslepil, spodaj pa je smrtno zadeti medved zatulil, da je oba lovca spretel srh. Težka žival je planila nazaj, odkoder je prišla, a je že po nekaj sežnjih omahnila in obmirovala. Slišati je bilo le še vse tišje hropenje.

Zlatko in Jože sta najprej otrpnila. Molčala sta. Nato je Jože potihlo rekel: »Pa si ga ...«

Počasi, s tresočimi se koleno, sta zlezla s preže, se previdno spustila do negibnega medveda in ob njem obstala ...

ščine. In tam, v srcu idrijsko-trnovskih gozdov, smo se sredi noči, pod svetlimi zvezdami in vzhajajočo luno razvrstili v krog okrog plena. Z občudovanjem, spoštovanjem kančkom obžalovanja smo zrl v medveda in v lovca, ki je čepel ob njem in mu s prsti razčesaval kožuh na vratu ...

Franč Černigoj

P. S.:

Zlatko je izračunal, da je za uplenitev medveda prevozil, prehodil in presmučal več kot 7.000 kilometrov. Koliko koruze, jabolka in drugega sadja je znosil na krmišče, ni poskušal niti izračunati. Ko je njegova žena Jožica izvedela, da je medveda končno uplenil, je zavzdihnila: »No, zdaj bo, hvala Bogu, več doma!«

A kdor Zlatka pozna, ve: še naprej ga bo neustavljivo vlelo v gozdove Tisovca, v prepade Putrha in v krekovške grape. Med gamse, jelenjad in srnjad in – medvede ...

Foto: B. Urbančič

Dokaj redki so, zato pa tudi zanimivi srnjaki z gobastim rogovjem. Enega izmed njih je 10. 6. 2007 v lovišču LD Ruše uplenil Bojan Urbančič, starešina LD Ruše. Srnjak je bil brez moških spolnih organov.

Foto: F. Rotar

Podjetje Vojvodinašume, ki ima svoja lovišča tudi v Vojvodini, vsako leto postavi zelo velik in privlačen razstveni prostor, na katerem ves teden potekajo razne kulturne prireditve in strokovna posvetovanja.

Ekskluziv, kal. 12/76 Mag., ki je bila zaradi izrednega umetniškega dela (ima namreč nenavadno kopito) in kakovostnih materialov sploh najdražja puška na letošnjem novosadskem sejmu. Vredna je kar 423.220 tisoč dinarjev oziroma 5.590 €. Najdražja lovska karabinka, ki je bila izdelana minulo leto v Kragujevcu, je Blaserjev nov model R 93, kal. .30-06. Puška je primerna za poklicne lovce; vredna je 256 tisoč dinarjev oziroma 3.380 €.

Četudi v okviru letošnjega jubilejnega sejma v Novem Sadu ni bilo ocenjevanja lovske trofeje, so lovski obiskovalci vseeno prišli na svoj račun. Prizadevni lovci LZ Vojvodine in gozdarji – lovci Vojvodinašume so namreč razstavili kar precej vrhunskih rogovij jelenov, srnjakov, rogov muflonov in drugih zanimivih trofej. Med mnogimi močnimi

LZ Vojvodine, ki šteje okrog 25 000 članov, je tudi letos razstavila kar nekaj vrhunskih rogovij jelenov, srnjakov in rogov muflonov.

jelenjimi rogovji je bilo opazno tudi 8 kg težko in z 204,47 CIC-točke ocenjeno rogovje jelena, ki ga je letos uplenil slovenski lo-

vec **Ivan Nemec** iz Kamnika. Vojvodinski in tuji lovci pa so bili tudi letos nadvse uspešni pri odstrelu vrhunskih trofejnih srnjakov. **Milenko Zeremski** iz LZ Vojvodine je povedal, da je bil izreden letošnji lov na srnjake. Tako so domači in tuji lovci uplenili kar nekaj »zlatih, srebrnih in bronastih« srnjakov. Še največ tujih lovcev bo prišlo v vojvodinska lovišča v jeseni, ko bo poleg lova na veliko divjad odprt tudi lov na malo, zlasti na fazana in poljske zajce, ki jih je v vojvodinskih loviščih menda iz leta v leto več. To dobro vedo tudi nekateri lovci Kluba prijateljev lova iz Celovca, ki hodijo tja redno na lov.

Po dveh letih sem se tamkaj ponovno srečal tudi z nekaterimi

sopisa *Lorist*, ki je časopis za lov, ribolov, šport in turizem in izhaja v 6000 izvodih. S ponosom je povedal, da so njihovi bralci v vseh republikah nekdanje skupne države, v Avstriji, Nemčiji, na Norveškem in celo v Ameriki ter na Novi Zelandiji. Za bralce iz Evrope znaša letna naročnina 50 €. »V našem strokovnem lovskem časopisu veliko pišemo o varstvu okolja, življenjskega prostora divjadi in tudi o športnem in družabnem življenju lovcev in ribičev. Redno naše bralce obveščamo tudi o vseh novostih na področju lovskega orožja in streliva ter o lovem turizmu na vseh celinah.« je med drugim za revijo *Lovec* povedal prijazen sogovornik.

F. Rotar

Srečanje veteranov, »polhanje« in še kaj ...

Jesen je čas, ko dozori poljski pridelki; čas, ko nas iz sadovnjakov zapeljivo vabijo zrele jabolke in hruške, ko iz vinskih kleti po vinogradih zadiši po moštu in ko v gozdovih dozori želod, kostanj in bukov žir. Drevje se odene v prečudovite jesenske barve in listje počasi začne odpadati. Je pa to lahko tudi čas, ko se življenje posameznika prevesi v zadnjo tretjino; pravimo mu »jesen življenja«.

V soboto, 13. oktobra, smo se na povabilo **UO Lovske družine Toplice** v lovskem domu na Pajkežu zbrali lovci veterani s svojimi življenjskimi sopotnicami ter vdove naših pokojnih članov. Veliko nas je prišlo; posebno vdov, ki se zelo rade udeležujejo našega vsakoletnega srečanja. V

srbskimi lovskimi novinarji in uredniki lovskega glasila in časopisa. Srečal sem tudi **Jeremijo Trifunovića**, direktorja, glavnega in odgovornega urednika časopisa.

Foto: A. Meglen

V lovišču LD Struge sta 18. 5. in 6. 6. 2007 oče in sin, Anton st. in Anton ml. Meglen, uplenila po obliki rogovja zanimiva in močna srnjaka (280 in 400 g), stara 4 do 6 let, ki dokaj odstopata od siceršnjega povprečja srnjakov v lovišču.

Foto: F. Kulovec

Člani LD Toplice so oktobra na polhanje in druženje na Pajkežu povabili tudi svoje žene in vdove pokojnih lovcev.

klubski sobi nad kletjo je v odprtem kaminu prijetno prasketal ogenj, a ker je sonce še pošiljalo svoje tople žarke na čudovito jaso sredi gozdov, se nam ni in ni mudilo v zaprte prostore. Hodili smo okrog lovskega doma pod košatimi lipami in starodavnimi jablanami, zasajenimi že v prejšnjih stoletjih, in obujali spomine na čase, ko smo bili še polni življenjske moči in hodili po prostiranih gozdovih. Spomnili smo se tudi na čase, ko smo na tem mestu gradili lovsko kočo.

Ko so se sence dreves začele vedno bolj stegovati in dobivale čedalje daljše jezike, je pod krošnjami dreves zavel mrzel piš.

gozdov do »polšen« in starih »žlamborov«. Z njimi je odšlo kar nekaj njihovih odrasčajočih otrok, ki naj bi čez nekaj let postali aktivni člani naše LD.

Temnilo se je že, ko je nena doma, čisto od blizu zadišalo po pečenih odojkih. In kmalu se je znašla na naših mizah pečenka. Menim, da ni bilo nikogar, ki bi se ji odrekel. Mojstra Brane in Gregor sta dobro opravila svoj posel. Zunaj, ob kurišču, na katerem je veselo plapolal ogenj, pa se je razlegal prešeren smeh. Dišalo je po pečenem kostanju in moštu. Mlajši člani z družicami in otroci ter polharji so vneto lupili pečen kostanj in ga vmes

Nova grafična podoba podjetja NIMROD, d. o. o.

Zaradi poslovnega prodora na zahteven švicarski trg in želje po večji prepoznavnosti na evropskem trgu se je pri podjetju pokazala potreba po novi grafični podobi, ki bi še bolj predstavljala Slovenijo, podjetje in slovensko divjačino.

Po dolgem premisleku so se odgovorni odločili za stiliziran tribarvni znak. Tri barve, rdeča, rumena in zelena, po njihovem mnenju s stiliziranim Triglavom, izkazujejo njihovo pripadnost in poslovno usmerjenost. »Rdeča predstavlja zemljo, rumena sonce, zelena pa živo naravo, ki je brez obeh prvih dveh ne bi bilo. V naravi živi divjad, s katero je naše podjetje Nimrod, d. o. o., organsko povezano,« je povedal direktor Miro Hlede.

Torej imajo vse možnosti za dobro trženje. Na sončni strani Alp skoraj 60 % dežele pokriva gozd, ki je po strokovni presoji še zelo kakovosten in dobro ohranjen. Prisotnost velikih zveri, medveda, volka in risa, zgovorno priča o dokajšnji neokrnjenosti naše narave in je obenem dokaz, da je bila za stoletno tradicijo slovenskega lovstva pomembna predvsem skrb dobrega gospodarja in varuha naravnega okolja ter divjadi v njem.

Slovenija je dežela, ki se lahko ponaša z najpestrejšo zastopnostjo živalskih in rastlinskih vrst v ohranjenem naravnem okolju, kjer še vlada dokajšnje ravnovesje.

Nič ni tako blizu pojma zdrave prehrane, zatrjuje Hlade, kot je meso uplenjene divjadi, in hkrati nič tako daleč od sodobnih manipulacij z živili, kot je to primer pri divjačini. Tisočletja je bila divjačina za človeka glavni vir visoko vrednih beljakovin živalskega izvora. Naraven način življenja sili divjad v nenehno gibanje in iskanje raznovrstne hrane, zato njeno meso ne vsebuje nasičenih maščob. »Kakovostne beljakovine, le malo maščob in holesterola vedno bolj deklarirajo divjačino kot zdravo in moderno hrano. Prav naravna nepotvorjenost jo dela za varno in zato aktualno hrano. Bogastvo in posebnost okusa divjačine zadovoljujejo tudi najzahtevnejše kuhinje,« je prepričan sogovornik.

Pri strokovni obdelavi mesa uplenjene divjadi večletne izkušnje mesarjev tega podjetja naredijo še vse potrebno preosta-

Foto: F. Kulovec

Mlajši člani in njihov podmladek je vneto pripravljala »šklope« za lov polhov.

Preselili smo se na toplo, kjer so nam postregli z rahlo pekočim divjačinskim golažem. Priznati moram, da se je že kar prilegel, pa tudi pecivo, s katerim so bile obložene mize, nam je šlo v slast. Ob odlični črnini in brezalkoholnih pijačah je nastal sproščen pogovor, pred lovskim domom pa so se že začeli zbirati mlajši člani s polnimi nahrbtniki.

Ko so se okrepčali z golažem, so razvezali nahrbtnike in začeli pripravljati pasti za lov polhov. Vsak je imel svojo teorijo, kako bo v »šklop« privabil največjega in najdebelejšega polha. Vneto so jih mazali s »kačjo slino«, saj naj bi bili polhi veliki ljubitelji žlahtne kapljice, in na sprožila natikali koščke jabolk. Drugi so prisegali na tako imenovane »raveljelne«, ki jih nastavijo naravnost na »polšne« in v katere se polhi ulovijo živi, tako da lahko med njimi napravijo izbor. Ko so končali, so si mladci zopet oprtali svoj tovor, preverili svetilke in molče izginili v temne globine

mehčali z moštom in sočnimi zgodbicami z lovskih in polharskih pohodov.

Tokrat je bil polharski plen zgolj simboličen, saj se je do enajstih zvečer ujelo samo šest polhov. No, najbolj vneti so svoje naprave nastavili še enkrat, vendar je obveljalo mnenje, da je hudič najlepše polhe že odpeljal na zimsko spanje, saj se je noč kar krepko ohladila. Tudi »žlamborov« je zaradi sodobnega gospodarjenja z gozdovi vse manj, a imajo polhi srečo, da je na Dolenjskem, ki leži na kraškem svetu, mnogo večjih in manjših podzemnih votlin in votlinic, v katere se lahko naselijo. Letos je plodonosno drevje zelo dobro obrodilo, saj je žira in želoda v izobilju, tako da divjad ne bo trpela pomanjkanja.

Lepo in prijetno je bilo tokrat na Pakježu. V upanju, da se bomo prihodnje leto v takem ali še večjem številu ponovno srečali, smo odšli vsak proti svojemu domu.

Franč Kulovec

Foto: F. Ekar

Z OGRAJAMI PROTI ŠKODI OD JELENJADI NA JEZERSKEM
Posestnik Virnik na Sp. Jezerskem se je ponovno odločil ograditi določene površine gozda z okrog 400 m dolgo ograjo, ki naj bi preprečila nastanek škode od divjadi v gozdu. Projekt je načrtoval in uskladił z Zavodom za gozdove. Pri postavljanju ograje so posestniku priskočili na pomoč domači lovci LD Jezersko. Tako zavarovana površina, ki je tudi na novo pogozdena, naj bi služila obenem kot poskusna ploskev »gozd brez divjadi«. Na rezultate bo treba še počakati. Jezerski lovci so priskočili na pomoč tudi posestniku na Karničarjevem, kjer so bile posledice škode od jelenjadi precej vidne. Posestnika pričakujeta, da se bodo škode od jelenjadi po tem ukrepu precej zmanjšale, saj so v zadnjih treh letih izjemno povečali odstrel jelenjadi. (F. Ekar)

lo, saj kakovost tovrstnega mesa nikakor in nikoli ni zgolj slučajna. »Zagotavljanje kakovosti se začne že takoj po uplenitvi, saj visoka lovška kultura in znanje slovenskih lovcev omogočata kakovostno pripravo trupa divjadi, ter nepretrgano verigo pravilnega hlajenja od prevzema in odvoza v hladilnico, pa vse do Nimrodovih obratov. Nič manj ni pomemben osnovni pregled organov in trupa uplenjene divjadi od zato posebej usposobljenih lovcev – preglednikov v prevzemnicah LD.« Hlede je tudi prepričan, da, tako dobro delujočega sistema, ki zagotavlja neoporečno, kakovostno divjačinsko meso, kot ga imamo pri nas, drugod v Evropi skorajda ne poznajo.

Predstavitel podjetja Nimrod, d. o. o., in nove grafične podobe je bila 29. 10. 2007 v Gostišču Jezeršek na Spodnjem Brniku. Dogodek je bil strokovno-kulinarično obarvan. Gostom in najožjim poslovnim partnerjem so poleg nove grafične podobe pred-

Direktor družbe Nimrod, d. o. o., Miro Hlede (v sredini) v prijatni družbi z v. d. direktorja ZGS Andrejem Kermavrnarjem in predsednikom LZS Bogdanom Mahnetom

stavili tudi delovanje družbe in vrhunske kulinarične izdelke iz divjačine.

Da je mogoče iz mesa jelena, divjega prašiča in srne (pa tudi iz

drugih vrst divjačinskega mesa) pripraviti res izjemne kulinarične dobrote, so dokazali vrhunski kuharski mojstri omenjenega gostišča.

Nova prelomnica v podjetju Nimrod, d. o. o., spodbudni rezultati, ki so jih dosegli, trdne vezi s stalnimi poslovnimi partnerji in ne nazadnje tudi novi poslovni izzivi jih v prihodnje vodijo v še boljše delo; v sožitju z naravo in lovci, ki dobro skrbijo za divjad v njej.

B. Leskovic

Yardage Pro

Yardage Pro strelni daljnogled z vgrajenim laserskim daljinomerom je najnovejši odgovor firme Bushnell na nov trend v industriji strelnih daljnogledov. Tehnološki vrh strelnih daljnogledov je spoj strelnega daljnogleda in laserskega daljinomera v enem optičnem sistemu. Tako zahtevnemu uporabniku ni treba nositi s seboj dveh ločenih optičnih naprav.

Tehnične lastnost: dolžina 330 mm, teža 708 g, merilna natančnost laserja +/- 1 m, povečava 4 – 12 x 42, vidno polje 8,7 m (4 x)/2,8 m (12 x), očesna razdalja 89 mm, temperaturno območje delovanja: – 10 do + 50 stopinj C.

Foto: F. Ekar

MOČNI JELENI Z JEZERSKEGA

Močna trofejna jelenjad je odraz strokovnega gospodarjenja z divjadjo, pa tudi sporazumi o enotni gojitvi jelenjadi na obeh straneh slovensko-avstrijske meje pozitivno vplivajo na to. Tak je nedvomno mednarodni Karavanski sporazum o enotni gojitvi jelenjadi.

Na Jezerskem so bili v letošnjem avgustu in septembru, v roku, uplenjeni trije vrhunski jeleni. Vsi trije so bili pravilno uplenjeni v okviru sprejetih in dogovorjenih smernic in gospodarsko lovškega načrta. Neuradno je rogovje za »zlato« medaljo rogovje jelena, ki ga je uplenil Grega Zupan, ocenjeno na okrog 214 točk CIC, starost 12+. Jelen je bil na eno oko slep, v telesu pa so našli MK kroglo. Glede na njegove najdene prejšnje odpadle veje rogovja, ki jih je vsako leto uspešno poiskal član LD Jezersko Darko Močnik, je zaradi starosti mogoče opaziti izrazito zmanjševanje teže in velikosti rogovja. Jelenje rogovje za »srebrno« medaljo s 196 točkami pa si je po uplenitvi 9+ starega jelena pridobil Venci Parte. Oba jelena sta bila uplenjena Pod malim vrhom, za Murijem. »Bronasto« rogovje, blizu 180 točk, jelena v starosti 10+ let, je uplenil Ljubo Kogoj na območju Komatevce. Vsi trije uplenitelji so z Jezerskega. »Zlati« in »srebrni« sta kar nekaj zim zimovala v lovišču LD Jezersko. Vsi trije jeleni so bili uplenjeni lovsko pravično.

Na fotografiji sta Venci Parte (levo) in Grega Zupan s svojima močnima jelenjima trofejama.

Besedilo in foto: F. Ekar

za nastavitve namerilnega križa po višini. Bobniči imajo oznake za različne razdalje, podobno kot vojaški strelni daljnogledi. Lovci smo sicer prisiljeni, da z običajnim lovskim strelnim daljnogledom na razdalji, ki je večja od pristrelitvene, merimo nad cilj. Balistični bobniči pa omogočajo, da samo zavzamemo razdaljo, ki smo jo odčitali v vidnem polju daljnogleda, ko smo vključili laserski daljinomer. Različni balistični bobniči ustrezajo različnim kalibrom in različnim krog-lam. Daljnogledu je dodana zelo velika balistična podpora v tehnični knjižici, še večja pa je na priloženem CD. Strelec si lahko izbere ustrezen balistični bobnič za praktično vse kalibre, do močnega .375 H&H Mag.

Bushnell®

Resni in zahtevni uporabniki tako lahko izkoristijo vse možnosti, ki jih nudi daljnogled, za kar pa je potrebno nekaj vaje in preizkusnega streljanja. Manj zahtevni se lahko zadovoljimo z merjenjem na običajen lovski način, kar je za razdalje do 300 m največkrat dovolj dobro. Uporaba laserskega daljinomera nam bo v vsakem primeru omogočala daljše in natančnejše strele, obstreljene divjadi pa bo manj.

Predstavljeni strelni daljnogled z daljinomerom je končno tudi po videzu, dolžini in teži tak, da si ga lovec »upa« montirati na lovsko puško, saj ni videti kot futuristična naprava iz znanstvenofantastičnega filma. Z dolžino 33 cm in težo 700 g z baterijskim vložkom vred ne presega velikosti običajnega evropskega strelnega daljnogleda s spremenljivo povečavo. Elegantna zgradba brez nepotrebnih pritisklin je samo v sredini močnejša kot pri običajnem strelnem daljnogledu. Razkošna, žametno črna, matirana površina dopolnjuje izjemen videz daljnogleda. V osnovni opremi daljnogleda so tudi odlični jekleni montažni elementi sistema Weaver.

Predstavljeni strelni daljnogled z laserskim daljinomerom je resnična uspešnica v tej industriji ne samo po ceni, ampak predvsem po resnični uporabni vrednosti.

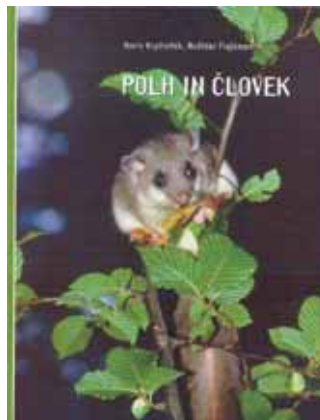
*Rodeo Team, d. o. o.
Reklamna predstavitev*

NOVE KNJIGE

B. Kryštufek in B. Flajšman: Polh in človek

Ekološki forum LDS je v sodelovanju z Liberalno akademijo kmalu po odprtju nove letošnje polharske sezone na navadnega polha (traja od 1. 10. do 31. 11.) izdal in predstavil novo knjigo z naslovom **Polh in človek**. V njihovi zbirki je od leta 1996 to že 8. knjiga po vrsti z naravoslovno in naravovarstveno tematiko.

V uvodu je knjigo, monografijo o navadnem polhu, v prostorih

knjigarne Konzorcij predstavil **dr. Dušan Plut** (predstavljena je bila tudi pozneje, 20. 10. t. l. na tradicionalni prireditvi Druščine polharjev Polh na Dolenjskem v Dolenjskih Toplicah). Na 248 straneh kar 16 avtorjev obravnava tematiko o polhih. Predstavljeno je življenje navadnega polha, zgodovina polhanja na Slovenskem, etnologija te dejavnosti in polharska društva. Knjiga vsebuje tudi krajša poglavja z zgodovinsko in aktualno tematiko, povezano s polhom in polhanjem na Slovenskem. Delo je pravzaprav prelomna točka v zgodovini polhanja v naših krajih, zato bo verjetno služila tudi kot priručnik članom polharskih društev pri njihovem izobraževanju. Žal je knjiga, ki je izšla s pomočjo prispevkov sponzorjev, nekaterih polharskih društev, pa tudi GG Novo Mesto, d. d., Občine Dolenjske Toplice, Gramat Gril, d. o. o., BTC, d. d., Ljubljana, PE Novo mesto, Gozdarstva Grča, d. d., VOMA, d. d., Ljubljana in Notranjskega regijskega parka Cerknica, natisnjena le v skromni nakladi 1000 izvodov.

Avtorji besedil so: Mojca Dr-

Foto: S. Polak

Avtorja in urednika knjige Polh in človek: dr. Boris Kryštufek (levo) in mag. Božidar Flajšman

čar Murko (kot poslanka v EU je napisala nagovor, v katerem sporoči bralcu, da je Narava danes postala političen proces), **Pat A. Morris** (kot predsednik Mednarodnega znanstvenega komiteja o polhih je prispeval drugi strokovni nagovor v knjigi), **Boris Kryštufek, Božidar Flajšman** (kot urednika sta napisala uredniški nagovor, Kryštufek pa je še poglobljeno predstavil biologijo navadnega polha in predstavil tudi celotno družino polhov), **Magda Peršič** je prispevala prispevek o Človeku polharju, **Romana Erhatic Širnik** (povzeto je predstavila zgodovino polharske dejavnosti ali polhanja na Slovenskem). V poglavju *Kratke zgodbe*, enem od štirih velikih poglavij knjige, je **Ilja Popit** predstavil zgodovinska dejstva, ki pričajo, da je polhar živel in lovil že za časa Rimskega cesarstva, prav tako pa je avtor nanizal več zgodovinskih dejstev tudi v njegovem drugem prispevku z naslovom *Od Veleša do Trubarja* in na koledar. **Andrej Hudoklin, Gregor Česarček, Jože Kirn, Jože Jerman, Ciril Pustovrh, Branko Tolar, Andrej Gregorič, Bojan Hočevan, Ciril Miklič, Leon Drame in Tanja Mlakar** pa so predstavili povezovanje slovenskih polharskih društev in večino od zdajšnjih 18 tudi na kratko predstavili.

V knjižnem delu se je s svojimi fotografskimi deli predstavilo kar 20 avtorjev fotografij: **Miloš Andera, Ebru Burulda, Alenka Kryštufek, Boris Kryštufek, Boris Kuhar, Marko Masterl, Andrej Mihevc, Cengiz Kurtunur, Tomaž Lunder, Viko Luskovec, Shusaku Minato, Magda Peršič, Ivan Petrič, Ma-**

teja Pistotnik, Slavko Polak, Ilja Popit, Nada Šantelj, Franci Šarf, Davorin Tome in Milan Vogrin. Avtorji risb v tej knjigi so: **Tine Bizjak, France Golob, Jan Hošek, Zdenko Huzjan, Boris Kryštufek, Magda Peršič, Ivan Romih in Simona Prokešova.** Na koncu knjige je dodan tudi Polharski etični kodeks. Lektorsko delo je opravila **Nuša Radinja**, za sodobno in pregledno oblikovanje, pa je poskrbela oblikovalka **Tjaša Štempihar**. Natisnila jo je **Tiskarna Schwarz, d. o. o.,** iz Ljubljane.

Knjiga je večjega formata (20 x 25 cm), bogato je opremljena z barvnim slikovnim gradivom, vezana s trdimi platnicami. Delo, po kakršnem je bilo že vrsto let veliko zanimanje in povpraševanje, bo zelo rad vzel v roke vsakdo, ki mu je blizu slovensko kmečko izročilo, ki ga zanimajo nova dognanja iz biologije polha in še vedno ne dovolj raziskano življenje tega drobnega ponočnjaka in zaspanca, ki trdno prespi nemalokrat tudi pol leta in več. Med ljudmi, ki jim je polh blizu, je nedvomno veliko naših lovcev, še posebno tistih, ki so doma na obširnih gozdnatih kraških območjih, kjer so polhe na drevesne pasti ali postavljene ob polšinah že od nekdaj lovili njihovi očetje, dedi in pradedi. Ulovljeni so bili dodaten vir zimske hrane ali dodaten zaslužek.

Knjigo, ki je res ni veliko na zalogi, je še mogoče naročiti v vseh bolj založenih knjigarnah ali prek spletne strani www.buca.si. Cena je 56,00 €, pri nakupu prek spleta pa 50,40 €.

Boris Leskovic

Ivan Vidovič je sklenil svojo življenjsko pot 17. 6. 2007.

Hanzek, kot smo ga klicali, se je rodil 25. 12. 1930 v Halozah v kmečki družini. Že od rojstva se je soočal s trdim bojem za preživetje. Kot elektromonter in pozneje inkasant se je srečeval z ljudmi in naravo v haloških krajih. Pred tremi leti je slavil svoj 50-letni lovski jubilej. Spoštljiv častnik, prebit za naravo in z njo, z divjadjo in delom v lovišču je bilo samo njegovo nadaljevanje družinske tradicije.

Ivan je v LD Leskovec dolga leta opravljal odgovorne in zahtevne naloge namestnika starešine (1964–68), gospodarja (1968–70), vodje revirja, bil je član IO LD (1978–9) ter od 1998 naprej član NO LD. Svoje bogate lovske in življenjske izkušnje je znal v pravi meri uporabiti pri svojem delu, vedno v dobro naravi in divjad. Bil je mentor številnim lovskim pripravnikom. Veliko svojega prostega časa je namenil obnovi lovskega doma in bil pobudnik družabnega življenja v LD, posebno še ustanovitve pevskega seksteta.

Za zasluge in prispevek k razvoju matične LD so mu člani leta 1995 podelili naziv častnega člana. Za svoje zavzeto delo na področju lovstva je bil odlikovan z znakom LZS za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Našega Hanzeka smo pokopali na videmskem pokopališču ob spremeljanju številnih lovskih praporov, lovskih registrov, z vsemi lovskimi častmi in v spremstvu številnih lovcev, ki so se mu še enkrat zahvalili za nesebičnega prispevka k razvoju in vsebini lovske organizacije.

LD Leskovec – B. Š.

Tiho in mirno, kot je živel, je v svojem 89. letu starosti 9. 6. 2007 odšel v večna lovišča naš najstarejši, častni član LD Košaki, **Vili Babič**.

Rodil se je 23. 12. 1918 v skromni kmečki družini v Zlatar Bistrici, kjer je preživel svojo mladost in končal osnovno šolo. Leta 1934 se je družina preselila v Maribor, kjer so starši kupili manjšo kmetijo. Po končani osnovni šoli ni našel primerne učnega mesta, da bi se lahko izučil obrti, zato se je leta 1936 zaposlil pri gradbenem podjetju ter si začel služiti svoj kruh in pomagal doma na kmetiji.

Vili je bil preprost človek, ki pa je bil ob vsakem času pripravljen pomagati vsem, ki so potrebovali njegovo pomoč. Kot kmečki sin, ki je znal ceniti zemljo in živeti z naravo, predvsem pa ceniti prostoživeče živali, se je odločil za vstop v zeleno bratovščino. Želja se mu je izpolnila marca 1950, ko je bil sprejet v članstvo LD Košaki. Poln mladostne zagnanosti se je začel izobraževati na raznih tečajih in strokovnih predavanjih s področja lovstva, sprejemal pa je tudi nasvete starejših lovcev. Vse to mu je pomagalo, da je naložene naloge in druga opravila opravil lažje in odgovorneje. Zaupali smo mu tudi opravljanje odgovornih funkcij v LD. Od 1960 do 1972 je bil član IO, od 1972 do 1978 predsednik NO, od

leta 1980 do leta 1992 pa namestnik predsednika DK. Prav tako je veliko svojega prostega časa namenil gradnji lovskega doma. Pri svojem delu je bil vedno vreden in dosleden. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje, LD Maribor pa s svojo plaketo. Od LD Košaki je prejel tudi veliko priznanj in pohval, ob njegovi 50-letnici aktivnega članstva pa smo ga na predlog UO LD Košaki imenovali za častnega člana.

Žal je prišel čas za slovo, ko smo se morali na pobreškem pokopališču za vedno posloviti od lovskega tovariša Vilija. Nad žaro so se sklonili prapori sosednjih LD in v poslednji pozdrav mu je zadonel lovski rog ter naznanil, da je zanj lov za vedno končan.

Vili, naj se ti še enkrat iz srca zahvalimo za vse, kar si dobrega storil za lovstvo, divjad in naravo. Želimo ti miren počitek v domači zemlji, sveti Hubert pa ti naj v večnih loviščih dodeli častno stojišče.

LD Košaki – I. P.

Od nas se je tiho poslovil (30. 6. 2007) nad vse spoštovani lovski tovariš in iskren prijatelj **Oskar Štamulak**. Plemenitega prijatelja, lovskega tovariša, ki je sicer na zunaj kazal trden značaj, a je bil nežen in širokega srca ter vedno pripravljen pomagati, smo spoštovali sosedje, prijatelji in lovski tovariši.

Rodil se je 12. decembra 1936 na Legnu pri Slovenj Gradcu. Svoje otroštvo je preživel v času bližajoče se 2. svetovne vojne v družbi svojih starejših in mlajših bratov, s katerimi je delil lepe, pa tudi težke trenutke. Zaradi slabih socialnih razmer Oskarju ni bila dana možnost, da bi po končani osnovni šoli v Šmartnem pri Slovenj Gradcu nadaljeval študij, zato se je moral v rani mladosti zaposliti in pomagati staršem pri preživljanju številne družine. Preden je odšel služiti vojaški rok, se je zaposlil v podjetju Vodna skupnost Drava, kjer je delal 2 leti, nato pa je leta 1957 odšel k vojakom. Od leta 1959 do 1963 je služboval na ekonomiji pri Kmetijski zadrugi v Šmartnem, nato pa v tovarni usnja in pozneje v obratu gumirane žime TUS, od koder je leta 1996 odšel v zasluženi pokoj.

Oskar ni bil samo dober in zavzet delavec, ampak je zelo rad zahajal v naravo, kjer je spoznaval divjad. Leta 1960 se je včlanil v LD Golavabuka.

Zaradi zaslug pri skrbi za divjad in lovišče ga je UO LD Golavabuka napotila v tečaj za lovske čuvaje, ki ga je uspešno končal leta 1980. Prevzel je odgovorno funkcijo revirnega vodje Dobrava. Polnih 22 let je bil dober vodja revirja. Ni naključje, da je bila v njegovem revirju zgrajena voljera za valjenje in zrejo fazanjih kebkov. Kar nekaj let LD ni kupovala fazanov, ampak je to nalogo opravil Oskar. To je bilo izjemno delo našega lovskega tovariša in takih podvigov si danes lahko samo še želimo. Oskar je bil zelo aktiven tudi na drugih področjih, predvsem kot mlad kinolog in vodnik lovskega psa je bil kar 8 let uspešen referent LD za kinologijo (od 1969 do 1971 in od 1971 do 1975). Še veliko bi lahko naštevali o njegovih aktivnostih pri delovanju LD in skrbi za divjad. Ko smo leta 1966 začeli graditi lovski dom na Golavabuki, je bil Oskar eden najdejavnejših. Kot član UO LD je deloval kar dva mandata (od 1967 do 1971 in od 1997 do 2001), vse do zadnjega, ko je bil nekaj let član NO LD Golavabuka.

Za svoje prizadevanje delo je Štamulak prejel znak LZS za lovske zasluge in red III. st., kot kinolog in vodnik pa je od KZS prejel srebrni znak za kinološke zasluge. Oskar je vsa leta zavzeto deloval tudi v Gasilskem društvu Tomaška vas in IPGD TUS, kjer je bil zavzet gasilec.

Dragi naš Oskar, LD Golavabuka se ti iskreno zahvaljuje za tvoj trud in delo pri razvoju LD, za varstvo divjadi, izboljšanje njenega življenjskega okolja in dobre tovariške odnose. Počivaj v miru v svojem domačem kraju in naj ti bo lahka domača slovenska zemlja!

LD Golavabuka – J. G.

Usoda je hotela in nam iz naših vrst zelene bratovščine iztrgala dolgoletnega in spoštovanega člana **Karla Klementa** (umrl je 28. 6. 2007).

Karel je kot tretjerojeni sin družine Klement prišel na svet 27. junija 1926 v vasi Dolič pri Kuzmi. Po končani osnovni šoli je ostal doma na kmetiji, saj ga je zelo veselilo delo na zemlji. Kot traktorist se je zaposlil pri takratni Kmetijski zadrugi. Vedeli smo, da je bolehal, vendar nismo pričakovali, da bo bolezen tako hitro napredovala in v dvainosemdesetem letu pretrgala njegovo življenjsko nit.

Karel je bil lovec z vsem srcem,

saj se je v LD Grad - Kuzma včlanil že leta 1959. Lovski izpit je opravil leta 1960. Kmalu za tem, leta 1962, je bil izvoljen za starejšino lovske družine in jo vodil kar 16 let; do leta 1978. Za aktivno in prizadevno delo v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Prejel je tudi kinološka odlikovanja.

Z veseljem in veliko zavzetostjo je sodeloval pri preurejanju našega lovskega doma Pri vili v Doliču. Vestno je delal in prispeval svoj delež tudi pri gradnji novega lovskega doma, ki je zdaj ponos naše lovske družine. Za vso pomoč smo mu člani naše LD iskreno hvaležni.

Ob zvoku pesmi in zvokov lovskih rogov smo našega lovskega tovariša pospremili na njegovi zadnji poti. Naj mu bo v večnih loviščih vedno namenjeno častno stojišče!

LD Grad - Kuzma – A. S.

Na pokopališču v Gornjem Logatcu smo se logaški in številni drugi lovci poslovili od najstarejšega našega člana, **Igorja Pfařfarja**. Umrl je 6. junija 2007.

Številne bolezni so bile vzrok, da je svoja zadnja leta preživel v Domu starejših občanov v Logatcu.

Rodil se je leta 1924 v skromni, a številni družini Pri Brinarjevih v Lajšah nad Selcami v Selški dolini. Kot aktiven udeleženec v NOB je že mlad okusil grozote vojne. Po njej se je s svojo milo družino priselil v Logatec. V našo LD je vstopil leta 1950. V tem času je opravil tudi gozdarsko šolo v Idriji. Dolga leta je opravljal dela gozdarja in bil v stalnem stiku z naravo. Kar 16 let je bil direktor domačega Gradbenega podjetja Gradnik in to delo je opravljal vse do upokojitve.

V LD je bil vseskozi zelo aktiven, prizadeven in tovariški. Lovci smo ga spoštovali in mu nadeli ime »oče«.

Vrsto let je bil član IO LD; gospodar LD je bil od leta 1953 do 1956 in od leta 1960 do 1964, predsednik DR je bil leta 1957 in 1958 ter od leta 1970 do 1972, starešina LD od leta 1972 do leta 1976, član IO ZLD Ljubljana in njenih organov pa od leta 1960 do leta 1962. Že leta 1954 je opravil izpit za lovskega čuvaja in nato vseskozi naloge tudi opravljal. Še posebno se ga bomo spominjali kot dolgoletnega mentorja številnim mladim lovčevim pripravnikom, saj je za tiste čase imel veliko lovskega znanja in tudi izkušenj.

Velikokrat smo se na njegovem domu zbirali številni lovci, največkrat zaradi lova, pa tudi ob drugih priložnostih, saj je Igor znal v sočni lovski latinščini pripovedovati lovske dogodivščine. Imeli smo ga radi in ga spoštovali.

Veliko dobrega je naredil za našo lovsko družino, divjad in lovstvo, zato ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. in II. stopnje, prejel pa je tudi najvišje priznanje, plaketo LD Logatec.

Logaški lovci se bomo Igorja spominjali kot dobrega lovca in odličnega tovariša. Hvaležni smo mu za vsa opravljena dela v lovstvu. Hyala, oče Igor, za vse, kar si nam dal! Živel si z naravo in jo imel rad. Mirno počivaj v njenem naročju!

LD Logatec – J. P.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Vincenc Eržen, LD Kobarič, * 19. 8. 1928, † 11. 7. 2007.
Robert Zakoč, LD Ivanovci, * 20. 9. 1972, † 3. 7. 2007.
Geza Počič, LD Ivanovci, * 10. 4. 1932, † 26. 9. 2007.
Rado Čenčič, LD Selca, * 5. 3. 1921, † 31. 7. 2007.
Bojan Zupan, LD Nomenj, Gorjuše, * 2. 8. 1948, † 15. 1. 2007.
Janko Preklet, LD Stahovica, * 7. 4. 1945, † 6. 10. 2007.
Stanislav Kramberger, LD Domžale, * 19. 4. 1929, † 18. 9. 2007.
Janez Černelc, LD Kapele, * 10. 10. 2007, † 10. 11. 1923.

Mirko Sučić, LD Rače, * 13. 1. 1942, † 13. 10. 2007.
Janez Grabec, LD Slovenj Gradec, * 13. 6. 1935, † 14. 7. 2007.
Anton Žagar, LD Stara Fužina, * 8. 11. 1929, † 18. 5. 2007.
Vlado Sajovic, LD Bojansko, Štore, * 12. 7. 1932, † 5. 10. 2007.
Mirko Liponik, LD Malečnik, Košaki, * 25. 10. 1942, † 27. 9. 2007.
Miloš Cmok, LD Malečnik, Košaki, * 22. 9. 1923, † 15. 7. 2007.
Milan Virant, LD Gozdnik, Griže, * 7. 5. 1935, † 29. 7. 2007.
Franc Škufca, LD Grosuplje, * 27. 9. 1935, † 2. 10. 2007.

Umrli časten spomin!

Uporabnostna preizkušnja v delu po KS na Babnem Polju

Po desetletju je 8. 9. 2007 – v organizaciji **LKD Cerknica** kot soorganizatorke tradicionalne lovsko-kinološke prireditve – znova prišla na vrsto **LD Babno Polje**. Šestim tekmovalcem je ponudila najbolj obiskane revirje svojega lovišča. Sledovi so bili torej za takšno preizkušnjo mogoče celo prezahtevni, bili so namreč prepredeni z zapeljevalnimi sledovi in za nameček položeni po že tako težavnem kraškem terenu, kakršno je lovišče LD Babno Polje. Bili pa so medsebojno primerljivi, tako da izžrebane številke niso igrale posebne vloge. Dan pred preizkušnjo so namreč kinološki sodniki položili umetne sledove po pravih preizkušnje s svežo krvjo in parklji. Nenazadnje je bilo takšni preizkušnji izjemno naklonjeno tudi vreme.

Kot vodniki lovskih psov so se preizkušnje udeležili **Jože Korošec** z brak-jazbečarko **Iko**, **Andraž Opeka** z bavarskim barvarjem **Bobijem Meniševskim**, **Franc Sterle** z brak-jazbečarko **Ašo**, **Boris Gerbec** z brandl brakinjo **Ajko**, **Silvo Adam** z brandl brakom **Cerom** in **Franc Mikešič** z bavarskim barvarjem **Benom Meniševskim**. Sodnika sta bila **Andrej Rupar** in **Franc Zagoričnik**, vodja prireditve pa gospodar LD Babno Polje **Dračan Vasiljevič**.

1. mesto je dosegel **Boris Gerbec** z brandl brakinjo **Ajko** (126 točk, 1. n. r.)

2. mesto je dosegel **Franc Sterle** z brak-jazbečarko **Ašo** (126 točk, 1. n. r.)

3. mesto je dosegel **Silvo Adam** z brandl brakom **Cerom** (120 točk, 2. n. r.).

Preizkušnjo sta opravila še dva vodnika z bavarskima barvarjema in se uvrstila v II. nagradni razred. Za dve leti staro brak-jazbečarko pa je bilo usodno delo na koncu sleda. Tudi pri tem delu preizkušnje je mogoče v prihodnosti popraviti delo psa. Edina večja napaka prireditve, če smo samokritični, je bila, da je lokalni lovec na koncu enega od sledov nezbrano odložil mrtvo divjad predaleč od mesta, kjer naj bi le-ta pravilno ležala, in ne na smrekovih vejicah, ki so bile namenjene temu. A je brandl brak

Tekmovalci in sodnika na uporabnostni tekmi po krvnem sledu (8. 9. 2007) v lovišču LD Babno Polje

znal odreagirati tudi v takem primeru, saj je raziskal okolico in našel mrtvo divjad ter jo lepo pokazal vodniku. Nenazadnje se v praksi lahko zgodi marsikaj takšnega, saj majhnega srnjega mladiča lahko odnese oz. premesti večja ptica ali celo človek. Za vodnika in psa je bila to težka preizkušnja.

Razglasitev rezultatov in podelitev bogatih praktičnih nagrad sta bili pred lovsko kočjo LD Babno Polje na Županovem lazcu. Po prijazni lovski pogostitvi smo odšli domov z željo, da bi se psi

Zmagovalna dvojna trojica UP po KS na Babnem Polju

izkazali tudi pri delu po pravem krvnem sledu, in z željo, da vodnik, ki mu s psičko brak-jazbečarko to pot ni uspelo priti skozi preizkušnjo, ne bi izgubil veselja do dela. Že prihodnje leto bo znova imel priložnost, saj bo LKD Cerknica nadaljevalo s tradicijo tovrstnih zahtevnih preizkušenj in jo namerava organizirati že jeseni leta 2008 v lovišču LD Begunje. Prav bi bilo, da bi v vsaki LD imeli vsaj enega izšolanega in zanesljivega psa krvsledca za delo po strelu, saj zdajšnja lovska etika zagovarja pravilo, da moramo s takšnim psom pregledati prav vsak nastrel!

Jane Weber

Udeleženci na preizkušnji po umetnem KS v lovišču Videž - Kozina.

1. mesto je dosegel bavarski barvar **Bas Blegoški** z vodnikom **Robertom Bandljem**, 2. mesto je dosegel hanovrski barvar **Dixi** z vodnikom **Bojanom Pircem**, 3. je bil bavarski barvar **As Meniševski** z vodnikom **Andrejem Ruparjem**, 4. mesto je zasedel bavarski barvar **Bor Blegoški** z vodnikom **Vojkom Mrakičem**, na 5. mesto pa se je uvrstila hanovrska barvarka **Biba** z vodnikom **Milanom Buričem**.

Preizkušnja je potekala v sproščenem vzdušju. Člani OK LKD

- Koper se bomo tudi v prihodnje trudili organizirati preizkušnje po umetnem KS, da bi krvsledništvo približali lovcem na našem območju.

Zahvala vsem, ki so pripomogli k izpeljavi prireditve, uspešnim vodnikom pa iskrene čestitke.

Janez Pečar,
predsednik OK LKD - Koper

Tekmovanje lovskih terierjev - VUP v spomin dr. Lacknerja

Že 42 let se vsako leto v jeseni srečajo vodniki nemških lovskih terierjev na najbolj prestižnem, največjem in najzahtevnejšem tekmovanju: na spominski vsestranski uporabnostni preizkušnji (VUP) terierjev, posvečeni spominu dr. Lacknerja. Sprva je tekmovanje prirejal *Nemški klub za lovske terierje*. Leta 1993, ko je bila ustanovljena *Mednarodna zveza za lovske terierje*, pa je ona prevzela pokroviteljstvo nad tekmovanjem. Tekmovanje še vedno poteka v Nemčiji in se imenuje po 'očetu' pasme, Münchenskem zobozdravniku dr. **Herbertu Lack-**

Uporabnostna preizkušnja lovskih psov po umetnem KS

Obalno-Kraško lovsko kinološko društvo - Koper je 6. 10. 2007 v lovišču LD Videž Kozina organiziralo uporabnostno preizkušnjo lovskih psov po umetnem krvnem sledu (KS). Vodja prireditve je bil **Jože Mahne**. Delo psov sta ocenjevala kinološka sodnika **Jani Krivec** in **Marjan Kodrun**. Preizkušnje se je udeležilo šest psov, od katerih jih je pet preizkušnjo tudi uspešno opravilo. Največ točk in

Skupina tekmovalcev in sodnikov pred odhodom v lovišče

nerju, ki je nemškemu klubu predsedoval polnih 32 let.

Za Slovence je bil letošnji 'lackner' še posebno zanimiv, saj je na prireditvi med drugimi evropskimi zastavami plapolala tudi naša. Stali smo namreč na obeh straneh: na strani vodnikov pa tudi na sodniški strani. Kolikor mi je znano, se tega največjega uporabnostnega tekmovanja za lovske terierje Slovenci nismo prav pogosto udeleževali, vsaj zadnjih 20 let zagotovo ne.

Letos je bilo to tekmovanje od 5. do 7. oktobra (z razliko od lani, ko je bilo v Nemčiji) dobesedno na našem dvorišču, na avstrijskem Štajerskem, v Burgauu, v zasebnih revirjih grofa Kottulinskega ml. Avstrijski klub je tako primerno proslavil tudi 60-letnico delovanja. Sicer pa so to preizkušnjo v Avstriji že gostili pred 35 leti, ko so praznovali 25-letnico delovanja. Takrat je bila ena od nagrad tudi dovolilnica za odstrel divjega prašiča, ki jo je prispevala takratna Lovska zveza Jugoslavije. Skupaj z omenjeno tekmo so letos organizirali tudi 11. tekmovanje Wienand - Kottulinsky in 9. mednarodni vzrejni pregled. Podelili so naslove: CACIT in rez. CACIT za prvo in drugo mesto, nagrado tekme Kottulinsky je prejel vodnik najboljše uvrščenega avstrijskega psa, ter CAC – A in BOB za najlepšega psa na vzrejnem pregledu.

Prijavljenih je bilo 40 psov iz mladane celotne Evrope, 32 pa jih je tekmovanje tudi uspešno končalo. Najštevilnejši so bili Nemci in Avstrijci, sicer pa so sodelovali še Švicarji, Švedi, Francozi, Slovaki in Slovenec. Kot zanimivost naj zapišem, da so si tekmo ogledali tudi Bolgari, saj ravno zdaj ustanavljajo svoj klub. V ta namen so se pripeljali 1.200 km daleč. Veljalo bi se za-

misлити nad tolikšnim zanesenjaštvom! Prireditelj je organiziral 10 skupin s po štirimi tekmovalci in štirimi sodniki. Sodniška četverica je skupino vodila skozi vse tekmovalne discipline. Čeprav se po avstrijskem in nemškem pravilniku dve disciplini prepišeta s preizkusa naravnih zasnov (sledoglasnost in ostrnost), je bilo dovolj dela za ves dan. K nemotenemu poteku prireditve je pripomogla skrbna in natančna organizacija, saj so bile discipline, ki so jih vodniki opravljali na istih terenih (npr. izvlačenje iz rova in vodno delo), določene do minute natančno. Čeprav je z organizacijo tako velike prireditve ogromno dela, je bila izpeljana brezhibno.

Še nekaj besed o tekmovalcih. Povečini so izgubljali točke na krvnem sledu, nekateri pa so jih celo pridobili. Prijavljenih je bilo namreč kar 5 »pokazačev« s prinosilom in en »oblajač«. Sicer pa so bili to večinoma rutinirani vodniki, pri katerih ni odločalo le znanje in izkušnje, pridobljene s trdim delom. Pomembno je bilo tudi, če so bili vodniki psihično dobro pripravljeni in če so imeli sami in njihovi psi »pravi dan«. A to je samo en del zgodbe; brez

Prinesi (»Aport!«)!

poprejšnjega trdega dela tudi pravi dan ne zadostuje. Vsem favoritom je načrte namreč prekrizal 16-mesečni terierček (seveda v pravih rokah) **Dino vom Hopfengarten** z vzrediteljem in vodnikom **Michaelom Seidlom** iz Nemčije. Imela sem srečo, saj je bil vodnik v skupini, v kateri sem sodila. Tako natančno in v rekordnem času izdelanega krvnega sleda namreč ni mogoče videti prav pogosto. Vsekakor si je bilo zanimivo ogledati tudi zadnje dejanje dela po KS, ko je pes, ki je bil prijavljen kot *pokazač s prinosilom*, vodniku prinesel prinosilo s ptičarsko natančnostjo. S tem si je prislužil tudi posebno nagrado za najboljšega v delu po KS. Uigran tim vodnika in psa si je vsekakor pošteno zaslužil prvo mesto na tekmovanju. Nagrada prvouvrščenemu pa ni bila kar

na nagrada za najboljšega v vodnem delu zaslužno v Slovenijo.

Udeležba na največjih tekmovanjih je povezana tudi z dokaj velikimi stroški. Četudi jih zanemarimo, pa vodniki potrebujejo zvrhano mero samokritičnosti in poguma. Kdo, ki se tekme ni udeležil in bi si ogledal ocenjevalni list, bi lahko mirno trdil, da je ta tekma povsem običajen VUP. Že res, predmeti so isti, način dela pa je vendarle malce drugačen: pretehtata namreč doslednost in strogost sodnikov. Pes, ki je pri prinašanju raco le poprijel, si je, npr., že zaslužil odbitek točke. V praksi je to sicer neuporabno, a če želiš tekmovati s svetovno elito, moraš računati tudi s tem.

Na tem tekmovanju sta udeležbo naše države podprla *Klub ljubiteljev psov jamarjev* in *Ki-*

Najboljši na Mednarodnem VUP za lovske terierje (od leve): **Michael Seidl**, zmagovalec tekme; **Damjana Švegelj**, **Jenny Schröder**, predsednica Mednarodne zveze lovskih terierjev, in **Stanko Lihtenvalner**, najboljši vodnik v vodnem delu

tako, bila je namreč – safari v Namibiji. Drugo mesto je pripadlo terierki **Centi vom Pahlsteich** vodnika **Josefa Andritzkega** iz Nemčije, tretje pa vodniku **Joachim Scholz** iz Nemčije za vodenje terierke **Agnes vom Haubergsjager**.

Slovenske barve je kot vodnik in tekmovalec zastopal sodniški kolega **Stanko Lihtenvalner** iz Ilovcev pri Ljutomeru z lovskim terierjem **Brinom** (SLR Lt 007308, poležen 1. 6. 2002). Tekmo je opravil s III. n. r. Največ težav mu je povzročal krvni sled, blestel pa je pri vodnem delu. Brezhibno je namreč prinesel raco, ki je bila ustreljena na najbolj oddaljenem koncu ribnika. Raco je prinesel mimo najmanj dvajsetih ljudi, zanesljivo poiskal vodnika in mu jo prav po šolsko oddal. Tako je šla poseb-

nološka zveza Slovenije. Obema se zahvaljujem, našemu tekmovalcu pa čestitam za rezultat, predvsem za odločitev in »korajžo«. Meni je bilo povabilo na sojenje na to največje tekmovanje za lovske terierje vsekakor v ponos in odlična izkušnja.

Sprašujem se, kdo ali kaj nas je vsa leta odvrčalo od tega največjega tekmovanja? Dokaz, da smo tudi Slovenci »dovolj dobri«, je vsekakor na dlani.

Damjana Švegelj - *Žnidaršič*, kin. sodnica

ŠPP in JZP ptičarjev v Staršah

Lovsko-kinološko društvo **Maribor** je v sodelovanju z **LD Starše** prvo soboto v oktobru organiziralo širšo poljsko

Foto: B. Kirbiš

Nemški žimavec Gaj Bogovladski oddaja fazana svojemu vodniku, njegovo delo pa pozorno spremljata in beležita kinološka sodnika Rudi Rakuša in Miroslav Bauman.

preizkušnjo (ŠPP) in jesensko vzrejno preizkušnjo (JZP) za ptičarje. Na preizkusu se je od osmih prijavljenih vodnikov zbralo sedem vodnikov s psi. Prevladovali so nemški kratkodlaki ptičarji, dva kratkodlaka vajmarčana in en nemški žimavec. Številčnost divjadi na terenu je bila zadovoljiva, saj smo imeli ob naravni divjadi na voljo tudi divjad iz umetne vzreje. Psi so prikazali dobro delo, saj je bilo med vodniki tudi nekaj znanih in dolgoletnih vodnikov nemških ptičarjev. Preizkušnje ni opravila le kratkodlaka vajmarčanka, ki pa se bo zagotovo še srečala z nalogami. Pri širši poljski preizkušnji je najboljši rezultat dosegel nemški žimavec Gaj Bogovladski z vodnikom Vladom Bogdanovičem, medtem ko se je

pri jesenski vzrejni preizkušnji najbolje izkazala nemška žimavka Gita Murskočrnska z vodnikom Borisom Holerjem. Omenim naj tudi, da smo vodno delo preizkušali v LD Rače, saj v družini gostiteljici ni bilo primernih pogojev za izvedbo te discipline. Ob tej priložnosti se v imenu LKD Maribor in vseh pristojnih iskreno zahvaljujem LD Starše in LD Rače za odstopljeno lovišče. Vodja prireditve je bil domačin Branko Kirbiš, neutrudni in zanesljivi, že vrsto let glavna in gonilna sila tovrstnih prirediteljev. Nič manj pomemben ni bil njegov pomočnik Jože Firbas. Sodniško dvojico, ki je ocenjevala preizkušnjo, sva sestavljala Rudi Rakuša in podpisani.

Miroslav Bauman,
kin. sodnik

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):

O: 4/I, m: 5/I, 26. 9.,
Jaka Logar,
Pod bregom 2,
2380 Slovenj Gradec.

Brandel braki (SLRBrB):

O: 5/I, m: 5/I, 17. 12.,
Marko Prestor,
Kovorska c. 68, 4290 Tržič.
O: 5/I, m: 5/I, 28. 11.,
Andrej Zabukovec,
Na Pesek 46, 1317 Sodražica.
O: 5/I, m: 5/I, 23. 11.,
Andrej Zabukovec,
Na Pesek 46, 1317 Sodražica.

Istrski kdl. goniči (SLRGik):

O: 5/I, m: 5/I, 25. 9.,
Damijan Peternel,
Kambreško 3, 5000 Nova Gorica.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

jelenje rdeči:
O: 5/I, m: 3/I, 30. 12.,
Avgust Pastevk,
Gortinska 63, 2366 Muta.
O: 4/I, m: 4/I, 30. 10.,

črni:

Aleksander Lavriha,
Dolga Njiva 15,
8212 Velika Loka.

Istrski res. goniči (SLRGir):

O: 5/I, m: 4/I, 31. 10.,
Alojz Jagodnik,
Šembije 21, 6253 Knežak.
Nemški goniči (SLRNg):
O: 5/I, m: 5/I, 20. 9.,
Jaka Logar,
Pod bregom 2,
2380 Slovenj Gradec

Labrador retrieverji (SLRLR):

O: 4/PNZ, m: 5/PNZ, 7. 12.,
Žarko Jarc,
Obmejna c. 45, 5290 Vrtojba.
O: 5/TP-R, m: 5/TP-R, 18. 9.,
Zinka Rovar,
Kolomban 77, 6280 Ankaran.
O: I/TP-R, m: I/TP-R, 18. 9.,
Demis Vergilas,
Kolomban 77, 6280 Ankaran.

6. 11. 2007

Kinološka zveza Slovenije

Mali oglasi

Orožje in lovška optika

Prodaj karabinko CZ, kal. .30 – 06, z japonskim str. daljnogledom, **šibrenico CZ**, kal. 12 – 12, in kitajsko **MK puško**. Tel.: (01)24-10-920, dopoldne.

Ugodno prodaj bok šibrenico Monte carlo, kal.12/12. Tel.: 031/330-260.

Prodaj karabinko CZ, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Bushnell 3 – 9 in **češko kombinirko**, kal. 7 x 65 R/16, z menjalnimi cevmi 16/16 in str. daljnogledom Zeiss. Cena za obe puške je 1000 €. Tel.: 040/637-852.

Prodaj risanico – repetirko Tikka 3, stainless lite, kal. 9,3 x 62, s str. daljnogledom Zeiss Victory 1 – 6 x 42. Tel.: 040/634-283.

Ugodno prodaj češko bokarico ZH, kal. 16/7 x 57 R, z menjalnimi cevmi 16/16. Tel.: (07) 30-77-142 ali 040/485-884.

Prodaj str. daljnogled Kahles CSX 1,1 – 4 x 24, z osvetljeno piko (križ D-dot) za 850 €; **nočni dvogled Night Owl**, s 5 x povečavo (400 €) in **MK puško Savage Mark II BV**, kal. .22 l. r. (359 €). Tel.: 041/973-849.

Prodaj enocevno risanico – prelamačo, kal. 6 x 62 R Freres, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42. Tel.: 051/303-165.

Prodaj nov str. daljnogled Kahles Helia 10 x 50 (križ 4A), zelo kakovosten. Cena 700 €. Silvo Potrebuješ, Poljane 3, 4223, Poljane.

Prodaj risanico – repetirko Mannlicher Schönaauer M 1908, kal. 8 x 56 M.Sch. Puška ima montažne dele za dunajsko montažo str. daljnogleda, a je brez njega. Ima antinitno cev in ni bila obnovljena ali ponovno brunirana. Cena 650 €. Tel.: 041/376-491, dopoldne, ob delovnikih.

Prodaj Suhlovo tricevko, kal. 12 – 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom (Suhlova montaža). Tel.: 041/706-950.

Prodaj tricevko Sauer-Suhl, kal. 12 – 12/7 x 65 R, in **karabinko CZ**, kal. .30 – 06. Cena po dogovoru. Puški sta vredni oglada. Tel.: (01) 787-01-33 ali 041/635-375.

Prodaj karabinko, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom 6 x 42 in s pitom, izdelanim po naročilu; **bok kombinirko**, kal. 16/7 x 57,

in menjalnimi cevmi 16/16; ter **rusko šibrenico** – petelinko, kal. 16. Tel.: 041/202-055.

Prodaj kombinirko Antonio Zoli, kal. 20 Mag./7 x 65 R. Puška ima tovarniško montiran str. daljnogled (Suhlova montaža) Zeiss diavari 4 x 32 T in je odlično ohranjena. Tel.: 041/659-148.

Prodaj odlično ohranjeni puški: RP **risanico**, kal. .223 Rem., s str. daljnogledom Swarovski 4 x 32 (Suhlova Montaža) in tekmovalno rusko **MK puško** – Toz - 12 – 01, z naprožilom. Tel.: 041/704-970.

Prodaj boroveljsko karabinko, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: 041/669-500.

Prodaj češko risanico – prelamačo ZBK 110, kal. .222 Rem. (potisna montaža, s str. daljnogledom Tasco 3 – 9 x 40. Cena 450 €. Tel.: 041/875-382.

Ugodno prodaj rdečo piko Bushnell Trophy 1 x 28, skoraj novo. Tel.: 041/645-762.

Prodaj rusko bok šibrenico, kal. 12/12; **šibrenico** Monte Carlo, kal. 12 – 12; **češko MK puško**; polavtomatsko **MK puško**, kal. .22 l.r. Antschütz in **karabinko CZ**, kal. 8 x 57 IS. Vse so odlično ohranjene. Tel.: 040/599-585.

Prodaj nov strelni daljnogled Meopta 7 x 50 z osvetljenim križem. Tel.: 041/619-258.

Prodaj polavtomatsko pištolo Beretta, mod. 1934. Cena 350 €. Tel.: 041/592-933.

Prodaj kratko repetirko (»štuc«) Mannlicher Schönaauer, mod. 1908, kal. 8 x 56 M. Sch., z antinitno cevjo. Puška je bila last znanega slovenskega politika, kar je razvidno iz napisne ploščice. Tel.: 041/376-491, ob delovnikih dopoldne.

Prodaj dobro ohranjen strelni daljnogled Kahles 6 x 42, z jeklenim ohišjem. Cena 300 €. Tel.: 031/331-253.

Prodaj šibrenico Monte Carlo, kal. 16 – 16. Cena 108 €. Tel.: 031/296-046.

Prodaj skoraj novo šibrenico Fabarm trap gammo competition, kal. 12/12. Tel.: 051/646-911.

Prodaj boroveljsko bokarico, kal. 16/7 x 65 R, z novim str. daljnogledom Swarovski Habicht 8 x 56 (Suhlova montaža), z menjalnimi cevmi 16/16 in ejektorji. Cevi böhrer rasant –

KINOLOŠKA ZVEZA SLOVENIJE

vabi k udeležbi na

Mednarodni razstavi psov vseh pasem CACIB Ljubljana & Tromostovje,

12. in 13. januarja 2008, s podelitvijo naziva CAC in CACIB.

Informacije dobite na spletni strani:

<http://www.kinoloska-zveza.si/en/>

Tel: (01) 234-09-50; e-mail: info@slo-dogs.com

antinit. Je odlično ohranjena. Cena po dogovoru. Tel.: 041/543-945.

Prodaj šibrene cevi, kal. 12/12. skoraj nove, za CZ 584 (Tatra). Cena 350 €. Tel.: 041/264-663.

Prodaj kombinirano puško Zoli – Corona Zoli, kal 20 Mag./308 Win., staro leto dni, z dvojnimi kopitom (levo, desno) in rezbarijo v kopitu. Puška je še v garanciji. Montiran ima st. daljnogled Swarovski – Tirolia 4 x 32 Spica. Poleg dam tok in nekaj nabojev. Tel.: (03) 891-55-04, od 10. do 12 ure.

Prodaj karabinko Sauer 200, s str. daljnogledom Bushnell Elite 4200, 2,5 – 10 x 50 (Suhlova montaža). Cena 2.800 €. Tel.: 051/331-877.

Prodaj kratko cev Blaser R93, kal. 9,3 x 62, s str. daljnogledom Kahles Helia CB2,5 – 10 x 50, z osvetljenim križem (lahko tudi samo cev) in pištolo kal. .45 ACP Heckler&Koch, malo uporabljano. Tel.: 051/356-598.

Lovski psi

Prodaj mlade resaste jazbečarje. Oče je prvak Avstrije v delu po KS, mati 5/1, preizkušena tudi v delu po KS. Tel.: 031/674-629.

Prodaj nemške goniče, mladiče, poležene 20. 9. 2007, vrhunske vzrejne linije. Oče uvožen plemenjak (CACIB), mati: 5. mesto na državnem prvenstvu goničev 2006. Oba starša sta ostra in dobra prašičarja in uspešna po KS. Tel.: (02) 884-46-33 ali 031/613-302.

V psarni Suhorbarski sprejemamo rezervacije za dve vrhunski legli brandl brakov – že preskušene linije. 5/1, PRM, Ch.J, 7 x CACIB, 10 x BOB, Ch. SLO, CH. Inter, Avstr. Ch. Eur. Ch. 2003, Državne delovne tekme, KS, in tekme goničev; vse z najvišjimi ocenami. Nova krvna linija – evropski champ, Tulln m- BSG 2000 inf. www.Brandelbracken.at.

Plemenjak slovenske avtohtone linije psarn Blegoške, Reseniške, Meninske in Črnoliške; KS, l. n. r. vzrejna ocena 5/1. Tel.: 041/704-836.

Prodaj leglo (1. 10. 2007) posavskih goničev, vrhunske linije. Oče: 5/1, mati: 5/1. Oba starša sta odlična goniča divjih prašičev, lisice in zajca. Tel.: (07) 30-83-584, zvečer.

Prodaj brak-jazbečarja, poležen 20. 6. 2006, z opravljenim PNZ in odlično tel. oceno. Je odličen za lov na divje prašiče. Tel.: 041/209-012, (03) 572-52-92.

Prodaj 4,5 leta staro nemško lovsko terierko z vzrejno oceno 4/1. Cena 700 €. Tel.: 031/322-212.

Prodaj mladiče pasme erdelski gonič (Erdely kopo); mati: Rzby z Duvelrjch Luk (Češka), oče: Aranyhegyi Vadorzo Istok (Madžarska). So odlični goniči divjih prašičev in male divjadi. Podrobnejši opis pasme je v Lovcu, 7-8/2006. Tel.: 041/259-400.

Prodaj 5 mesecev starohanovsko krvosledko iz legla odličnih, delovnih staršev. Tel. 041-387-903, Traven.

Prodaj 2 leti staro lovsko terierko in njenega mladiča, samčka, (leglo 27. 7. 07). Psica ima vzrejno oceno 4/1. Prodaj tudi resastega foksterierja iz dobre vzrejne linije (poležen 11. 7. 07). Tel.: 040/354-590 ali (01) 836-06-05.

Prodaj leto dni staro brak-jazbečarko. Tel.: 041/528-097.

Prodaj cepljene brak-jazbečarje (leglo avgust 07). Tel.: 041/342-121.

Prodaj leglo hanovskih krvosledcev, odličnih, delovnih staršev. Tel.: 040/372-493.

Prodaj nemške prepeličarje – serce, odličnih staršev (12. 8. 07). Tel.: (01) 898-77-99 ali 041/320-142.

Ugodno prodaj vestfalske brak-jazbečarje (psico in psičke), odličnih staršev; m: 5/1, o: 5 /1. Stari so 5 mesecev. Tel.: (03) 581-33-25 ali 031/530-755.

Prodaj mlade nemške kdl. pičkarje, odličnih staršev (O: Egon Adin dom, PZP – 48, JZP – 174, VD – 78,5 – l. n. r., SPP – SM – l. n. r., UP – KS – l. n. r.; M. Astra Agrarska, PZP – 168). Tel.: 041/543-270, Walter.

Drugo

Prodaj lovski kroj, zimski suknjič, hlače in pumparice št. 56-58. Tel.: 040/991-300.

Prodaj race, fazane in jerebice za šolanje psov. Tel.: 041/717-464.

Prodaj koruzo. Tel.: 041/717-464.

Prodaj mladiče, košute in jelene lopatarje za odstrel ali nadaljnjo rejo. Tel.: 031/827-336.

molex
LOVSKA OBLACILA
INDUSTRIJSKA CONA TRZIN
Dobrave 1
Telefon: 00 386 (01) 562 13 10
040/524-355

IZDELAVA LOVSKIH OBLEK (KROJEV)
IN KLOBUKOV PO MERI,
KAKOVOSTNO IN PO ZELO
UGODNI CENI!
PREPRIČAJTE SE SAMI!
KROJAŠTVO PEČOLER, s.p., Kranj
Tel.: 04/23-28-332
GSM: 031/711-055
kontaktni naslov: joze.pecoler@tele-cable.net

ZVEŽEMO
Vam letnik
revije
Lovec.
KNJIGOVEZNICA
Jaka Zdešar, s.p.
Vrhovci VI/1, 1000 Ljubljana
GMS: 041/326-351

Izdelam vam zimske ptičje krmilnice in umetne valilnice za ptice duplarice (več vrst) ter montiram **lovske trofeje** na naravne podložne deščice. Tel.: (01) 895-15-96.

Izdelam gamsove čope (tudi divji prašič, jelen, jazbec). Informacije po tel.: (04) 51-41-181 ali 041/ 819-231, Basaj.

Izvezem vam logo vaše LD na lovsko srajco, kapo, jakno, nahrbtnik ipd. Tel.: 041/637-190.

Prodaj ustrojene kakovostne kožuhe lisic za žensko jakno. Tel.: 041/844-662.

Prodaj terenski vozili toyota rav 4 (4 x 4), 1998 in Mitsubishi pajero 2,5 L, 1998. Cena po dogovoru. Tel.: 041/727-456.

Prodaj letnike revije Lovec, od leta 1954 do 2004. Cena kompleta 1.500 €. Tel.: 041/737-225.

Zamenjam različne številke letnikov Lovca. Tel.: 041/875-382.

Zamenjam odstrel srnjaka v lovni sezoni 2008 za odstrel muflona. Tel.: 031/604-444.

Prodaj vezane letnike Lovca od 1959 do 1990, nekaj nevezanih letnikov in knjige Zlatorogove knjižnice od št. 1 do 24. Cena po dogovoru. Tel.: 031/260-367.

Kupim knjigo Divjačina. Tel.: 041/618-922.

Kogar resno zanima **lov na kapitalnega losa, grizlija, črnega medveda, planinsko**

DECEMBER									
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)						
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet.	konec			
1. So	-----	12:33	7:23	16:18	6:11	17:30			
2. Ne	0:00	12:50	7:24	16:18	6:12	17:30			
3. Po	1:06	13:05	7:25	16:17	6:13	17:29			
4. To	2:10	13:21	7:27	16:17	6:14	17:29			
5. Sr	3:16	13:39	7:28	16:17	6:15	17:29			
6. Če	4:21	13:59	7:29	16:17	6:16	17:29			
7. Pe	5:28	14:23	7:30	16:16	6:17	17:29			
8. So	6:34	14:54	7:31	16:16	6:18	17:29			
9. Ne	7:38	15:34	7:32	16:16	6:19	17:29			
10. Po	8:36	16:24	7:33	16:16	6:20	17:29			
11. To	9:25	17:24	7:34	16:16	6:21	17:29			
12. Sr	10:04	18:31	7:35	16:16	6:22	17:29			
13. Če	10:35	19:43	7:35	16:16	6:22	17:29			
14. Pe	11:01	20:55	7:36	16:16	6:23	17:29			
15. So	11:22	22:08	7:37	16:17	6:24	17:30			
16. Ne	11:41	23:22	7:38	16:17	6:25	17:30			
17. Po	11:59	-----	7:39	16:17	6:25	17:30			
18. To	12:17	0:37	7:39	16:17	6:26	17:31			
19. Sr	12:38	1:55	7:40	16:18	6:27	17:31			
20. Če	13:04	3:17	7:40	16:18	6:27	17:31			
21. Pe	13:37	4:41	7:41	16:19	6:28	17:32			
22. So	14:21	6:06	7:42	16:19	6:28	17:32			
23. Ne	15:20	7:23	7:42	16:20	6:29	17:33			
24. Po	16:32	8:26	7:42	16:20	6:29	17:33			
25. To	17:53	9:14	7:43	16:21	6:30	17:34			
26. Sr	19:13	9:49	7:43	16:21	6:30	17:35			
27. Če	20:30	10:15	7:43	16:22	6:30	17:35			
28. Pe	21:43	10:36	7:44	16:23	6:31	17:36			
29. So	22:52	10:54	7:44	16:24	6:31	17:37			
30. Ne	23:59	11:10	7:44	16:25	6:31	17:38			
31. Po	-----	11:26	7:44	16:25	6:31	17:38			

kozy (mountain goat) in volka v Kanadi, v loviščih severozahodne Britanske Kolumbije (Northern wild-ernests outfitters), naj me pokliče na tel. številko 041/617-253 (B. Krže) ali e-mail: sloka.bk@gmail.com.

Prodaj novo avtomatsko krmilnico. Tel.: 041/785-656.

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO
GORICA – NOVA GORICA
organizira
**ZAČETNI TEČAJ OSNOVNEGA ŠOLANJA
LOVSKIH PSOV (VP-1)**

Tečaj je namenjen šolanju mladih psov. Potekal bo dvakrat na teden v večernem času v Volčah pri Tolminu. Za člane LD, ki sofinancirajo delovanje LKD Gorica - Nova Gorica, bo tečaj brezplačen, za druge udeležence pa je cena tečaja 120 €. Člani LKD imajo 50 % popust.

Tečaj se bo začel s teoretičnim delom v soboto, 15.12. 2007, ob 9. uri v Volčah.

Prijave sprejema Ivan Leban, Volče 94, 5220 Tolmin.
Dodatne informacije: 041/695-660.

OPTIČNE PIKE

Optične pike so namenjene za hitro streljanje in za streljanje v razmerah slabše vidljivosti.

RD 42 RD 30 RD 30H RD 25H

Optična pika 2. generacije
Povprečna
dolžina: 82 mm, teža: 115 g,
4 velikosti merilne pike, 7 jakosti
osvetlitve, ugodna cena:
108,50 €

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

VODNIKI KRVOSLEDCEVI!

Prosimo vas, da **Dnevnike vodnika krvosledca** (ali poročila o iskanjih v drugačni obliki), v katera ste v letu 2007 redno vpisovali iskanja obstreljene divjadi, pošljete na vpogled *Delovni skupini za spremljanje praktičnega dela psov in vodnikov, usposobljenih za delo po krvnem sledu.*

Vaša poročila, s pripombami in pobudami za prihodnje delo na tem področju, pošljite **do 15. januarja 2008** na naslov: **Komisija za lovsko kinologijo pri LZS, Župančičeva 9, 1000 Ljubljana, s pripisom: »Dnevnik krvosledca«.**

Hvala za sodelovanje!

B-O-C-K
puškarstvo
lovska in ribiška trgovina

Podjetje za izdelavo in prodajo lovskega orožja, Dražgoška 2, 4000 Kranj, Tel.: 04/202-33-20, Faks: 04/202-60-00, Email: bock.kranj@siol.net, Url: www.bock.si

KNJIGA LOVSKIH SMEŠNIC

Cena: 9 € + poština
Mob. tel.: 040/791-732
Tudi v angleškem in hrvaškem jeziku.

OPOZORILI

Prepovedano je loviti divjad s pomočjo umetnih virov svetlobe!

44. člen ZDLov-1:

Pri lovu na divjad je prepovedano (8. točka tega člena) uporabljati umetne vire svetlobe.

Prepovedana je uporaba nočnih strelnih daljnogledov in dušilcev!

V Uradnem listu Republike Slovenije, št. 82/07, ki je izšel 10. 9. 2007, je objavljen **Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika za izvajanje Zakona o orožju** (Uradni list RS, št. 40/06). Med drugimi spremembami in dopolnitvami je v **Prilogi 2** na str. 11305 (39. člena pravilnika) objavljen tudi seznam orožja, ki je prepovedano na območju Republike Slovenije. Lovce je treba opozoriti, da je pod **A9** te preglednice navedena posebna oprema za orožje, ki je prepovedana:

- na orožju je prepovedano imeti naprave za dušitev zvoka;
- cevi z zunanjim navojem na ustju cevi ali drugimi nastavki, namenjenimi izključno namestitvi dušilca, pa tudi teleskopskih namerilnikov z napravo za elektronsko ojačevanje svetlobe ali infrardečo napravo, če so izdelani tako, da jih pritrdimo na orožje.

Uredništvo glasila LOVEC

NOČNA OPTIKA
IZJEMNA PONUDBA

Dedal-NV
Najugodnejša ponudba izdelkov nočne optike Dedal-NV in SERVIS!

EDINI ZASTOPNIK IN PRODAJALEC NOČNE OPTIKE Dedal-NV ZA SLOVENIJO:

ART TRGOVINA
FRANC GORZA S.P.
Škrabčev trg 4, 1310 Ribnica
T: 01 8364 564
F: 01 8369 054
GSM: 041 695 270
e-mail: fgorza@siol.net

Hubertus
Club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

MADŽARSKA

LOV NA DAMJAKA V RUKU
4 polpenzioni v luksuzni lovski koči, 3 dni organiziranega lova z vodenjem poklicnega lovca in terenska priprava trofeje ter odstrel damjaka z rogovjem
do 2 kg 1.000 €
do 2,5 kg 1.150 €
do 3 kg 1.550 €
do 3,5 kg 2.000 €
do 4 kg 3.200 €

JESENSKO-ZIMSKI LOV NA JELENA
4 polpenzioni v luksuzni lovski koči, 3 dni organiziranega lova z vodenjem poklicnega lovca in terenska priprava trofeje ter odstrel jelena z rogovjem
do 5 kg 1.200 €
do 6 kg 1.680 €
do 7 kg 2.400 €
do 8 kg 3.200 €

JESENSKO-ZIMSKI LOV NA MERJASCA
4 polpenzioni v luksuzni lovski koči, 3 dni organiziranega lova z vodenjem poklicnega lovca in terenska priprava trofeje ter odstrel merjasca s čekani
12 cm 800 €
do 14 cm 1.000 €
do 16 cm 1.200 €
do 18 cm 1.600 €

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI DALJNOGLED 7 X 42 WP

- vrhunska kakovost slike
- izvrstna vidljivost v mraku
- široko vidno polje
- polnjen z dušikom
- natančna nastaviteljivost
- 10-letna garancija
- cena: **207,00 €**

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

ULTRA, D.O.O.
REČICA OB SAVINJI

KAMENA SOL
(kosi od 1 do 5 kg)
in **KORUZA**
NA ZALOGI

Za naročila pokličite:
03-839-0120 ali
040-677-046.

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI SPEKTIV SANJU 15 - 45 x 60 WP

Izvrstna vidljivost v mraku • vrhunska kakovost slike • polnjen z dušikom
 dolžina: 33 cm • teža: 980 g • neoprenska torbica

CENA:
270,80 €

Beluga, d.o.o. • Ljubljana
 Naročila in informacije: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

TEHNOOPTIKA
 SMOLNIKAR, d.o.o.

1000 Ljubljana, Novi trg 2
 tel. +faks: 01 426 32 72
 e-mail: tehnooptika@siol.net
 www.tehnooptika-smolnikar.si

SERVIS

DALJNOGLEDI - SPEKTIVI

NIKON - SWAROVSKI
 MEADE - BRESSER - ZEISS

KROJASTVO

Branko Rožman, s.p.
 Erjavčeva 5, Brežice
 GSM: 031/544 808
 www.krojastvo-rozman.si
 e-pošta: krojastvo-rozman@siol.net

Slavnostne
 lovske kroje,
 srajce (tudi
 z dolgimi
 rokavi),
 telovnike,
 hubertus
 plašče
 in pelerine
 izdelujemo
 po meri.

ROŽMAN

interclass
 cars d.o.o.
 servis in prodaja vozil

Gorjupova 1, Ljubljana - Vič
 (01) 2000 940, 031 634 000
 www.interclasscars.si

MAZDA

VOLVO

Ugodnosti za
 člane LD.

Lov na bizona v preriji ameriškega Divjega zahoda
 3 dni lova (1 : 1) v lovišču v Južni Dakoti (ZDA), vključno z odstrelom trofejnega bizona za 2.995 €. Termin lova: december-februar.

Slovenija: 600 € za lov in odstrel gamsa (do 90 CIC) v lovišču LD.

Mala divjad (Madžarska): 2 dni lova v madžarski pušči ter odstrel 5 poljskih zajcev za 390 €. Vsak nadaljnji zajec je 35 €, fazan 17 €. Zadnji letošnji lov skupine PASAT je 22.-23. decembra.

Lov na divje prašiče s pogonom v državnih in koncesijskih loviščih na Hrvaškem po pavšalni ceni 150 €/dan. Ni doplačila za odstrel merjasca!

Safari v Južnoafriški republiki: 6 dni v lovišču s polno oskrbo in 5 dnevi lova v savani ter odstrelom 3 glav divjadi (belorepi gnu, blesbok ali mountain reedbok ter springbok) za ceno 2.290 €. Mogoč je tudi dodatni odstrel 6 vrst divjadi po ceniku. Odhod skupine v spremstvu PASATA bo 24. 4. 2008. Za prijave do 15. 12. 2007 še dodatna ugodnost: brezplačen odstrel blesboka!

Pasat, d.o.o.
 http://www.pasat.si > tel.: 01/428 37 40 > GSM: 041/728-143
 > faks: 01/428 37 44 > e-pošta: info@pasat.si

NIMROD

Vsem slovenskim lovcom
 želimo vesele božične praznike
 in srečno novo leto 2008.

MEDO šport
 TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

Cesta Toneta Kralja 2, Grosuplje, tel.: 01/787 37 01
 (Obrtna cona pod Slivniškim hribom)

Grif
 CZ 550, 308 Win
 Baikal IZH
 Ruger
 SWAROVSKI

**KREDITI
 AKCIJE**

- puške, pištole, revolverji
- strelivo - Sellier & Bellot, RWS, Geko, Norma, Fiocchi
- vse vrste lovskega tekstila in pokrival *Pajk*
- strelni daljnogledi, dvogledi ...

Odprto od ponedeljka do petka
 od 8.00 - 12.00 13.00 - 17.00, sobota od 9.00 - 11.30

www.biros.si

STRELNI DALJNOGLEDI ANGLEŠKE FIRME HAWKE

Velika izbira strelnih daljnogledov z osvetlitvijo ali brez. Daljnogledi so polnjeni z dušikom, so odporni proti odsunu in imajo 5-letno garancijo.

NE 8x44 IR 164,83 €
NE 1,8-8x44 IR 188,62 €
NE 3,5-10x50 IR 224,09 €

Informacije in naročila BELUGA, d.o.o., Ljubljana; Tel: 01 25 10 880 ali 041 72 60 11

Pri nas vemo,
kaj lovci potrebujejo!

že od
14.300 EUR
3.427.000 SIT
4x4+reduktor

SUZUKI Avtohisa Jordan - Škofljica • 01/366 63 48 • www.avtohisa-jordan.si

VARNOSTNE OMARE ZA PUŠKE

Zelo kvalitetne, lepo oblikovane in
prostorne varnostne omare za puške
(za 3, 5, 7 ali 10 pušk)

že od 253 €

DOSTAVA VKLJUČENA
V CENO!

TSS 160M/K3

MAXI 5M

TIP OMARE	Dim.: v x š x g (mm)	Kg
MAXI 3M	1400x250x320	40
MAXI 5M	1400x500x350	80
MAXI 5PM	1500x500x350	86
MAXI 5M/K3	1400x500x350	71
MAXI 7 M	1400x500x350	80
MAXI 10 M	1400x800x350	100
TSS 160M/K3	1600x600x435	235
TSS 160M/K5	1600x600x435	235

ELPAS®

Elpas International d.o.o., Ciril Metodova 3, 9250 G. Radgona
T.: 02 564 80 40; info@elpas.si; www.elpas.si/trezorji.htm

ceed
sporty wagon
bogato opremljen

že od
12.990

www.kia.si
(080 2001)

KIA KIA MOTORS

Priloge: oprema, garancija, servis, priporočila, vrednosti v oglaševanju od 4.7 do 7.8 tisoč evrov in enajstih CEE od 1.25 do 1.50 g/l. MFC: cena vozila ne vključuje davka za motorno bazo in prevoz. Slike so simbolične.

POPOLNOMA NOVI, LEGENDARNI JEEP
WRANGLER

2 ali 4 vrat, 2.8 DIESEL,
dvojna streha

za 29.990 EUR

Jeep

Avtocenter Jeep, C.J.I. d.d., Leskoškova 2, Ljubljana 01/ 5843-318

NEPREMAGLJIVA PONUDBA
27.490
4x4

Novi **KYRON 4x4**

2.0 XDI diesel, 104 kW, 8x airbag, ABS, ESP, EBD,

TSC-ASR, BAS, HDC, ARPsosajeni in ogrevani sedeli,

popolni električni paket, CD radio s 8 zvočniki, ALU platišča

ACTYON SPORT 4x4 Pick up

garantna oprema od 19.990 EUR

ACTYON 4x4 Terenec

garantna oprema od 22.990 EUR

SSANGYONG - C.J.I. d.d., Leskoškova 2,

LJUBLJANA 01/584-33-33, 01/5843-416

Prosim za posredovanje pri naročilu, vrednosti v oglaševanju od 6.7 do 10.5 tisoč evrov in enajstih CEE od 2.0 do 3.0 g/l. Cena ne vključuje davka za motorno bazo in prevoz. Slike so simbolične.

LASSA

IZDELEK BRISA BRIDGESTONE SABANCI TIRE MANUFACTURING AND TRADE INC.

INFORMACIJE PRI VAŠEM VULKANIZERJU
ALI PO TELEFONU (01) 759 15 00

FAMM COMMERCE, d.o.o.
Obrtna cona Logatec 10A

www.fammcommerce.si
info@fammcommerce.si

Pnevmatike **4x4**

COMPETUS

LT-A

OK-144